

ODJECI

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE PRESVETOG SRCA ISUSOVA
Školskih sestara franjevačka - SPLIT, Lovret

God. 2009./XXXIX.

Br. 1/152

S A D R Ž A J

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE.....	3
IZ GENERALATA	
Obnovljene Konstitucije i Odredbe	4
Okružnica za korizmu	5
IZ PROVINCIJALATA	
Sa sjednica Provincijalnoga vijeća	7
Obavijesti.....	8
ZBIVANJA I OSVRTI	
Susret osoba treće životne dobi	10
Ogranak Kršćanskog akademskog kruga u Splitu.....	10
Franjin Greccio.....	11
Stajati pred Križem.....	12
Razbaštinjenost sebe: temelj franjevačkoga života	14
800. obljetnica franjevačkog reda u Dubrovniku	15
Pohod župi Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta.....	16

Pohod sestrama u DR Kongu	19
I povede ih u osamu.....	24
Evo službenice Gospodnje	25
Ljubav je Božja razlivena u srcima našim.....	28
Korizmena duhovna obnova za studentice	29
JEKA IZ AFRIKE	
Upoznavanje Isusa Krista	31
Radost posvećenja života Bogu.....	31
Sukob generacija	32
Apostolat bolesnih i napuštenih	33
Majka od milost - Čudotvorna Gospa Sinjska u DR Kongo	34
Kulimushi Kulihoshi Oskar.....	36
USKRSNE ČESTITKE	37
NAŠI POKOJNICI	
Sestre naše Kongregacije.....	38
Rodbina sestara.....	38
s. M. Salezija Šimunović.....	38
IZ ŽIVOTA NAŠE KONGREGACIJE	
Iz mariborske provincije.....	40
Iz splitske provincije	41
Iz tršćanske provincije	42
Iz lemontske provincije	43
Iz mostarske provincije	44
Iz argentinsko-urugvajске provincije	45
Iz bosansko-hrvatske provincije	46
PRILOZI	
Siromašni – izazov životu u siromaštvu.....	48
Iz Zajedno.....	55

Izdaje:

Provincijalat Provincije Presvetoga Srca Isusova školskih sestara franjevnika Krista Kralja
21000 Split, Lovretska 9

Uređuje: s. Marija Petra Vučemilo

tel. 021/ 319-805; faks 021/ 319 358
e-mail: skolske-sestre-franjevke@st.htnet.hr
skype: skolskesestreLovret
www.skolske-sestre-franjevke.hr

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Drage sestre!

Započinjući korizmu obično osjetimo zahtjevnost toga liturgijskoga razdoblja. I ne samo toga razdoblja, nego cjelokupnoga kršćanskoga života i života uopće. Pod utjecajem kršćanske tradicije koja je korizmeno vrijeme snažno obilježila pokorom, većina kršćana promišlja što bi osobno ili kao zajednica izabrala za pokoru, u čemu bi se trebali i mogli vježbati, da iz svoga života iskorijene neku lošu naviku, da postanu bolji ljudi, bolji kršćani. To se želi potvrditi i nekim dobrim djelom prema blišnjima, djelom solidarnosti. Nažalost, često se misli da to treba činiti samo tih četrdeset dana korizme, do Uskrsa.

Mi smo, sestre, svakodnevno u doticaju s Božjom Riječju koja se u korizmi naviješta i razmatramo liturgijske molitve toga vremena. Možemo i dublje pronicati u istinsko značenje i smisao vremena korizme. Dobro je dopustiti u sebi pitanja koja ponekad ozbiljno postavljaju u pitanje naše osmišljenje korizme. Korizma je milosno vrijeme, ali za što? Korizma se događa u našoj svakodnevnici. Naši su dani i tjedni često prenatrpani obvezama. Prihvaćamo li vrijeme korizme doista kao posebni dar milosti? Zasigurno, ne nedostaje nam poticaja. Ali zahvaćamo li bitno?

Potrebno je pogledati u svoje srce. Kakvo je moje srce? Ima li u njemu žara, franjevačkoga žara? Plamti li od ljubavi za Krista, Raspetoga i Uskrsloga?

U liturgiji pete korizmene nedjelje molimo psalam s antifonom *Čisto srce stvori mi, Bože!* (Ps 51,12) Ovaj nas psalam - molitvom za obnovu, zapravo za novo stvaranje, u nama - uvodi u osnovnu misao korizme. Koliko puta mislimo da ne možemo svoje srce uzdići Bogu jer osjećamo da je opterećeno, da nije čisto. Mislimo da ni Bog ne svraća svoj pogled na nas. Zaokupljeni smo više svojim pogreškama, nedostacima i grijesima negoli Božjom ljubavlju, milosrđem i praštanjem. Tako se u nama ne može dogoditi promjena, ne može se dogoditi novo stvaranje.

Sv. naš otac Franjo dobro je poznao čovjekovo srce, što se u njemu krije, koje zamke i opasnosti u njemu vrebaju i priječe djelovanje Božjega Duha. Franjo je svoje srce sve više i više otvarao Bogu i zato je gledao Božjim očima, cjelokupnu stvarnost gledao je u Njegovu svjetlu. Na Franjinoj mudrosti možemo se i mi nadahnuti. «Uistinu čisti srcem jesu oni koji preziru zemaljsko, traže nebesko i ne prestaju čežnuti da se živom i istinitom Gospodinu Bogu uvijek čistim srcem i dušom klanjaju i da ga gledaju» (Opom 16). Ono za čim čežnemo to ispunja i oblikuje naše srce.

Korizma je put obnove vlastitoga srca. Svatko tko želi bit čist u srcu nastojat će ukloniti svaku privrženost vlastitome Ja, svaku navezanost na stvari, ljude i sebe samoga, svaku ovisnost o procjeni i priznanju ljudi, gajit će nutarnju slobodu u kojoj mu ništa ne će smetati da Bogu bude na raspolaganju. A kakvo je naše srce, bit će i naše djelovanje. Ako je naše srce čisto, naše djelovanje će biti nesebično, iz ljubavi prema Bogu i konkretnom čovjeku.

S psalmistom možemo uzdignuti svoju čežnju, svoju molitvu da nam Bog dade novo srce, da nam On udahne novi život. To je čežnja za spasenjem. Čežnja za novim životom što nam ga Isus daruje svojim uskrsnućem.

Sretan Uskrs!

Vaša s. Klara

Uskrs, 2009.

IZ GENERALATA

Prot.br. 306c/2008.

Predmet: Obnovljene Konstitucije i Odredbe

Provincijalnim vijećima i svim sestrama Kongregacije

Drage sestre,

evo nas na svršetku još jedne godine obilježene značajnim događajima u našim zajednicama. Na razini Kongregacije jedan od takvih događaja bio je izvanredni vrhovni kapitul slavljen krajem kolovoza i početkom rujna ove godine. Jedina "tema" ovog kapitula bila je cjeloviti pregled Konstitucija i Odredaba, tj. našeg zakonodavstva. Nakon kapitula novi tekst Konstitucija i Odredaba jezično je dotjeran, a prošao je i lekturu stručnjaka kanonskog prava. Tako pripremljen tekst Konstitucija predan je na odobrenje Svetoj stolici 1. listopada 2008. godine.

S radošću vam javljamo da je *Kongregacija za ustanove posvećenog života i društva apostolskog života*, nakon neznatnih ispravki, potvrdila naše obnovljene Konstitucije dekretom prot. br. L68-1/2008. Tako je sretno okončan rad u kojem smo sve sudjelovale. Dekret nosi nadnevak blagdane Krista Kralja te nas i na taj način podsjeća na naše "vlastito ime" koje je ujedno i zadaća: *najprije tražiti Kraljevstvo Božje i pravednost njegovu* (usp. Pravilo i život, 25) tamo gdje jesmo i u svemu što činimo.

Konstitucije stupaju na snagu činom odobrenja. Zajedno s Odredbama neka budu za nas putokaz za nasljedovanje Krista i življenje Evandjelja po primjeru sv. Franje. Kad budu prevedene i tako dostupne svakoj sestri, posvetimo im pozornost koju zaslužuju, kroz osobno i zajedničko proučavanje, razmišljanje, produblјivanje. Samo tako ćemo u "slovu" otkrivati Duh po kojem nam valja živjeti.

Originalni tekst Konstitucija i Odredaba na talijanskom jeziku, s dekretom odobrenja, dostavljamo provincijalnim vijećima. Neka se provincijalna vijeća pobrinu za prijevod na jezike koji su u uporabi u našoj Kongregaciji. Ispred teksta Konstitucija, kao i do sada, neka bude tiskana Apostolska konstitucija *Franciscanum Vitae* Ivana Pavla II. i *Pravilo trećeg samostanskog reda sv. Franje* te *Dekret* kojim se potvrđuju Konstitucije. Naznake crkvenih i drugih dokumenata koji se u talijanskom tekstu nalaze u zagradama, trebaju ostati, ali same možete odlučiti na kojem mjestu - ispod teksta kao bilješke, na kraju poglavlja ili drugačije.

Prijevod Konstitucija i Odredaba potrebno je poslati Vrhovnom vijeću na uvid i odobrenje.

Ovu prigodu koristimo da vam dostavimo i obnovljeni Pravilnik vrhovnog kapitula koji ćete prevesti u prikladno vrijeme.

Želim vam radosne novogodišnje blagdane. Neka se novost Božjeg života događa u nama kroz sve dane godine u koju ulazimo.

s. M. Natalija Palac, vrhovna predstojnica

Grottaferrata, 27. prosinca 2008.

Prot. n. 307c/2009.

Svim sestrama Kongregacije

Drage sestre!

*On bijaše jednak Bogu i ne zadržao ljubomorno biti kao Bog.
Nego se odrekao i postade sluga i ljudima jednak.
Njegov život bi život čovjekov,
Ponizi se i bi poslušan do smrti, do smrti na križu (Fil 2,6-8).*

Evo nas ponovno u korizmi, vremenu u kojem intenzivnije nastojimo ući u otajstvo Božje ljubavi, našega spasenja i otkupljenja. Nastojimo ući u otajstvo Boga koji je postao „Bog za nas“ koji ne zadržava ništa od svoje svemoći. Učinio se slabim, ranjivim, ne-moćnim. *Njegov život bi život čovjekov.*

Franjo i Klara nasljedovali su ovu Kristovu „ludost“ ne želeći prisvojiti ništa, ništa smatrati svojim poučavajući kroz stoljeća istinu: naša želja treba ostati otvorena i slobodna jer samo Bog može zasititi srce čovječje.

Franjo je kontemplativnim pogledom proniknuo u Božje tajne gdje je otkrio da je Bog siromašan jer daje sve što ima, ne ostavljajući ništa za sebe. Polazeći od toga Franjo zaključuje kako ne smijemo prisvajati ništa za sebe jer sve nam je „posuđeno“ i kao takvo treba biti upotrebljavano i vraćeno Gospodinu, odnosno dato siromasima u kojima prepoznajemo lice Kristovo. Cijeli je Franjin život prožet stavom i praksom – bez ičeg vlastitog. Siromaštvo Kristovo koje je toliko očaravalo Franju i Klaru opisano je u Fil 2 kao potpuno ispražnjenje, lišenje svega zbog čega Bog postade sluga i ljudima jednak. Razvlastiti se, lišiti se, to nas čini žalosnima, praznina pak zadaje nam strah. Zato da bi imali osjećaj ispunjenosti, sigurnosti, običavamo nagomilavati ne samo materijalna dobra i pogodnosti nego i težiti za svime po čemu mislimo postati važni i privilegirani kao: poznanstva, pojavnost, titule, mnoge aktivnosti itd. U težnji za „bogatstvima“ koja ne usrećuju i slobodom koja to nije, postajemo svaki dan više ovisni i manje slobodni u sebi.

Korizma je osobito prikladno vrijeme da uđemo u svoju nutrinu, u svoje srce i da vidimo koliko je slobodno, čime je ispunjeno. Možda tako postanemo svjesni tereta suda i predrasuda koji se inače vide iz naših nekontroliranih reakcija i očitovanja. Možda ćemo otkriti egoizam, aroganciju, umišljenost o vlastitoj pravednosti, uvjerenja da su baš naša rješenja i ideje najbolja, da se drugi trebaju promijeniti i obratiti, itd. Možda ćemo otkriti da našim postupcima i odnosima upravlja zavist ili pak prikrivena želja da za svako učinjeno dobro primimo naknadu i priznanje. I toliko toga možemo naći i prepoznati u svojoj nutrini.

Sloboda ima početak u srcu svake pojedine osobe po Duhu koji u srcu čovječjem prebiva. Naš pogled bit će jasan, pročišćen, kad oslobodimo iznutra svoje *Ja*. Osloboditi se od vlastitog *Ja* znači napraviti u sebi mjesta za neizmjernog Boga, mjesta gdje možemo prihvaćati druge. Smisao posta i drugih pokorničkih vježba koje prakticiramo u korizmi

upravo treba biti to: otvoriti srce ljubavi prema Bogu i bližnjemu što je prva i najveća zapovijed novog Zakona i sažetak svega Evanđelja (usp. Papina poruka za korizmu 2009.). Krist nas je oslobodio da postanemo slobodni (Gal 5,1), da imamo život u punini. Oslobodio nas je da možemo susresti Boga na putu svakidašnjice; da možemo otkriti u svakoj životnoj situaciji i osobito u svakoj osobi s kojom živimo posredovanje volje Gospodinove, ma kako otajstvene.

U životu svetog Franje zapažamo trajni proces preobrazbe prema punoj slobodi. Molio je za svoje da i oni idu tim putem:

Zato se mnogo žalostio zbog onih koji su se nekoć svim srcem željeli usmjeriti prema najvišim vrhuncima, ali su se snizili do onog najnižeg i najbjednijega. Ostavili su istinite radosti pa trčkaraju i povlače se za bezvrijednim i ispraznim stvarima poljem puste slobode. Zato je molio Božju dobrotu za oslobođenje svojih sinova i usrdno vapio da bi se sačuvali u milosti koja im je dana“ (1 Cel, 104).

Dosegnuti unutarnju slobodu – to se postiže gradeći je dan za danom ondje gdje živimo. Neophodan uvjet je živjeti bez ičeg vlastitog i bez pohlepe za nagomilavanjem varljivih „bogatstava“. *Što koga nadvlada to ga čini robom (2 Pet 2,19).*

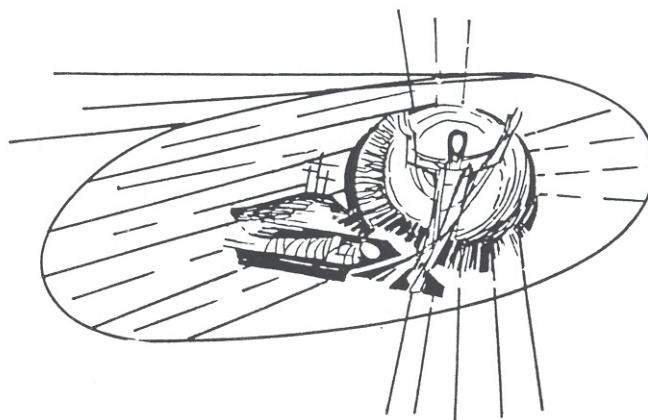
Smrću na križu Isus je jednom zauvijek otkupio svijet i svojim životom platio slobodu čovjeka zarobljena grijehom. Na taj je način odgovorio najdubljoj težnji čovjeka. Ali za nas otkupljenje i oslobođenje je uvijek plod procesa osvajanja novog života na putu između *već da i još ne* što je moguće samo snagom Kristova križa.

Želim svakoj osobno i svima nama zajedno da kroz dane korizme hodimo s iskrenim nastojanjem osloboditi prostor svoje nutrine za ono što je Božje. Tako će nam se zaista događati Uskrsnuće, nov život uslijed nemira i tjeskoba koje živimo.

Neka vas Uskrsli obogati svojim mirom. Radostan blagdan Uskrsa svima!

S. M. Natalija Palac, vrhovna predstojnica

Grottaferrata, Korizma 2009.

IZ PROVINCIJALATA

SA SJEDNICA PROVINCIJALNOGA VIJEĆA

Split, 12. siječnja 2009.

Molba s. Fidélie Naweza Bisimwa za polaganje doživotnih zavjeta povoljno je riješena na temelju pisanog izvješća odgojiteljice sestara s privremenim zavjetima s. Ivke Piplović i mišljenja misijskoga vijeća. Slavlje polaganja zavjeta bit će 1. veljače u Luhwinji.

Osvrt na događaje od prošle sjednice. Učinjen je osvrt na događaje u Provinciji od prošle sjednice, s obzirom na održane susrete sestara, sastanak kućnih predstojnica s provincijalnom predstojnicom te susret sestara katehistkinja, voditeljica liturgijskoga pjevanja i sakristanka. Osobito se razgovaralo o stanju bolesnih sestara kojih je sve više. S tog razloga odlučeno je da se s. Boženu Duvnjak zamoli za premještaj u Zadar kako bi se na Lovretu dobila soba za bolesniju sestru.

Pristigli dopisi. Razmotreni su pristigli dopisi od Vrhovnoga vijeća, Središnje ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika HBK, te Vijeća franjevačkih zajednica.

Zborovanje sestara, koje se prema Statutima provincije t. 39. održava jednom u šestogodištu, odlučeno je da bude ove godine uz blagdan Porcijunkule u Splitu na Lovretu.

Split, 14. ožujka 2009.

Molbu za ulazak u novicijat uputila je postulantkinja Nada Dolić. Na temelju izvješća odgojiteljice s. Karoline Bašić njezina molba je povoljno riješena.

Molbu za ulazak u postulaturu uputila je kandidatkinja Mirjana Puljiz. Na temelju izvješća odgojiteljice s. Mirje Tabak, njezina molba je povoljno riješena.

Primanje u novicijat i obilježavanje početka postulare bit će uoči blagdana Blagovijesti, uz molitvu Večernje.

Izvjeshće s pohoda sestrama u DR Kongu. S. Klara i s. Bonifacija izvijestile su o stanju u zajednicama sestara u DR Kongu koje su posjetile od sredine mjeseca siječnja do sredine mjeseca veljače. Razmotren je i zapisnik sastanka s članicama Misijskoga vijeća od 12. veljače 2009. kojem je predsjedala provincijalna predstojnica.

Godišnji obračun i gospodarstvo. Razmotren je godišnji obračun provincijalne blagajne i svih podružnica u Hrvatskoj i Njemačkoj te obračun zajednice sestara u DR Kongu. Veći izdaci provincijalne blagajne odnose se na otplatu kredita te dovršenje i opremanje samostana u Zadru. U zadnje vrijeme opremljena je samostanska knjižnica. U tijeku je dovršavanje uređenja velike dvorane i pomoćnih prostorija.

Zborovanje sestara. Razmišljalo se o osmišljavanju dana zborovanja sestara.

Kanonski pohod vrhovne predstojnice s. Natalije Palac sestrama u Njemačkoj, sestrama mostarske i splitske provincije, predviđen je tijekom mjeseca lipnja. Naše sestre u Frankfurtu, Darmstadtu i u Glonnu s. Natalija će pohoditi od 4. do 7. lipnja.

Hodočašća. Brojne sestre u zadnje vrijeme, s osiguranim sredstvima dobročinitelja ili u svojstvu suorganizatora, odlaze na hodočašća: u Svetu zemlju, Stopama sv. Pavla, Rim, Asiz, Lurd. Neke od njih hodočašće koriste kao zamjenu za duhovne vježbe. U svezi s tim rečeno je da su sve sestre dužne imati duhovne vježbe u zajednici bez obzira na hodočašće.

Razno. Vijeće je upoznato s događanjima i susretima na razini HUVRP i VFZ-a, osobito vezanima uz obilježavanje 800. obljetnice franjevačkog reda.

s. M. Petra Vučemilo, provinc. tajnica

OBAVIJESTI

Doživotni zavjeti s. Fidélie

U nedjelju 1. veljače 2009. godine u župnoj crkvi Duha Svetoga u Luhwinji s. Fidélie Naweza Bisimwa položila je doživotne zavjete u ruke provincijalne predstojnice s. Klare Šimunović. Euharistijsko slavlje predvodio je mons. Pierre Bulambo Lunanga, generalni vikar nadbiskupije Bukavu, u zajedništvu s desetak svećenika, naših sestara, sestara drugih redovničkih zajednica, rodbine s. Fidélie i mnoštva vjernika.

Početak novicijata i postulature

Uoči svetkovine Navještenja Gospodinova, 24. ožujka 2009. godine, uz molitvu Večernje u kapeli provincijalne kuće u Splitu, u novicijat je primljena Nada Dolić, a vrijeme postulature započela je Mirjana Puljiz.

S. Nada Dolić imendan slavi 1. kolovoza.

Napustile zajednicu

Dana 16. siječnja 2009. postulantkinja Kongoanka Marie-Jeanne Kavugho Kyalwahi napustila je zajednicu.

Dana 10. veljače iz kandidature u Splitu otpuštena je Magdalena Kljajić.

Bolesne sestre

Posljednje vrijeme više sestara bilo je potrebno liječničke pomoći i bolničkog liječenja: s. Fabijana Balajić, s. Teofila Mastelić, s. Amalija Klapež, s. Danijela Bilić, s. Mirna Puljiz, s. Nada Masnić, s. Silvestra Bešlić, s. Pija Padjen, s. Blaženka Barun.

Vjeronaučna olimpijada

Ovogodišnja Vjeronaučna olimpijada je na temu *Franjo Asiški u izgradnji Crkve*. Više naših sestara vjeroučiteljica su se uključile pripremom svojih vjeroučenika i sudjelovanjem na natjecanjima, a neki od njih postigli su zapažene rezultate. Na županijskom natjecanju vjeroučenika osnovnih škola u Zadru 1. mjesto su osvojili vjeroučenici OŠ Smiljevac pod vodstvom s. Antonele Malenica, a 2. mjesto vjeroučenici OŠ Jurja Dalmatinca Pag pod vodstvom s. Tamare Bota. U Splitu 3. mjesto osvojili su vjeroučenici OŠ Stjepan Radić

Imotski pod vodstvom s. Filipe Smoljo, a 4. mjesto vjeroučenici OŠ Ivan Mažuranić Han pod vodstvom s. Vjere Gulić. Na županijskom natjecanju srednjih škola u Sinju 2. mjesto osvojili su vjeroučenici III. gimnazije iz Splita pod vodstvom s. Darije Bota. Sudjelovat će i na državnom natjecanju koje će se održati od 11. do 13. svibnja u Splitu.

Novo vodstvo Provincije

Dana 7. ožujka 2009. u Bugojnu na Provincijskom izbornom kapitulu izabrano je novo vodstvo sarajevske provincije Prečistog Srca Marijina:

- s. Ivanka Mihaljević, provincijska predstojnica
- s. Kata Karadža, zamjenica provincijske predstojnice
- s. Željka Dramac, savjetnica
- s. Ana Oršolić, savjetnica
- s. Ljubica Stjepanović, savjetnica

Godišnji susret odgojiteljica

Godišnji susret odgojiteljica i provincijalnih predstojnica naših provincija hrvatskog govornog područja ove godine bit će 14. travnja u Livnu, u samostanu sestara bosansko-hrvatske provincije.

Kanonski pohod sestrama u Njemačkoj

Vrhovna predstojnica s. Natalija Palac pohodit će naše sestre na podružnicama u Njemačkoj: 4. i 5. lipnja Frankfurt i Darmstadt te 6. i 7. lipnja Glonn.

Vijećanje redovničkih odgojiteljica

Vijećanje redovničkih odgojiteljica i odgojitelja bit će 28. i 29. travnja o. g. u duhovnom centru Marijin dvor u Lužnici, na temu *Riječ Božja odgajateljica*.

Seminar za juniorke

Seminar za sestre s privremenim zavjetima u organizaciji HUVRP održat će se 1. i 2. svibnja 2009. godine u samostanu otaca karmelićana, Remete-Zagreb. Tema seminara je *Posvećeni život u Pavlovim poslanicama*, a voditeljica s. Nela Gašpar, FDC.

Seminar za medicinske sestre

Seminar za medicinske sestre u organizaciji HUVRP održat će se u kući susreta *Tabor* u Samoboru od 25. do 27. rujna 2009. godine. Tema seminara je *Riječ Božja kao lijek*, a voditelj p. Antonio Ćirko, karmelićanin.

Sestre koje žele sudjelovati na seminaru trebaju se prijaviti u tajništvo Unije do 1. rujna 2009. godine, tel. 01/376-4281, mob. 098/449845.

ZBIVANJA I OSVRTI

SUSRET OSOBA TREĆE ŽIVOTNE DOBI

Hrvatska inozemna pastva se godinama postavlja pred sve prisutniji i očitiji zahtjev – rad s «trećom generacijom». Naime, znatan broj Hrvata, unatoč tomu što su u mirovini ili u visokoj starosnoj dobi, ostaje u Njemačkoj zbog vlastite obitelji. Nastojanje oko sve učinkovitijeg ostvarivanja biskupijskog projekta pastoralnog rada sa starijim osobama pomalo nalazi ploda i u misijama u kojima djeluju naše sestre.

Tako se pozivu Caritasa na organiziranje adventskog slavlja za starije osobe 2. prosinca odazvala frankfurtska misija. Članica organizacijskog odbora, koji vodi Dražena Brešić, je i naša s. Pavlimira Šimunović. Naime, ona sudjeluje u neposrednoj pripremi slavlja. Neizostavni dio je pjevanje s djecom ili mladima. Osim pjesme, igrokaza, kave i kolačića ove godine pripremljen je i «božićni kviz». Član žirija bila je naša s. Damira Gelo. Pobjednici su dobili prigodne nagrade. Unatoč opterećenosti koju donose godine i sve što prati život, kod sudionika, njih pedesetak, nije izostao natjecateljski duh, koji se iskreno raduje pobjedi.

Na blagdan Bezgrešnog začeća i u Kelkheimu je organiziran sličan susret. Osim starijih osoba, sudjelovali su i mlađi umirovljenici. Tako se među njima našlo i mlađih od 60 godina. Susret je pripremila i vodila s. Magdalena Višić. Razgovorom o božićnim običajima u Hrvatskoj i o tome koliko danas hrvatska božićna tradicija živi među Hrvatima u Njemačkoj, osmišljen je cjelokupni susret. Tako se pripovijedalo o zornicama, sijanju pšenice, fritulama, litnjaku, badnjacima, slami, postu na Badnjak, pripremanju svečanog stola, molitvi blagoslova, ponoćkama, božićnim pjesmama... Veliko je bogatstvo i neiscrpnost tih običaja. Nekoliko sati nije bilo dovoljno da se o svemu potanko ispriča, jer svako mjesto ima svoj običaj. Ali, sve ih veže jedno: «Iz ljubavi se Bog rodi za nas i naš spas! Zato mu bila fala velika!»

s. Magdalena Višić

OGRANAK KRŠĆANSKOG AKADEMSKOG KRUGA U SPLITU

U našem samostanu u Splitu, Lovretska 9, dana 16. prosinca 2008. godine, osnovan je *Ogranak Kršćanskog akademskog kruga* u Splitu.

Kršćanski akademski krug (KRAK) osnovala je 2003. godine skupina kršćanskih intelektualaca koji su sudjelovali na simpoziju hrvatskih vjernika laika u Osijeku (5.-6. listopada 2001.). Prvi predsjednik bio je dr. sc. Željko Mardešić, sociolog religije, naš sugrađanin a i gost naše redovničke zajednice. Odmah po osnivanju, KRAK je počeo izdavati časopis *Nova prisutnost*. Članovi KRAK-a u Zagrebu redovito se susreću svaka dva tjedna i raspravljaju o aktualnim crkveno-društvenim pitanjima. Povremeno organiziraju i *Dane kruga* te duhovne obnove.

Odluka o osnivanju KRAK-a u Splitu, na inicijativu članova iz Splita, donesena je na sjednici Predsjedništva KRAK-a 11. prosinca 2008. godine. Na temelju te odluke,

zalaganjem dr. fra Špira Marasovića, skupina od petnaestak intelektualaca koji žive i djeluju u Splitu okupila se dana 16. prosinca t. g. u našem samostanu u Splitu, kako bi osnovali Ogranak i izabrali animatore koji će koordinirati rad Ogranka do godišnje Skupštine KRAK-a na kojoj će biti potvrđen predsjednik Ogranka. Za glavnog animatora izabran je dipl. ing. Ivica Škiljo, a za njegove suradnike dr. sc. s. Rebeka Anić i mr. sc. Josip Markotić.

Dr. Neven Šimac, dugogodišnji član KRAK-a, članove Ogranka u Splitu upoznao je s radom kruga u Zagrebu te ih obavijestio o djelovanju organiziranih katolika u Francuskoj i Njemačkoj. Nakon njegovog izlaganja uslijedila je živa rasprava o rada Ogranka u Splitu. Članovi su izrazili želju da se njihovo djelovanje odvija u dva pravca: *ad intra*, tematskim raspravama o aktualnim crkveno-društvenim pitanjima i duhovnom izgradnjom članova i *ad extra*, organiziranjem javnih predavanja i poduzimanjem drugih aktivnosti koje mogu pridonijeti boljem informiranju javnosti i konstruktivnom dijalogu o svim pitanjima važnim za vjernike i građane u Hrvatskoj.

s. Rebeka Anić

FRANJIN GRECCIO

Naše sestre s djecom iz dječjeg vrtića *Pčelica* upriličile su božićnu proslavu u utorak, 23. prosinca, u dvorani pastoralnog centra u Kaštel Lukšiću, gdje su se okupili župljani, a osobito obitelji djece iz vrtića.

U franjevačkoj jubilarnoj godini – 800. obljetnice franjevačkoga reda – upoznavanje djece s osnivačem reda sv. Franjom Asiškim, dio je odgojno-obrazovnog programa koji sestre provode u vrtiću. Stoga je i božićna proslava bila u franjevačkom duhu. Glavna točka prigodnog programa bio je igrokaz *Sveti Franjo pravi jaslice*, koji je za tu prigodu napisala i s djecom predškolske dobi uvježbala s. Ana Jukić. Franjo – Božji trubadur – za Božić poziva dobre ljude i zajedno s njima priređuje žive jaslice. Mali izvođači su, kao pravi glumci, uživiljeno, skladno i veselo priredili pravi božićni ugođaj dočaravajući prve jaslice u Grecciu.

U drugom dijelu programa nastupila je mlađa skupina djece sa svojim odgajateljicama s. Margaretom i s. Ivonom prigodnim recitacijama i pjesmama uz pokrete i ritam udaraljka, tamburina i rasela. Na kraju su izrazili božićnu čestitku i sa svima prisutnima otpjevali *U se vrime godišta*.

Svoju čestitku sa željom radosnog slavlja Božića u obiteljima i zahvalu svima prisutnima za trenutke provedene zajedno u radosnom ozračju koje su s djecom priredile, izrazila je voditeljica vrtića s. Kruna Plazonić, koja je brižno bdjela nad svim pripremama i izvedbi programa. Posebno je zahvalila provincijalnoj predstojnici s. Klari Šimunović što je nazočila ovom svečanom događaju.

s. M. P. V.

STAJATI PRED KRIŽEM

U godini smo obilježavanja 800. obljetnice osnutka franjevačkog reda. Sukladno tome i duhovne obnove koje organiziramo za mlade, a i za odrasle, obilježene su franjevačkim sadržajem. Jer, Franjo i danas svima nama snažno govori svojim iskustvom.

Tako su u našoj provincijalnoj kući na Lovretu održane dvije duhovne obnove za studente i mlade radnike i to 15. studenoga i 6. prosinca 2008. godine.

Središnja tema bila je *Stajati pred križem*. Mladi su ulazili u temu kroz osobni i grupni rad, pronicali svoje dubine i otvarali se Božjoj milosti kroz meditaciju i kontemplaciju ponuđenih tekstova i slika. Posebno bogatstvo im je bilo tumačenje križa iz Sv. Damjana, križa pred kojim je Franjo, uronjen u molitvu na poseban način doživio Božju blizinu.

Franjo je gledao i upijao središte naše vjere, gledao i slušao. Osjetio je da Raspeti gleda njega i da ga je oslovio imenom, da mu je povjerio zadatak. Franjo je nadahnuće i nama da i mi postanemo molitelji pred Križem. Poput Franje i mi možemo promatrati Križ otvorenih očiju i srca, dopustiti da likovi, a posebno Kristov lik, uđu u našu nutrinu i da nam progovore iznutra, da nas preoblikuju iznutra.

Evo iskustva jedne studentice: *Kad sam došla u prostoriju gdje me je čekala s. Karolina prvo sam vidjela Franjin križ u središtu stolica poredanih u krug. Tema križa je bila u središtu naše cjelodnevne duhovne obnove. U jednim katoličkim novinama sam pročitala da „Svaki križ ima svoj smisao i svaka nevolja ima svoj blagoslov“, i upravo su u tom smjeru krenuli svi naši zaključci nakon meditacije i priče o križu. U križu ćemo pronaći svoj smisao kad ga prihvatimo iz ljubavi, kao što ga je i Isus prihvatio iz ljubavi prema nama. U danu provedenom s ljudima koji u zbrci svijeta traže mir i blizinu Božju, učimo iz njihovog iskustva, iz njihovog primjera, razmjenjujemo misli i savjete, tražimo smisao vlastitog križa. Meditirali smo kroz slike Isusa na ikoni križa o njegovoj silnoj ljubavi*

prema nama i kako trebamo težiti savršenstvu koje postižemo ljubeći Ga cijelim bićem. Svaki trenutak ovako provedenog dana bi trebali osjetiti ne samo mladi koji još rastu u svojoj vjeri, nego svi katolici koji jure i sve manje pronalaze vremena za Boga, za molitvu i meditaciju. (Matea Boškić)

Istu temu ponudili smo i sudionicima duhovne obnove u Arbanasima, u našem samostanu u Zadru i to 13. i 14. prosinca 2008. godine. Prvoga dana okupila se skupina prosvjetnih djelatnika iz škola u kojima rade naše sestre, OŠ Krune Krstića, OŠ Smiljevac i Srednje medicinske škole Ante Kuzmanića.

Profesorica iz medicinske škole, Celestina Vuković, napisala je u svoje ime i ime kolegica:

Sestre su nas toplo primile i pri samom dolasku, osjetile smo radost trenutka koji je pred nama.

Bilo je divno, pred sv. Križem u tišini promišljati o osobnoj nutrini i prijateljstvu s Bogom. Čvrsto se nadamo, da smo svi mi ovom duhovnom obnovom narasli u vjeri i shvatili da Bog djeluje u svakom trenutku i da je u njegovim rukama sve. Bio je to jedan poseban doživljaj ponovnog susreta sa samim sobom. Zato bi ovakvu duhovnu obnovu preporučile svima koji traže odgovore i putokaze za svoj daljnji rast u vjeri.

Drugog dana obnova je bila za članice molitvene zajednice koju pri župi Gospe Loretske animira s. Rozarija Župić. Njima se pridružilo i nekoliko članica crkvenih zborova iz Arbanasa i Smiljevca. Gospođa Katica Magaš o susretu je napisala:

Tridesetak osoba uglavnom zrele životne dobi odazvalo se na duhovnu obnovu u 3. nedjelju Došašća. Trosatno molitveno – meditativno druženje održalo se u novoj i vrlo ugodnoj kući časnih sestara franjevki. Bilo je otvoreno i za druge župljane, pa su se odazvale i neke članice Udruženja salezijanskih suradnika i župnog zbora Vicko Zmajević.

Iako je Došašće, glavni motiv meditacije i molitve bio je Križ Gospodnji, poznat kao „Križ svetog Damjana”. Kristov vapaj s Raspela upućen sv. Franji: „Vidiš li kako se ruši moja kuća? Hajde, obnovi je!” doživjeli smo kao poziv na popravak Božjeg stana u svojem srcu, poziv na obraćenje i dobru sv. ispovjed uoči Božića.

Iako mi u župi Gospe Loretske svoju duhovnost živimo uglavnom pod okriljem salezijanaca, koji već više od pola stoljeća vode našu župu, ova razmatranja iz duhovne baštine sv. Franje i susret s Križem sv. Damjana i likovima na njemu, poticaj su svakomu da iskreno promisli može li uistinu slijediti Evanđelje. Shvatili smo kako proslavljeni Krist s raspela sv. Damjana svakog od nas poziva da predano radimo na obnavljanju Njegove kuće, tj. na izgradnji boljeg i humanijeg Božjeg svijeta.

Dana 28. veljače 2009. godine, također je bila duhovna obnova istog sadržaja u župi Dračevac (Zadar) za crkveni zbor koji vodi naša s. Antonela Malenica u župama Dračevcu i Smiljevcu.

Hvala dobrom Bogu na svim ovim susretima. Ljudi su gladni Božje Riječi i prvo što zapaze, dožive kad dođu u naše samostane na duhovne obnove jest ozračje tišine koje ih osvaja i pomaže im ulaziti dublje u sebe i otajstvo Božje prisutnosti u svom životu.

Priredila: s. Karolina Bašić

RAZBAŠTINJENOST SEBE: TEMELJ FRANJEVAČKOGA ŽIVOTA

Susret sestara katehistkinja, voditeljica liturgijskoga pjevanja i sakristanka

Drugoga dana nove godine naš samostan na Lovretu odzvanjao je živahnim glasovima sestara koje su se pozdravljale i izmjenjivale čestitke za 2009. godinu. U 9 sati trebao je započeti susret katehistkinja, orguljašica i sakristanka naše Provincije u organizaciji Vijeća za apostolat, Sekcije za katehizaciju. Bilo nas je dvadeset tri. S. Mihelina Čirjak, kućna predstojnica izrazila je okupljenim sestrama dobrodošlicu i zaželjela dobar rad.

Početak susreta obilježen je molitvom Jutarnje u kojoj je sudjelovao i naš predavač fra Ante Čovo, profesor na teološkom fakultetu u Splitu. Poslije molitve fra Ante je izložio temu: *Razbaštinjenost sebe – temelj franjevačkog života* na način da nas je već tijekom izlaganja uvukao u razmjenu misli i ideja što nam se posebno svidjelo. Tako je drugi dio koji je bio predviđen za raspravu, bio samo nastavak prethodnog.

Iako nam se tema siromaštva čini 'poznatom', barem na razini spoznaje, ipak je potrebno od vremena do vremena posvijestiti i preispitivati kako ja osobno živim siromaštvo, ili kako ga mi živimo u današnjem vremenu. Možda nam je taj pojam osiromašen pa onda gubi na svojoj dubini i bogatstvu. Pokušat ću iznijeti neke misli iz predavanja kojim smo bile obogaćene.

Gledamo li siromaštvo pod izvanjskim, materijalnim vidom, promašili smo. Siromaštvo nije materijalna bijeda. Ono je najprije nutarnji stav: nisam dovoljna samoj sebi. To znači: staviti potpuno pouzdanje u Boga. Onaj tko je ponizan, blag, jednostavan, otvoren je protoku Božje ljubavi koja ga cijelog zahvaća i preobražava njegove stavove. To je nutarnje siromaštvo. Ono svakako uključuje naš stav prema posjedovanju stvari, ali ne samo to. Još više ono uključuje i naš stav prema svakoj stvarnosti koja daje osjećaj sigurnosti.

Siromaštvo, razbaštinjenost najradikalnije se ostvaruje u Kristovoj oplijeni, u otajstvu utjelovljenja. Isus se lišio, razbaštinio sjaja božanske naravi. Uzevši ljudsku narav postaje ograničeno stvorenje podložno patnji i smrti. Možemo kratko reći da je to prihvatio iz ljubavi. Ljubav je ta koja ga je 'tjerala' da uzme stanje grešnog brata, da ga otkupi i ispuni tako vječni Očev naum spasenja. Isus nije pripadao samom sebi već Ocu i braći. To je ono pravo siromaštvo: ne pripadati samom sebi, pokloniti svoj život Drugom i drugima. To je ponašanje koje se rađa samo iz ljubavi. Bez ljubavi nema pravog življenja siromaštva. Isusovo je siromaštvo ujedno i bogatstvo. Zato jer se daje, dariva sebe, svoju osobu, sve ono što jest. Paradoksalno: siromaštvo i bogatstvo idu zajedno.

Franjino siromaštvo, i naše, napaja se na Kristovu. "Živjeti bez vlasništva" jest ideal franjevačkog života. Kako shvatiti to 'živjeti bez vlasništva'? Kratko bi se moglo reći: ne ja nego Bog; ništa za mene već za Njega. Ne ja, odreći se sebe, ne znači odreći se radosti življenja već staviti Boga u središte svog života. U svojim Opomenama koje su Pjesma nad pjesmama nutarnjeg siromaštva, Franjo nas kao izvrstan poznavalac čovjekove psihe, upozorava koje sve opasnosti vrebaju na čovjeka koji želi ipak sebe staviti u središte, pripisati sebi dobro koje čini, smatrati se vlasnikom stvari, osoba i sebe samoga.

Pravi siromah je onaj koji je svjestan da je ovisan o drugom da bi preživio, koji u svom srcu osjeća glad i žeđ za Drugim te u svakodnevnoj zaposlenosti pronalazi načine da tu glad utaži jer je ona dublja od gladi za hranom i imetkom. Bez ove nutarnje gladi za Bogom, siromaštvo bi se lako moglo svesti samo na askezu, na ljudski napor i stvoriti u čovjeku osjećaj samodostatnosti a to bi bio stav suprotan Evanđelju, pravom siromaštvu.

Može netko biti i pobožan a da nije siromašan u duhu. Takav je bio farizej. Od pobožnosti se može napraviti vlastiti posjed, vlasništvo, nešto što ja imam i čime se želim osigurati pred Bogom. Znao je Franjo da ima takvih kojima pobožnost služi vlastitom ja, koji se tako žele pokazati veliki pred ljudima. Takvi se lako «na samu riječ koja se čini da im vrijeđa tijelo, ili zbog koje stvari koja im se oduzima, uvrijeđeni stalno uznemiruju» (OP,14). Oni nisu siromašni duhom. Siromašni su duhom oni koje nitko ne može izbaciti iz nutarnjeg mira, a ne može ih izbaciti jer se nisu vezali na sebe već na Boga. To je čovjek slobodan od sebičnosti, od svakog posjedovanja, i zato ne reagira drsko već sve prihvaća kao Božji dar.

Možemo zaključiti da je franjevačko siromaštvo nešto više od biti siromašan u stvarima, što nekada može biti i lakše od izgrađivanja onog nutarnjeg stava – siromaštva koje je temelj međuljudskih odnosa u ljubavi. A to je put zrenja osobe koja se poput sv. Franje uvijek iznova nadahnjuje Evanđeljem Gospodina našega Isusa Krista i hrani Tijelom Njegovim i koja iz dana u dan postaje sve više sredstvo u Božjim rukama u izgradnji Njegova kraljevstva.

Nakon stanke još smo u raspravi izmijenile svoja zapažanja kao i to što nam je činiti kao franjevka danas. Zatim smo slavili euharistiju.

Poslije podne bio je susret sa sestrama klarisama u njihovom samostanu. One su nas, iako iza rešetaka, dočekale sa sestriškom otvorenosti. One su bile sve na broju, njih dvadeset, čak je jedna sestra bila u kolicima. Među njima su još dvije sestre iz Slovenije. Nije bilo lako komunicirati kroz rešetke s po dvadesetak osoba s obje strane, no nekako smo se snalazile i izmjenjivale mjesta, barem mi na našoj strani, da se bar donekle i vidimo. Tako je bilo malo spontanog razgovora a onda su nam na naše pitanje sestre rekle nešto o svom dnevnom, odnosno noćnom redu, koje dužnosti obavljaju i kako. Da malo više upoznamo njihov sedam-stoljetni boravak u Splitu, podijelile su nam privitak kojeg su izdale prošle godine prigodom slavlja 700. obljetnice siromašnih sestara sv. Klare u Splitu, kada je tiskana i prigodna poštanska marka s likom sv. Klare. Sve smo dobile lijepi privjesak s likovima sv. Franje i sv. Klare te po jednu knjižicu iz niza njihove biblioteke Symposion.

Naše druženje završile smo zajedničkom molitvom Večernje u samostanskoj crkvi sv. Klare. Mi u njihovoj crkvi a one gore, nevidljive, u koru. Sve je naizvana izgledalo obično, a opet je nešto titralo u zraku kao neobično, posebno – slaviti Boga zajedno sa sestrama klarisama!

s. Karolina Bašić

800. OBLJETNICA FRANJEVAČKOG REDA U DUBROVNIKU

Sveti Franjo i nakon 800 godina govori, njegov glas nije utihnuo. I sada bismo ga mogli čuti kako propovijeda pticama, kako se divi cvijeću i svemu stvorenome – potrebno je samo malo srca da otkrijemo ono što je njemu bilo tako drago. To je i naša zadaća jer smo njegovi baštinici, a i ova godina proslave pomaže nam da posvijestimo sve ono što nas oduševljava.

I ovdje, u dubrovačkoj biskupiji, udružili smo snage svi koji smo Franjini da što bolje proslavimo i produbimo hod za Franjom. Osnovan je Odbor za proslavu ove važne obljetnice. Članovi odbora su s. Slavica Vicić iz družbe Kćeri milosrđa, fra Diego Deklić iz samostana Male braće, s. Katica Dabo, franjevka od Bezgrešnog začeca s Danača, i s. Marta Škorić, školska sestra franjevka iz Sigurate. Odbor je pokušao osmisliti što više

događanja koja će ne samo nama već i čitavoj biskupiji donijeti duhovnog ploda. Donijevši repliku križa sv. Damjana u crkvu Male braće započela je godina franjevačkoga reda. Križ će hodočastiti franjevačkim crkvama i zajednicama.

Svakog četvrtka do kraja svibnja na radio Dubrovniku u emisiji *Svjetionik* ima „kutak“ *Sa sv. Franjom kroz vrijeme*. U emisiji naizmjenično sudjeluju članovi odbora. Među događanjima potrebno je istaći neka od važnijih, a neka događanja tek čekaju svoje vrijeme.

Okrugli stol na temu *Prisutnost franjevačkih zajednica u Dubrovačkoj biskupiji* održan je 19. veljače u dvorani samostana sv. Klare. Bile su predstavljene sve zajednice franjevačke karizme. Našu zajednicu je predstavila s. Marislava Samardžić, kućna predstojnica zajednice sestara u Sigurati. Ona je u kratkim crtama iznijela i povijest samostana Sigurata te djelovanje sestara u Trpnju. Prisjetila se i nekadašnjeg djelovanja sestara naše Provincije u ovim krajevima od Badije, Konavala, do sirotišta u Dubrovniku.

U povodu proslave posjetilo nas je i 30-tak mladih framaša s duhovnim asistentom fra Josipom Vlašićem iz Širokog Brijega. Dana 15. ožujka u kazalištu "Marina Držića" u Dubrovniku uprizarili su igrokaz "Brat Sunce" u deset slika. Djelo "Brat Sunce", izvorno zamišljeno kao mjuzikl, za koji su tekst napisali Mario Nardelli i Krešimir Tičić, framaši su pretvorili u igrokaz koji su već dva puta odigrali u Širokom Brijegu. Naizmjenično se pripovijedaju životne priče dvaju likova: Franje iz 13. stoljeća i Njofre iz današnjeg vremena. Prepuna dvorana dubrovčana nagradila ih je velikim pljeskom.

s. Marta Škorić

POHOD ŽUPI GOSPE VELIKOG HRVATSKOG KRSNOG ZAVJETA

U jubilarnoj godini franjevačkog reda na razne načine pokušavamo uprisutniti i nasljedovati Franjin način života. Prigodu za to imale smo u nedjelju 22. veljače ove godine u Kninu. Tamošnji župnik i gvardijan fra Petar Klarić pozvao je nas, sestre s Lovreta, da svojom prisutnošću kninskom puku posvjedočimo život franjevačke zajednice. Ove godine obilježavamo i osamdeset godina rada naših sestara u Kninu, pa je i to bila prigoda da predstavimo zajednicu u povijesnom hodu od početaka do danas.

Sestre su uzveličale euharistijsko slavlje u 9 i 11 sati svojim pjevanjem pod ravnanjem s. Mirje Tabak, a za orguljama je bila s. Lidija Bernardica Matijević. Gvardijan i župnik fra Petar Klarić na početku euharistijskog slavlja pozdravio je sestre naglasivši važnost i ulogu redovnica u životu Crkve i naroda, te posvijestio da sestre franjevke žive u njihovu gradu i da svojim požrtvovnim radom na razne načine svjedoče opredijeljenost za Krista u franjevačkom duhu.

Prije mise sestre su riječima i slikama (power point) predstavile nastanak i razvoj naše Zajednice, njezinu karizmu, a na poseban način dolazak prvih sestara 1929. godine u Knin te razvoj njihova djelovanja sve do danas. Kroz povijesni hod sestre su uvijek bile s narodom i nisu ga nikada napuštale, pa ni u najtežim vremenima. Iako većina sadašnjeg kninskog stanovništva sestre poznaje tek nekoliko zadnjih godina, jer je većina od njih doselila nakon Domovinskog rata, pažljivo su pratili predstavljanje naše zajednice kroz tekst, sliku i pjesmu.

Nakon mise nastavili smo druženje u franjevačkom samostanu gdje su nas braća franjevci ugostili zajedničkim ručkom. Svećenici i sestre koji žive u Kninu još su nas bliže upoznali s planovima i poteškoćama naroda koji tu živi.

Dan prije, 21. veljače, poslije večernje sv. mise u crkvi sv. Ante, u prostorijama samostana, s. Karolina i s. Andrea su imale susrete s određenim skupinama vjernika.

S. Karolina je s odraslima imala molitveni susret ispunjen franjevačkim sadržajem. Na početku susreta fra Petar je pozdravio sve prisutne i naglasio da je ovaj susret u okviru proslave 800. obljetnice franjevačkog reda. Potom je s. Karolina pozvala sve prisutne da uđu u molitveno ozračje zajednički pjevajući zaziv Duhu Svetomu. Slijedila je meditacija Franjine molitve pred Raspetim uz popratnu glazbu. Nizom slajdova predložena je ikona Križa sv. Damjana sa svojim bogatim sadržajem. No, da se ne bi ostalo samo na informacijama i novim spoznajama, bilo je važno da se pronađe svoje mjesto pod križem, da se poput Franje otvori za Božju Riječ, da promatraju Propetoga i isto tako da dozvole Njegovu pogledu da ih promatra i proniče, da se prepuste Božjem djelovanju, jer jedino tako se može doći do promjene u vlastitom životu. Nakon što su sudionici iznijeli svoje dojmove, s. Karolina ih je pozvala da se u dubini svoga srca u tišini postave pred Raspetog, pred tajnu njegove ljubavi i sav svoj život podastru Njegovu pogledu. Nakon toga su prisutni mogli Bogu uputiti svoje zahvale i prošnje.

S. Andrea je s framašima imala susret na temu *Život je dar*. Na susretu je bio prisutan i fra Domagoj Volarević, voditelj Frame u Kninu. S. Andrea je kratkim izlaganjem animirala mlade za rad u skupinama te naglasila da je život dragocjen, krhak i svet. Bilo je zanimljivo slušati njihova izlaganja iz skupina. Vlastitim iskustvom svjedočili su svoje življenje i odnos prema životu. Iako mnogo puta izvrgnuti podsmijehu i čuđenju vršnjaka, oni se hrabro nose sa svim poteškoćama. Na kraju susreta s. Andrea ih je pozvala da u nadolazećem korizmenom vremenu izaberu način kako će pomoći nekome tko ne prihvaća život ili kome je život težak i da na taj način svjedoče svoju opredijeljenost za franjevačke ideale.

I ovim načinom svjedočenja uvidjele smo kako možemo biti s onima koji nas trebaju i da smo to dužne biti. Na svim poljima rada i djelovanja naša prisutnost može biti poticaj da se i u nama samima događa nešto novo.

s. Andrea Nazlić

IZ PREDSTAVLJANJA ZAJEDNICE

Knin, 22. veljače 2009. godine

Prve četiri sestre dolaze iz Splita u Knin na Staru godinu 1929. i već sutradan na Novu godinu preuzimaju rad u tek sagrađenoj Banovinskoj bolnici.

Na samom početku Kronike koju su vodile sestre u Kninu piše kako grad Knin može biti ponosan što ima tako lijepu, modernu bolnicu, što ima svoju povijesnu tvrđavu. „Pa neka se Knin ponosi od sada i sa svojom humanitarnom tvrđavom osnovanom protiv najvećeg, najopasnijeg i najokrutnijeg neprijatelja, ne samo pojedinaca i naroda nego i čitavog čovječanstva, tvrđava protiv bolesti i morije.“ (Kronika I., Knin, str. 3.)

U bolnici su sestre imale i svoj stan u kojem su već u veljači jednu sobu preuredile za kapelu što je uprava bolnice *pohvalno prihvatila*. Svaki dan je svećenik iz franjevačkog samostana dolazio slaviti misu. Kasnije se broj sestara povećavao te ih je pred početak II. svjetskog rata bilo 14, a za vrijeme rata i više od 20. Kada su mnogi uzimali pred strahotama rata, sestre

nisu nikada napuštale bolesnike. Nisu pomišljale na povlačenje ni za brojnih bombardiranja. Bile su požrtvovne prema siromašnima i bijednima bez obzira na nacionalnu pripadnost. Pet ih se zarazilo tifusom dvoreći bolesnike, a dvije od njih su podlegle bolesti.

Poslije rata 1948. godine šest sestara dobiva otkaz iz bolnice, a 1949. godine preostale sestre su morale preseliti iz svog stana u dvije male sobice. „A za kapelicu nije bilo mjesta, pa su bile sestre primorane, da pozovu Svećenika da odnese sv. Otajstvo. Sa suznim očima su dočekale Svećenika, još jednom pozdravile Isusa i onda Ga u tihom ganuću odpratile do vratiju. Od onog dana sestre idu svaki dan u Franj. kapelicu da slušaju sv. misu.“ (Kronika I., Knin, str. 135.)

Od godine 1950. sestre su mogle nastaviti rad u bolnici ali samo pod uvjetom da ne dolaze u redovničkom odijelu. Šezdesetih godina sestre su morale napustiti stan u bolnici i potražiti smještaj drugdje. Kupuju trošnu kuću nasuprot franjevačkog samostana te nakon što su je popravile u njoj se nastanjuju u listopadu 1963. godine. Tada je u bolnici bilo zaposleno 11 sestara. U veljači 1962. godine došle su još dvije sestre koje se nastanjuju u franjevačkom samostanu. Tu vode domaćinstvo i uređuju crkvu Sv. Ante, a pjevanje u crkvi vodile su sestre bolničarke već od 1945. godine.

Za vrijeme Domovinskog rata (1991.) sestre su bile primorane napustiti Knin. Nakon Oluje (1995.) odmah su se među prvima vratile i nastavile djelovanjem u Kninu.

Danas u Kninu živi i djeluje pet sestara. S. Venancija radi u bolnici, s. Mara i s. Marija Ivana poučavaju vjeronauk u osnovnoj školi. Uz školski vjeronauk s. Marija Ivana vodi mješoviti crkveni i dječji zbor u župi i brine se za uređenje oltara. S. Valentina i s. Melita svoj apostolat vrše u našoj kući – to su svakodnevni, ali nezaobilazni poslovi, molitve i žrtve koje su važne za apostolski život svake zajednice.

Uz svakodnevne dužnosti sestre nastoje činiti velika i mala djela pomoći bližnjemu. Tako obistinjuju Franjino načelo: Ne samo sebi živjeti nego i drugima koristiti.

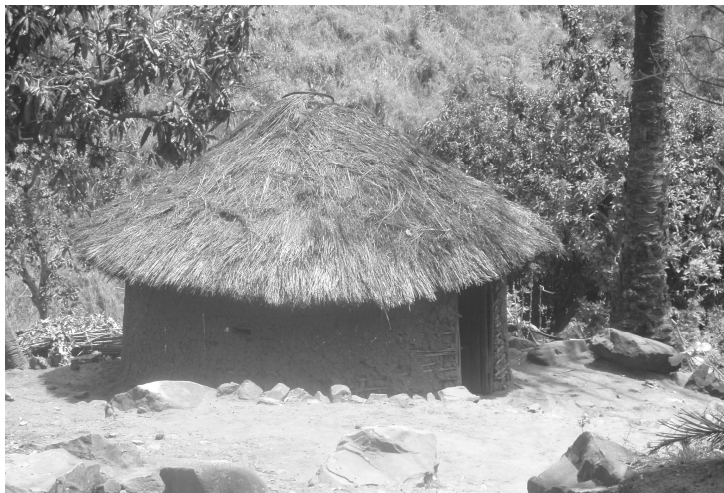
s. Karolina Bašić

POHOD SESTRAMA U DR KONGU

Provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović se nedavno vratila iz posjeta našim sestrama u DR Kongu. U razgovoru s njom saznali smo nešto više o tamošnjim prilikama u državi, Crkvi i zajednici naših sestara što rado želimo podijeliti s vama, dragi čitatelji *Odjeka*.

1. *S. Klara, tvoj ovogodišnji pohod sestrama u DR Kongu je treći u nizu službenih pohoda. Možeš li nešto reći o svom doživljaju, u odnosu na prethodne posjete.*

Slika afričke stvarnosti teško se može zamisliti iz naše životne perspektive. Isto je tako teško doživljaje iz Afrike pretočiti u riječi.

Prvi put posjetila sam naše sestre u Africi 2004. godine. U DR Kongo, točnije na sjeveroistoku zemlje u pokrajini Kivu, u to vrijeme, iako se smatralo da je rat završio, još uvijek je bilo nemira i ratnih sukoba. I bilo je veoma nesigurno putovati u te krajeve.

Već u prvom susretu s našim misionarima i sestrama, razgovaralo se o ratnim napadima, ubijenima, okupiranju, o neprijateljskim vojnicima i plemenima, generalima, o predsjednicima okolnih država, o velesilama i sl. Po dolasku u glavni grad Ruande, u Kigali, prvo i jedino što su mi sestre u tom gradu uspjele pokazati bilo je mjesto ubojstva našega misionara fra Vjeka Čurića (ubijen 1998.), zatim njegovo ovozemno počivalište u velikoj crkvi koju je s vjernicima sagradio u misiji Kivumu. U Bukavu je neizostavno bilo zastati na mjestu ubojstva nadbiskupa mons. Munzehirwa Christophone (ubijen 1996.) i uz njegov grob koji se nalazi pred katedralom. Čula sam mnogo toga što su naše sestre, ostali misionari i narod pretrpjeli za vrijeme dugotrajnih i brojnih ratnih sukoba. Sve me se to snažno doimalo. Shvaćala sam zašto su sestre dolaskom u Hrvatsku o svemu tome malo ili ništa kazivale.

Na trenutke sam se ipak prepuštala i dojmovima prvih slika i susreta s djecom i odraslima. Mnogi su neprestano hodali uz cestu, bos, bijedno obučeni, s raznovrsnim teretima na glavi i na leđima. Pogled mi se zaustavljao na kućicama od blata, siromašnim naseljima, plodnim njivama, zelenim brežuljcima. Krajnje siromaštvo, bijeda, izgladnjelost, razrovane ceste, blato... U meni su se miješali raznorazni osjećaji.

Sestre su tada živjele u tri zajednice u gradu Bukavu, u dvije naše kuće i kod otaca isusovaca u Kolegiju Alfajiri, jer u našim kućama nije bilo dovoljno mjesta za sve. Naime, uslijed ratnih napada i pljački bile su primorane napustiti dvije misijske postaje: Nyantende (1997.) i Luhwinju (1999.) i skloniti se u grad. Prolazeći više barikada uz koje su bili naoružani vojnici, uspjele smo nakratko posjetiti vjernike i u našoj prvotnoj misiji, u Luhwinji. U Nyantende, iako u velikoj nesigurnosti i opasnostima, sestre su svakodnevno odlazile raditi u bolnici i srednjoj školi.

Drugi moj pohod sestrama bio je u mjesecu kolovozu 2006. godine. Bilo je to predizborno vrijeme, vrijeme pripremanja prvih demokratskih izbora u DR Kongu. Pokrajinom Kivu bili su već prošli predsjednički kandidati u predizbornim kampanjama, nakon čega su se

malo popravile ceste i zaiskrila mnoga obećanja u pogledu poboljšanja životnog standarda. Narod je bio u velikom iščekivanju. Nada je bila živa u srcima ljudi. Istodobno osjećala se je i bojazan hoće li izbori proći u miru, ili će opet biti sukoba i nemira.

U gradu Bukavu koji se neprestano napučivao i širio dolaskom brojnih prognanika i izbjeglica, bilo je ipak mirnije negoli prethodnih godina. Ali još uvijek nije bilo posve sigurno. Po okolnim naseljima, u brdima, bili su još uvijek ruandski naoružani vojnici različitih skupina, koji nisu prihvaćali povratak u Ruandu, niti razoružavanje.

Sestre su i tada još uvijek bile samo u Bukavu, u naše dvije nadograđene kuće odgoja, u Ngubi i Muhungu. Nisu se još bile povratile u prvotne misije. Za moga pohoda nastojale smo pripremiti povratak, barem u Nyantende, a za Luhwinju je trebalo čekati povoljnije prilike.

Treći moj pohod, zajedno sa s. Bonifacijom, bio je od polovice mjeseca siječnja do polovice veljače ove godine.

U Južnome Kivu, odnosno u Bukavu i okolici sada je relativno mirno. U Sjevernom Kivu i dalje traju oružani sukobi, i dalje stradavaju nevine žrtve, puno je izbjeglih i prognanih.

Ovoga puta najviše me se dojmio prenapučeni grad Bukavu. U grad su posljednjih godina pridošli mnogi ljudi iz okolnih mjesta, što u ratnim zbje govima što u poslijeratnom razdoblju zbog nesigurnosti u udaljenim selima. Nebrojeno mnoštvo ljudi živi u posve neprikladnim uvjetima. Grad ima slabu ili nikakvu infrastrukturu. Ceste su razrovane. Sve mi je izgledalo puno lošije negoli prijašnjih godina, ceste, nastambe... Preživljava se uglavnom od male trgovine. Korupcija je sveprisutna. Siromaštvo, neimaština i bijeda su posvuda. S druge strane, ima i bogatih koji postaju još bogatiji, uglavnom ratnim profiterstvom.

Što se tiče sestara, naša je zajednica blago porasla brojem članica. Svima nam je velika radost ostvaren povratak sestara u prvotne misijske postaje, u Nyantende i Luhwinju. Ponovno su sestre prisutne u školama i bolnicama, sada pretežno sestre Kongoanke. Na poseban način obradovala me je franjevačka bliskost sestara s ljudima u tim misijskim postajama. Sestre su dobro prihvaćene. Svojom prisutnošću narodu daju sigurnost. Poseban doživljaj za sve nas bila je i svečanost polaganja doživotnih zavjeta naše s. Fidélie u Luhwinji 1. veljače.

2. Ponekad iz medija čujemo ponešto, vrlo šturo, o stanju u toj centralnoafričkoj državi koja je već više od desetak godina pogođena ratom. Pokrajina Kivu, područje Velikih jezera stalno je meta ratnih sukoba. Što je tome uzrok?

U DR Kongu rat traje punih dvanaest godina, broji se oko pet milijuna mrtvih. I danas je u Sjevernom Kivu više od milijun i pol prognanih i izbjeglih. Svakodnevna su nova stradanja nevinih, novi zbjegovsi siromašnih i nezaštićenih ljudi.

Doista, u medijima se ne izvještava o stanju u DR Kongu. Rijetki su izvjestitelji koji su uspjeli objavljivati o istinskim razlozima tragedije. Negdje sam pročitala da je u 2005. godini izvještavanje o ratu i kršenju osnovnih ljudskih prava u ovoj regiji svrstano među deset najcenzuriranijih vijesti.

U hrvatskim medijima o stanju na tom području mogli smo čuti poneko izvješće tek od prošle godine. Naime, prije dvije godine naše sestre prvi put su posjetili predstavnici iz Misijske centrale iz Zagreba i novinar HRT-a.

Treba se pitati koji su razlozi ove duboke krize za koju se čini da nema kraja. Treba se pitati «zašto»? Je li međunarodna zajednica pozorna na sve što se u Kivu događa? Ili je ova tragedija, možda i za neke od nas, nesreća što se događa tamo negdje u «trećem svijetu»?

Nadbiskup Bukavu, mons. François Xavier Maroy Rusengo, u nedavnom obraćanju kongoanskom ministru zapitao je: «Zašto se ponovno nastavlja s neprijateljstvima? Unatoč pet milijuna mrtvih Kongoanaca, unatoč prisutnosti misije OUN-a koja troši milijardu dolara godišnje (a traje 6 godina), unatoč 500 milijuna dolara troškova za izbore, zašto se nastavlja Kalvarija naroda kongoanskoga?»

Biskupi i misionari su godinama «vikali», pisali, govorili i svjedočili vlastitim životom. Ostajali su uz narod i nastojali im pomagati. Ubijala ih je, i danas ih ubija, šutnja, šutnja i nedjelovanje onih koji su mogli spriječiti nevolje tako velikih razmjera.

Danas gotovo svima postaje razvidan odgovor na pitanje razloga rata: Rat u Kongu je «paravan za prekrivanje pljačke prirodnih bogatstava u zemlji» (iz *Izjave kongoanskih biskupa*).

Rat u Kongu je ekonomski i međunarodni. Od početka je osim pograničnih zemalja s područja Velikih jezera, uključeno i više drugih zemalja. Ratom se prekriva ilegalno iskorištavanje prirodnih bogatstava. Naime, područje Kivu je bogato rudama: dijamantima, zlatom, kobaltom, kositrom, osobito koltanom - dragocjenom sirovinom u elektroničkoj industriji, te naftom.

Naše sestre opetovano ponavljaju da je kongoanski narod žrtva vlastitoga bogatstva. Znaju da bi Kongo zahvaljujući prirodnim bogatstvima mogao biti najbogatija zemlja. Neopisivi apsurd prema tome je stvarno stanje na sjeveroistoku zemlje: dugotrajni ratovi, patnja i smrt, krajnje siromaštvo. Nažalost, obistinjuje se afrička izreka «kada se slonovi tuku, trava stradava».

3. *Upravo na tom ratom zahvaćenom području u pokrajini Kivu žive i naše sestre. U život mlade Crkve na području nadbiskupije Bukavu koja je 2006. godine proslavila 100. obljetnicu kršćanstva utkano je i 35 godina života i djelovanja naših sestara. Koliko je franjevačka karizma zaživjela u tom kraju i u kojim je oblicima prisutna? Postoji li više franjevačkih zajednica?*

O stotoj obljetnici kršćanstva u nadbiskupiji Bukavu naše prve sestre misionarke, s. Erika, s. Romana i s. Blaženka, dobile su, među ostalima, priznanje za dugogodišnje misijsko djelovanje. U Africi su od 1974. godine. Rijetki se pojedinci mogu istaknuti s tako dugogodišnjim misijskim djelovanjem. I ostankom za vrijeme višestrukih ratova.

Prigodom 100. obljetnice sagrađena je u Nyangezi i kapelica na mjestu kolibe prvoga misionara. U kapelicu je ugrađen i kamen s imenom naše redovničke zajednice, zajedno s nazivima svih drugih zajednica, župa i crkvenih ustanova u nadbiskupiji.

Franjevačka prisutnost u pokrajini Kivu zaživjela je dolaskom franjevaca provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita, početkom sedamdesetih godina u župu Burhale, a potom u Luhwinju. Nakon njih ubrzo dolaze i naše sestre u Luhwinju (1974.). Po njima se širi i razvija franjevačka karizma. Danas franjevci vode četiri župe u nadbiskupiji, sve domaći franjevci provincije sv. Benedikta Afričkoga.

Na području nadbiskupije žive i djeluju, uz našu još tri ženske franjevačke redovničke zajednice. Svojim franjevačkim opredjeljenjem i djelovanjem sve prepoznatljiviji postaje Franjevački svjetovni red i Franjevačka mladež. Svi su međusobno otvoreni i surađuju u zauzetosti za najpotrebnije. Sestre su bliske u narodom. S tim narodom puno su prepatile. Jednostavno žive za njih. Nesebično pomažu gdje god i kako god mogu.

U Sjevernom Kivu tek od prije nekoliko godina prisutni su franjevci po našem fra Iliji Barišiću, iz provincije sv. Jeronima, koji je zajedno s dvojicom braće Kongoanaca osnovao novu misiju Kimbulu. U jugoistočnom dijelu Konga u pokrajini Katanga franjevačka prisutnost

je rasprostranjenija. Tu je i središte provincije franjevacu koji djeluju u nadbiskupiji Bukavu. Na tom području djeluju i hercegovački franjevci provincije Uznesenja BDM.

4. *Zajednica naših sestara pomalo se ukorjenjuje u tom narodu. Potvrda tomu je i pristupanje djevojaka Kongoanka u zajednicu. I to ne samo djevojaka iz obližnjih mjesta nego i s područja drugih biskupija.*

Nadbiskupija Bukavu veoma je bogata redovničkim zajednicama: dvadeset tri ženske redovničke zajednice i osam muških, uglavnom su europske provenijencije, nekoliko ih je izvorno kongoanskih. Većina ih je prisutna u gradu Bukavu. Broj misionara se smanjuje, i većina ih je u starijoj dobi, a raste broj domaćih redovnika i redovnica. Zato bih rekla, ne samo da se naša zajednica ukorjenjuje u taj narod, nego da se ukorjenjuje redovništvo općenito.

Naša zajednica polako raste brojem zvanja. Sestre Kongoanke polako se osposobljavaju za razna područja apostolata, preuzimaju apostolske djelatnosti i stječu iskustva franjevačkoga života i djelovanja u misijskim postajama, među pukom. Od prošle godine imamo i zajednicu koju čine smo sestre domorotkinje, i to u Luhwinji.

Odgojne skupine u našoj zajednici nisu mnogobrojne. Kriteriji primanja u zajednicu su veoma zahtjevni. Primaju se djevojke sa završenom srednjom školom, a odgojno razdoblje kandidature traje do tri godine, potom slijedi postulatura i novicijat. Dolaze djevojke iz obližnjih mjesta, a također i djevojke iz Sjevernoga Kivu, gdje još uvijek nema sestara franjevaka.

U pogledu pastoralu zvanja mogli bismo mi u Hrvatskoj puno naučiti iz života crkve u Africi. Pastoral zvanja vidljivo izrasta iz otajstva Crkve. Uključuje se u opći pastoral kršćanske zajednice i na poseban način u pastoral mladih. Pastoral zvanja je briga cijele Crkve, svake župe, ne samo pojedine redovničke zajednice, ili pojedinca u biskupiji zaduženoga za zvanja.

Gotovo u svim župama nadbiskupije Bukavu i na sjeveru u biskupiji Butembo redovito postoje skupine za zvanja u kojima mladi produbljuju svoje zvanje i odgajaju se za kršćanske vrednote. Nadbiskupijsko vijeće za zvanja organizira godišnje tematske susrete mladih. Naizmjenično ih animira jedna redovnička zajednica. Tako mladi imaju priliku upoznati sve redovničke zajednice. Jednom godišnje organiziraju i duhovne vježbe za mlade. Imaju i knjižicu u kojoj su predstavljene sve zajednice, sa posebnostima njihovih karizmi. Većina sestara i pripravnica došla je u našu zajednicu potaknuta opisom franjevačke karizme u toj knjižici.

Pored toga, u našoj zajednici zadužena je jedna sestra koja mjesečno organizira susrete u našem samostanu. Djevojke tako izbližega mogu upoznati našu karizmu. Slijedi ih se u obliku duhovnog praćenja. Djevojkama koje žele bolje upoznati redovnički život pruža se mogućnost da provedu tjedan ili dva u zajednici. To je prilika za bolje međusobno upoznavanje, osobito za djevojke iz udaljenijih krajeva.

5. *Možeš li nešto reći o prepoznatljivosti karizme školskih sestara franjevaka?*

Karizma je uvijek životvorna, duhovna stvarnost. Po njoj se *duh i život* utemeljiteljeva nadahnuća unosi u pore Crkve i društva, upravo u ona područja u kojima žive najpotrebniji, gdje su Božji siromasi, potrebni bilo koje vrste.

Promatrajući i razmišljajući o prisutnosti i djelovanju naših sestara u nadbiskupiji Bukavu, puno me toga podsjeća na početke naše Kongregacije u Grazu, a potom i na početke u Mariboru i Splitu, na karizmatika nadahnuća prvih sestara. Biti s najpotrebnijima,

prepoznavati ih, služiti im, upravo njima donijeti Radosnu vijest. Naše misionarke čine to od dolaska na afrički kontinent. Oživljavaju franjevačku karizmu malenosti, jednostavnosti i blizine s pukom. Gotovo uvijek su među potrebnima, u misijskim postajama, u župama, bolnicama, školama, na cestama. Nikad nećemo dovoljno istaknuti to da su u iznimno teškim ratnim strahotama ostajale uz napaćeni narod, pod cijenu vlastitoga života. U svojim kućama bile su napadnute deset put! Da ne spominjemo nezgode na putovanjima, bolesti, stradavanje najbližih suradnika, siromaha, djece i žena koji su im upravo kao takvi srcu prirasli. Biti s takvima, sve je to *prepoznatljivost franjevačke karizme*.

Sada kada je ipak malo stabilnija situacija i kada ima više sestara, sestre se sve više uključuju i u odgojni rad. Poznate su nam riječi s. Margarine Pucher, naše utemeljiteljice, kojima je obrazlagala želju osamostaljenja zajednice u Mariboru: «Samo sućut prema siromašnoj zapuštenoj djeci jer sam imala prilike dovoljno se osvjedočiti da u cijeloj austrijskoj monarhiji nema ni jednoga mjesta gdje bi odgoj djece bio tako manjkav kao ovdje».

To danas možemo primijeniti na sjeveroistočni dio Konga, na područje djelovanja naših sestara. Doista, ne mogu riječima opisati koliko je tu manjkav odgoj i obrazovanje djece, mladih, osobito djevojaka, koliko je odraslih nepismenih, kakve su školske zgrade... Sestre na tom području ulažu mnogo. Osobito mladim domaćim sestrama to je blisko. I to je dobra nada za budućnost i život franjevačke karizme naše zajednice.

6. Što bismo mi mogli učiniti za misije?

Svijet Africi duguje solidarnost, ovim naslovom u medijima je popraćen prvi pohod pape Benedikta XVI. afričkom kontinentu. *Svijet koji Africi duguje solidarnost* nije samo *netko drugi*. To smo i mi, svaka osobno i kao zajednica, zajedno s drugima. Dugujemo pomoć našim sestrama da one mogu pomagati najpotrebnije. Članice provincijskog Vijeća za misije i mnoge druge sestre naše Provincije i Kongregacije, te sestre drugih redovničkih

zajednica na razne načine to već čine i u lanac solidarnosti uključuju brojne svoje suradnike i poznanike. Dobro je da to nastavimo još u većoj mjeri i uključenosti.

Naše sestre u DR Kongu osobito od nas očekuju da ih pratimo molitvom. Vjeruju u moć molitve. Često znaju reći da svakodnevno imaju iskustvo zagovorne molitve sestara i dobročinitelja, da ih je to osnaživalo, štitilo i ohrabrialo osobito u vrijeme rata. One osobno uz propisane molitve naše redovničke zajednice, svakodnevno mole pred izloženim Presvetim Otajstvom. Uvijek zahvaljuju za sva dobročinstva, mole za dobročinitelje. Molimo i mi za njihove siromahe, za plodnost njihova misijskoga rada i životvornost karizme naše zajednice na afričkom kontinentu. Molimo za mir u Kongu.

Razgovarala: s. M. Petra

I POVEDE IH U OSAMU

Duhovna je obnova prihvaćanje ispružene ruke Božje preko koje nam se nudi zajedništvo s Njim. Uvijek smo u napetom stanju koje nosi svakodnevica: želimo zajedništvo, ali dug je to put na koji se teško odlučujemo. Nije lako ostaviti posao i zastati nad sobom. Iako smo svakodnevno u molitvi, potrebno je s vremena na vrijeme, a nešto nas iznutra potiče, da se čistimo od nepotrebnih stvari koje su se s vremenom nakupile i koje nas opterećuju. Jedini način koji nas vodi pravim putem je pogledati iskreno u sebe samu. Da bismo to ostvarile, treba načiniti odmak, ući u tišinu i smiriti se.

S. Lucija Bilokapić i ja smo 7. ožujka ove godine zajedno s našom odgojiteljicom s. Karolinom Bašić izdvojile jedan dan za takav odmak. Jedan zanimljiv spis iz svakodnevnog života poslovnih ljudi uveo nas je u razmatranje o temi: *Pročistiti ljestvicu vrednota u svojem životu*. Iako se trudimo živjeti kršćanskim životom, ipak nam se potkradu veća i manja odskakanja na tom putu. Zaronili smo u vlastito preispitivanje o osobama, stvarima i poslovima koji nam ispunjavaju život. Jesmo li pravilno poslagali prioritete u svom životu? Možda nismo niti svjesne što nas najviše zaokuplja. Nikad ne možemo ostvariti nešto idealno, uvijek smo na putu. Tako su ova razmišljanja samo poticaj i nadogradnja svakodnevnog duhovnog života. Od velike je važnost zastati, okrenuti se i pogledati svoj život unatrag. Ako ne pogledamo iskreno u sebe i svoj život, može nam se dogoditi da steknemo krivu sliku o sebi. Možemo ići u krivom smjeru a da se to i ne osjeti.

Nakon uvodne molitve, meditacije i susreta u učionici novicijata, uputile smo se laganim hodom u tišini na Marjan. Svaka je za sebe razmišljala. Ritam koraka davao je određenu dinamiku našeg kretanja. Mogle smo razabirati razne šumove koji su dolazili iz naše okoline kao i osjetiti prve svježje, proljetne mirise. Pravi mir iznutra može se osjetiti tek kad se izgradi ozračje tišine. Tada se može čuti prava buka koja dolazi izvana. Jer dok smo iznutra puni, čini nam se da ništa više ne čujemo. A ustvari nismo više u stanju razlučivati jedne zvukove od drugih i ništa više ne dopire do svijesti. Zato je nužno nekoliko sati provesti ne razgovarajući. Negdje na polovici puta napravile smo stanku uz more, gdje smo opet imale priliku za sređivanje doživljenog sadržaja. Na povratku smo razmijenile iskustva koja su bila raznolika.

Upoznavati bližnjega preko molitve najbolji je put. Dok smo u molitvenom ozračju, nismo opterećeni zaprekama prema osobi nego me molitva vodi. To se događa u Božanskom čitanju s kojim smo završile ovaj dan. Razmjena razmišljanja o jednoj temi omogućuju

otvaranje prema sestri kao i upoznavanje njezinih stavova, osjećaja, misli i djelovanja. Ulomak *Preobraženja* (Mk 9,2-10) budi u nama želju za čišćenjem iznutra. Mi neizmerno težimo za čistoćom i bjelinom naših osjećaja i misli jer svaka bistrina oplemenjuje naš unutarnji život. Zato se trebamo uputiti u dubine svoje osobe i pogledati što se tamo događa. Ako želimo promjenu smjera i pravi zaokret, moramo uložiti trud i pozabaviti se s tim sadržajem. Naša nutrina može primiti određeni sadržaj. Ako se napuni do kraja, mora se pročistiti ili će doći do prelijevanja, do loma u našem životu. Takvi lomovi i prelijevanja nisu pogodni jer su nagli i neočekivani, ne znamo što će donijeti i kamo ih usmjeriti. Zato, treba na vrijeme pročišćavati naše misli i osjećaje. Iako to iziskuje napor, moramo se vlastitim snagama truditi oko pravog preobraženja naše nutrine. Izložiti se izravnom Božjem pogledu koji je pravedan i iskren, koji nas pozna i iznutra preobražava, omogućava oblikovanje nove osobe koja gleda drugim očima, koja se ne zadovoljava postojećim stanjem i koja će nužno biti okrenuta drugoj osobi. A to nije moguće bez slušanja Božje riječi te njena pohranjivanja u svom srcu.

U konačnici, cilj svakog čovjeka je ostvariti pravi susret s drugom osobom koji je uvijek obogaćenje. Ali susret je zahtjevan i ne ispunjava sve moje želje. Pravi susret želi da nešto novo nastane, da se nešto novo dogodi. Ulazeći u susret moram nešto od svoga izgubiti i to nam teško pada. Ali nagrada koja nas čeka na kraju ostvarenog susreta pruža daleko više od osobnih, malih želja.

s. Lidija Bernardica Matijević

EVO SLUŽBENICE GOSPODNJE

Blagovijest - Navještenje Gospodinovo je blagdan koji je posvećen i Mariji, Majci Božjoj. Veličinu tog blagdana znaju svi kršćani. Primjenom evanđelja u svom životu možemo služiti Gospodinu, nasljedujući Mariju, našu zaštitnicu i poput nje potpuno se predati: „Evo me, Gospodine, neka mi bude po tvojoj riječi“.

Naše drage sestre su odlučile da na taj blagdan s. Nada Dolić započne novicijat, a ja postulaturu.

Neko vrijeme smo se pripremale za te korake bliže Gospodinu u zajednici sestara na Lovretu. Kroz to vrijeme sestre su nam pripovijedale kako su one prolazile te trenutke i kako su se pripremale za redovnički život. Kad bi počele govoriti bile su pune radosti i s osmjehom na licu. Ja sam razmišljala o svemu tome. Nisam to tako duboko mogla razumjeti. One su doživjele milost, susret i ljubav Božju, koja je uvijek u njihovim srcima. Htjele su skupa s nama oživjeti svoje osjećaje, a nama uzveličati naš početak i susret s Gospodinom.

Dan 24. ožujka 2009. godine, dan uoči Blagovijesti je dan koji ćemo s. Nada i ja pamtili. Započeo je Jutarnjom molitvom i svetom misom. Poslije doručka nas je s. Karolina uvela u duhovnu obnovu. Pomogla nam je da se sve više otvorimo i budemo bliže Bogu. Tema je bila: *Evo službenice Gospodnje*. Počele smo s odlomkom iz knjige Mudrosti, molitvom za mudrost. Zatim smo kroz slike i tekstove, dias-meditaciju *Otvoriti se*, razmatrale o preprekama, zatvorenostima, ranama i slabostima našega srca. Bog je onaj koji nas svojom ljubavlju liječi i oslobađa, donosi nam mir, sigurnost, život, ljubav i radost. On je ključ našega srca. Poslije

meditacije čitale smo i razmatrale evanđelje sv. Luke o anđelovu navještenju Blaženoj Djevici Mariji. U tišinu smo prenosile evanđeoske riječi u svoje misli i spuštale u svoje srce, da ih što bolje shvatimo i snažnije doživimo. Na kraju obnove smo se pomirile s Gospodinom u sakramentu svete ispovijedi.

Molitvom Večernje i obredom uvođenja u redovnički život s. Nada je primljena u novicijat, a ja u postulaturu. Obuzimao me poseban osjećaj gledajući i slušajući s. Klaru, provincijalku, i s. Nadu kako su pomno izgovarale riječi iz obreda. Mislim da smo sve bile preplavljene osjećajima Božje blizine i topline. S. Klara nam se obratila lijepim riječima, molitvom i željom da živimo pod zaštitom i po primjeru Blažene Djevice Marije. Kada je cijela zajednica pjevala *Veliča duša moja Gospodina*, osjećala sam veliku radost u srcu, a u očima suze.

Bože, kako si velik! Shvaćam li ja veličinu svega ovoga? Kao da se i cijelo nebo raduje s nama! Hvala dragom Bogu i sestrama koje su nam s toliko sreće i radosti čestitale uz franjevački izraz „mir i radost“.

Tu večer sam započela redovito dolaziti u blagovaonicu sa sestrama. U cijelom tom ozračju lijepo sam se osjećala i osjetila sam život zajednice. Sestre su nam uljepšale taj dan. Željela bih da nastavimo živjeti u radosti i sreći, da nam s Gospodinom i Majkom Marijom život u zajednici ostane lijep i bude još radosniji. I da Božji blagoslov siđe na sve nas.

Mirjana Puljiz, postulantkinja

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Uz obred uvođenja u redovnički život

Draga Nade i Mirjana! Drage sestre!

Franjevački obrednik nalaže da obred uvođenja u redovnički život, odnosno primanja u novicijat bude jednostavan, ozbiljan i pridržan samo sestrinskoj zajednici.

Vjerujem da se svaka od nas u dubini svoga srca iskreno poželi ovakvih prigoda. Nažalost, one su sve rjeđe. Prošle su tri i pol godine od kako nismo imale primanje u novicijat. Ne bismo se smjele naviknuti na ovakve razmake i misliti da ništa ne možemo činiti, i da ništa ne ovisi o nama. Svaki poziv jest Božji poziv. Naša molitva iz dubine duše, žarka molitva svih nas zajedno, i sama želja u našim srcima, želja koja gori i plamti da se mladi odazovu na njegov zov – itekako su važne u pristupu mladih u naše zajednice!

S druge strane, nove sestre, nove članice samom svojom prisutnošću i voljom da odgovore danas na Božji zov, u nama zavjetovanima podržavaju žar redovničkoga poziva i potiču nas da obnovimo svoju vjernost franjevačkoj karizmi.

Nada Dolić koja ovim obredom započinje novicijat i Mirjana Puljiz koja će započeti bližu pripremu za to, tj. odgojno razdoblje postulature, ne očekuju od nas savršenu, dovršenu zajednicu, ni nas pojedine besprijeorne. Znaju one da sve mi živimo realnosti svakodnevnoga života, da smo nedovršena bića, da smo u nastajanju i u neprestanom rastu.

Ali vjerujem da očekuju i žele u nama prepoznati, i zajedno s nama postati, tražiteljice Boga, tražiteljice i vršiteljice njegove volje u ovome svijetu, danas. Narav redovničkoga života smješta se u tu kategoriju. Tražiti Boga i izvršavati volju njegovu, duboka je sastavnica našega poziva. Biti na tragu volje Božje, i uvoditi u to iskustvo one koje Bog poziva, to je naš zadatak. Trebamo im prije svega prenijeti iskustvo Boga. Pokazivati

drugima put koji vodi Bogu - to je i danas velika novost redovničkoga života. To je život čistoće, poslušnosti i siromaštva.

Ovim mislima blisko je i ovo naše slavlje u predvečerje svetkovine Blagovijesti, Navještenja Gospodinova. Marija je uzor ponizne vršiteljice volje Božje, potpuno otvorene Bogu i njegovu svetom djelovanju.

U *Smjernicama za formaciju u redovničkim ustanovama* ističe se da je «Marija prisutna pri rađanju i odgajanju redovničkoga zvanja. Ona je najuže povezana s njegovim rastom u Duhu Svetome. Poslanje koje je obavljala kraj Isusa, ona nastavlja u korist (...) svakoga kršćanina, osobito onih koji odlučuju izbližega slijediti Isusa Krista. (br. 110)

Htjela bih da se večeras prisjetimo i našega početka ovdje na Lovretu i da posvijestimo prvotni razlog zašto palimo svijeće na kruni Gospina kipa na našem stubištu.

Početak novicijata u Splitu i prvo polaganje doživotnih zavjeta 1922. godine na Lovretu bilo je na Božić. U Kronici piše da od ganuća i radosti «nijedno oko nije ostalo suho gledajući prekrasnu sliku koja se je odigrala pred oltarom svetim». Bila je to «svečanost koja će ostati u trajnu uspomenu našoj kući, jer time se je otvorio novicijat za Hrvatsku provinciju u Splitu. U znak zahvalnosti i sretan uspjeh u Novicijatu, gorjet će svake subote i Gospine svetkovine uljanica pred Gospinim kipom na zavodskim stubama». (*Kronika Školskih sestara franjevačka Split-Lovret I.*, str 83-84.)

Ovogodišnji novicijat je 68. po redu u Splitu. U znak zahvalnosti i sretan uspjeh novicijata neka i tijekom ove godine gore svjetiljke na Gospinu kipu na našem stubištu.

Podržimo, drage sestre, s. Nadu i Mirjanu žarom svoje gorljive molitve i radošću franjevačkoga života u sestrinskom zajedništvu, malenosti i jednostavnosti.

A vi, draga s. Nade i draga Mirjana, darovano vrijeme novicijata i postulature živite po primjeru i pod zaštitom Djevice Marije, uvijek otvorene Božjem djelovanju.

s. Klara Šimunović, provinc. predstojnica

LJUBAV JE BOŽJA RAZLIVENA U SRCIMA NAŠIM

Duhovne obnove za mlade u Imotskom kraju

Članice Sekcije za apostolat mladeži organizirale su u ožujku duhovne obnove za mlade u Imotskom kraju povodom 100. obljetnice dolaska sestara u Imotski i 800. obljetnice franjevačkog reda. Posjetile smo župe gdje sestre danas djeluju i gdje su nekada djelovale.

Tema obnove bila je: *Ljubav je Božja razlivena u srcima našim* (Rim 5,5). Sveti Pavao to iskustvo Božje ljubavi stavlja pred nas kao ideal koji treba živjeti. „Kod“ ljubavi Božje koji se nalazi u svakome od nas poziva nas na očitovanje te ljubavi u svakidašnjem životu. Korizma je vrijeme u kojem se susrećemo s Kristom koji je „test“ svoje ljubavi prema čovjeku položio na križu.

Obnove su se odvijale po slijedećem rasporedu: 6. ožujka u Podbablju; 7. ožujka u

Prološcu, Runovićima i Zmijavcima; 14. ožujka u Vinjanima Donjim, Vinjanima Gornjim i Imotskom.

Voditeljice navedenih obnova bile su s. Filipa Smoljo, s. Natanaela Radinović i s. Danijela Kovačević. Na obnovama je sudjelovalo sveukupno 253 mladih među kojima je bilo osnovnoškolaca, srednjoškolaca, radničke mladeži i framaša. Njihovo aktivno sudjelovanje je pokazatelj da se s mladima radi i da su mladi željni ovakvih susreta. Ovom prigodom se zahvaljujem našim sestrama i braći franjevcima koji su nam otvorili vrata svojih župa i velikodušno nas primili.

s. Danijela Kovačević

Dana 7. ožujka ove godine u župi sv. Mihovila održana je duhovna obnova za mlade. Duhovnu obnovu su predvodile sestre Natanaela, Danijela i Filipa. Cilj ove korizmene obnove je bio pomoći nama mladima u spoznavanju životnih vrijednosti i u pronalasku samih sebe te nas dovesti bliže Gospodinu, Onomu koji će nas duhovno ohrabriti i pomoći nam da uklonimo sve ono što nas muči i zarobljava.

Obnovu smo započeli s pjesmom na usnama, raširenih ruku i radosnih srdaca. Slijedilo je upoznavanje sa sestrama i međusobno. Bilo je zanimljivo, mnogo toga smo saznali jedni o drugima, i da tog dana nije bilo, možda nikada ne bismo ni saznali.

Sestre su nam pripremile veoma zanimljiv program. Imali smo predavanje i prezentaciju o ljubavi. Svi smo bili zainteresirani za tu temu. Sestrama se u ime svih framaša zahvaljujem na lijepom predavanju. Pomogle su nam da shvatimo da je savršena, nesebična ljubav

moguća, ali da postoji samo jedna takva, Božja, ljubav Križa. Kada počnemo voljeti, Božja ljubav će se nastaniti u našim krhkim ljubavima.

U skupinama smo raspravljali o različitim ljubavima, pisali ljubavne priče. I sve se svelo na jednu misao koju je sv. Augustin rekao: „Svatko je takav, kakva je njegova ljubav.“ Na kraju smo i zaigrali. Igre su nam svima dobro došle za opuštanje. Onda je uslijedio ručak koji su nam pripremili naša kuharica Mara, fra Ante Madunić i fra Bruno Pezo. Zahvaljujemo im se od srca.

Najviše se zahvaljujemo sestrama jer smo njihovim prezentacijama, predavanjima, igrama, i radom u skupinama shvatili da se ljubav zapravo nalazi svuda oko nas. Nije uvijek romantična, herojska. Sve ljubavi su različite. Nekad su dosta nespretne, i nesposobne da se izraze, pojavljuju se u dosta čudnim oblicima, među ljudima različitih naraštaja, različitih vrsta; prijateljska ljubav, ljubav djevojke i mladića, roditeljska, bratska. Svima je nešto zajedničko: u svakoj je ljubavi prisutan Bog.

Mir i dobro!

Zrinka Grabovac, Proložac

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA ZA STUDENTICE

Remetsko svetište je, za razliku od većine Marijinih svetišta, svetište intime i mira. Otvorena vrata tijekom cijelog dana daju mogućnost da se svrati i ostane duže ili kraće u Majčinoj blizini. Domaćini i čuvari svetišta karmelićani nastoje biti, koliko je god moguće, na raspolaganju hodočasnici i nastoje da se u Remete, kao i u doba pavlina, dolazi na molitvu, a ne na izlete. Karmelićani žele Remete zadržati oazom mira i molitve jer ovo je svetište nastalo po molitvi i ovo svetište čini molitva.

Zahvaljujući gostoljubivosti i raspoloživosti o. Antonija i o. Franje (karmelićana iz Remeta), rano ujutro, 21. ožujka, uputile smo se prema svome odredištu i tamo provele dan korizmene duhovne obnove.

Korizmena duhovna obnova za studentice ove godine održana je 21. ožujka u prostorijama karmelićanskog samostana u Remetama, u Zagrebu. Predvoditelj je bio franjevac, fra Rožo Brkić. Sadržaj njegova izlaganja mogli bismo označiti kao stvaranje paralela između Božje Riječi sačuvane u Bibliji i simbolike križa (ikone) sv. Damjana pred kojim se obratio sv. Franjo Asiški.

Crkva na kršćanskom Istoku je unutar svoje tradicije njegovala slikanje ikona koje možemo nazvati Božjom riječju u slici, a Crkva na kršćanskom Zapadu je jače isticala Božju riječ sačuvanu u knjigama Svetog pisma. Obraćanjem sv. Franje pred križem koji ima oblik ikone i kasnijim čašćenjem tog križa događa se na kršćanskom Zapadu jače isticanje istočnjačke kršćanske tradicije ikona. Time je osoba sv. Franje doprinijela povezivanju tradicija Istočne i Zapadne Crkve koja je jedna Crkva Kristova.

Ističući izričaj sv. Franje: „Gospodine, htio bih te ljubiti!“ – fra Rožo je naglasio da je za obnovu čovjekovog srca, odnosno njegovog unutarnjeg središta, potrebna čežnja i htijenje da se dogodi susret. Kao primjer za navedeno poslužili su mu neki biblijski likovi: Zakej,

koji se odlučio popeti na smokvu da bi udovoljio svojoj čežnji vidjeti Isusa, slijepi prošnjak Bartimeja, koji je glasno dozivao Gospodina koji je prolazio u blizini i nije prestajao vikati dok nije privukao njegovu pažnju te brojni starozavjetni proroci koji su svim srcem tražili Jahvu. Osim toga, sam Gospodin kad poziva na nasljedovanje kaže: „Ako hoćeš...“

Kao pogrešku i teškoću našeg naviještanja, propovijedanja i življenja vjere fra Rozo je istaknuo često i nesvjesno prisutno uvjerenje da moramo najprije biti obnovljeni, dobri, moralni i čisti da bismo mogli doći k Bogu. Već Stari zavjet naglašava da je jedino Bog svet, što je osobito vidljivo i u viđenju proroka Izaije prilikom njegovog poziva: tri puta izrečeni pridjev *svet* označava Božju apsolutnu svetost i transcendenciju. Mi ljudi stvoreni na sliku Božju također trebamo težiti ostvarivati u sebi i oko sebe tu sličnost svome Tvorcu, ali za to nam je potrebna milost jer naše nastojanje na tom putu bez pomoći „odozgor“ je besplodno. Zapravo trebamo doći Bogu jer jedino nas on posvećuje. Njegova ljubav nam se daje bezuvjetno i nezasluženo. On je onaj koji suosjeća s nama i koji nam nikad ne pristupa bez milosrđa. Ovu tvrdnju potkrjepljuju evanđelisti kada kažu da se Isus „sažali nad narodom“. Grčki i latinski biblijski tekst, prema tvrdnji izlagača, zapravo ukazuje na stvarnost suživljavanja Isusa s narodom. Kako se Bog suživljava s narodom i što znači milosrđe, jasnije nam dočaravaju izvorni hebrejski biblijski tekstovi gdje je riječ *milosrđe* označena različitim hebrejskim riječima među kojima je i riječ *rahamim* koja u svom korijenu ima riječ *rehem*, a ona označava majčinu utrobu koja je za dijete dom, sigurnost, toplina, zaštićenost... Majka i dijete su jedan život. Život majke omogućuje rast i napredak djeteta.

Iz svega rečenog mogli smo zaključiti da korizmeno vrijeme nije vrijeme izvanjskog trpljenja i odricanja, nego prije svega vrijeme povratka Bogu koji je milosrdan i u iskazivanju milosrđa uvijek vjeran. Njegovu vjernost čovjeku na najuzvišeniji i najjači način pokazuje Pashalno Kristovo Otajstvo. Misleći na ovu stvarnost Božjeg milosrđa fra Rozo je završio svoje izlaganje riječima da je korizma zapravo radosno vrijeme za čovjeka.

Slavljenjem sv. mise i ugodnim druženjem upotpunili smo našu obnovu te u popodnevnim satima napustili lijepo i ugodno svetište Majke Božje Remetske.

Mara Mijatović

JEKA IZ AFRIKE

UPOZNAVANJE ISUSA KRISTA

Tijekom tri dana, od 23. do 25. siječnja 2009. godine u „Internovicijatu“ u Bukavu je organiziran seminar za postulantkinje i novakinje prve godine na temu *Upoznavanje Isusa Krista*. Naš profesor p. Jesús de Estaban, bijeli otac, približio nam je osobu Isusa Krista iz Nazareta.

Zahvaljujući seminaru proširile smo poznavanje Isusa iz Nazareta, posebno s obzirom na njegovu osobnost, način djelovanja te odnos prema siromasima. Isus je bio blizak bolesnima i pokazao da je Bog prijatelj svima.

Isus nije ništa ostavio napisano te ga poznajemo zahvaljujući maloj grupi apostola koji su ga gledali i slušali njegove pouke te kasnije to zapisali. O Isusovoj povijesnosti svjedoče kršćanski i nekršćanski izvori. Evanđelja su vrlo važni izvori za produbljivanje našeg poznavanja osobe Isusa Krista, koji je bio živa osoba, rodio se, živio u jednoj židovskoj obitelji i umro. Upoznajemo njegovo podrijetlo i njegov rodni kraj. Isus Krist kao pravi čovjek, živio je kao i drugi ljudi njegova vremena i kraja, bio je čovjek sa svim ljudskim osjećajima radosti, žalosti, ljutnje i osamljenosti. Pravi Bog i pravi Čovjek. Upravo svijest o njegovoj čovječnosti čini da se osjećamo još bliže njemu i Ocu, Svemogućem Bogu.

Tumačeći parabolu o povratku izgubljenog sina voditelj nam je iznova posvijestio neograničenost Očeva opraštanja. Otac traži svoje izgubljene sinove. Jedan je izgubljen u svom pogrešnom traženju slobode, a drugi je izgubljen u svojoj ljubomori i iskrivljenom shvaćanju istinskog života s Ocem. Trebamo se puno truditi da ne budemo kao stariji sin, puni ljubomore, antipatije, ljutnje i umišljenosti. Upravo ovo njihovo ponašanje s jedne strane, te bezgranično strpljenje i ljubav Oca s druge strane, je ono što nas se posebno dojmilo. Prepoznamo obojicu sinova i u svom životu. Svjesne smo koliko odbijamo ljubiti Boga, koliko odbijamo Njegovu ljubav. Jedino što želimo jest baciti se Ocu u zagrljaj kao mlađi sin.

Sretne smo i zahvalne što smo sudjelovale na seminaru. Vjerujemo da ćemo otkriveno i naučeno kontinuirano proširivati. Svaka od nas je pozvana osobno ga susretati i više otkrivati u svom svagdanjem životu.

Brigitte Nsimire Machumu i Pascaline Kavugho Kagheni, postulantkinje

RADOST POSVEĆENJA ŽIVOTA BOGU

Dana, 1. veljače 2009., uoči svjetskog Dana posvećenog života, u župnoj crkvi u Luhwinji položila sam doživotne zavjete u Kongregaciji Školskih sestara franjevaka Krista Kralja. To je bio dan radosti i zajedništva za svaku članicu naše zajednice.

Ovom velikom činu prethodila je duža priprema pod vodstvom s. Ivke Piplović, odgojiteljice sestara juniora, te duhovne vježbe u isusovačkom duhovnom centru *Amani* pod duhovnim vodstvom Jean Pierra de Wilde.

Budući da je naša zajednica u Luhwinji bila dugo zatvorena i da su se sestre u nju nedavno vratile, bila je prava radost slaviti obred doživotnog zavjetovanja u župi, među narodom izmučenim ratom. Mnogi od njih nisu nikada prisustvovali zavjetima.

Euharistijsko slavlje je predvodio generalni vikar nadbiskupije Bukavu mons. Pierre Bulambo u koncelebraciji s generalnim vikarom biskupije Kasongo i desetak drugih svećenika. Među ostalim, mons. Bulambo je rekao: «Draga s. Fidélie, darivanje Vašega života Isusu otvara Vam druga obzorja, obzorja radosti koja jedino Krist može otvoriti uz uvjet da Vi raspoznajete Njegov glas preko Crkve, Vaših pravila i konstitucija. To je sve što Vam od srca želim ovaj dan kad Vas je Gospodin učinio darom u svojoj Crkvi i u Kongregaciji Školskih sestara franjevnika Krista Kralja.»

Ovaj tako veliki događaj ne ostvaruje se odjednom. Dug je to put. Prvi koraci počeli su u obitelji. Rođena sam u katoličkoj obitelji. Od mog djetinjstva Isus je uvijek imao značajno mjesto u mom životu. Bila sam također članica grupe koja mi je pomagala u otkrivanju Božje ljubavi, ljubavi prema bližnjemu i nesebičnog služenja.

Prvi «da» izrekla sam 1. veljače 2003. godine kad sam položila prve zavjete. Sada sam izrekla svoj doživotni «da». Izgovorila sam posvetu svog života pred provincijalnom predstojnicom s. Klarom Šimunović, okupljenim sestrama, svećenicima, pukom Božjim, roditeljima, prijateljima, suradnicima i učenicima. Odlučila sam doživotno biti Školska sestra franjevnika Krista Kralja. Radosna sam sa svojim sestrama, radosna sam sa svima s kojima živim.

Istina je da ima teških trenutaka u životu, ali Krist je onaj koji me vodi prema povjerenju, žrtvi, opraštanju. Voda mog izvora se može uzburkati, ali samo na površini, u unutrašnjosti ostaje mir, uvjerenje da sam ljubljena i pozvana.

Zahvalna sam svima onima koji su mi pomogli na putu do ostvarivanja moga redovničkoga poziva.

s. Fidélie Naweza Bisimwa

SUKOB GENERACIJA

U okviru odgojnog programa za sestre s privremenim zavjetima Kongregacija viših redovničkih poglavarica (USUMA) u Bukavu redovito organizira seminare za sestre svih zajednica. Ove godine, 7. i 8. veljače, bile smo na seminaru s temom *Sukob generacija*. Voditelj seminaru je bio p. Jérôme Ndaye, karmelićanin.

Ovaj seminar je za mene bio još jedna prilika da dublje upoznam dinamiku života u zajednici. U društvu općenito, a isto tako i u redovničkim zajednicama, postoje dvije dobne skupine: mladi i stariji, koje su često u konfliktima zbog razlike u godinama. Svatko ima svoje misli i ideje o ispravnom ponašanju, ali isto tako svoje shvaćanje onih drugih. Stariji imaju svoje proživljeno iskustvo, ponašanje i način gledanja na stvarnost. Mladi vole puno govoriti i unositi novosti u život. Često kritiziraju starije govoreći kako je „sad drugo vrijeme“, kako je „njihovo vrijeme već prošlo“ i sl. Često ne razumiju kako mnoge pojedinosti iz svijeta mogu uništiti zajednicu, te odbijaju pravo starijih. Sami sebi stvaraju prepreku na putu osobnog zadovoljstva i rasta.

S druge strane, stariji smatraju kako mladi više nemaju poštovanja prema njima. Često osuđuju mlade da su lijeni, neodgovorni, da ne poštuju nikakve vrijednosti ni tradiciju.

Predbacuju im da puno govore i da vole stvarati buku. Nastoje ih usmjeriti na više dobro koje mogu ostvariti u svom životu.

Neophodno je znati uravnotežiti naše misli i shvaćanje jednih prema drugima. Jer svatko je od nas oruđe u Božjim rukama i svatko je primio poslanje koje treba osobno izvršiti. Sukobi i suprotnosti mogu biti i pozitivni, odnosno mogu doprinijeti poboljšanju načina života. Kad svatko, bio star ili mlad, dade sve od sebe za dobro zajednice, sukob može postati blagoslov. I mlađi i stariji svi su primili Duha Svetoga i trebaju činiti sve da ne umanjuju njegovo sveto djelovanje.

s. Emilienne Nankafu

APOSTOLAT BOLESNIH I NAPUŠTENIH

Program naše kandidature, uz obavezno pohađanje nastave u „Internovicijatu“ i pouka u kući, obuhvaća i djela apostolata u našoj župi. Nas sedam kandidatkinja podijeljene smo u dvije skupine. Jedna sudjeluje u katehizaciji djece u župi *Mater Dei* ponedjeljkom i petkom, a druga svakog petka u popodnevnim satima posjećuje bolesne, stare i napuštene osobe u župi. Voditelj ove aktivnosti je župni kapelan, a uz pomoć odgovornih po bazičnim zajednicama dolazimo do najbjeđnijih župljana. Povremeno u medicinskom centru slavimo svetu misu s najbolesnijima, a svećenik im podijeli sakramente svete ispovijedi i pričesti.

U našim obilascima često susrećemo ljude u teškoj bijedi, napuštene, bolesne od epilepsije, dijabetesa, nepokretne ili teško pokretne, te bolesne od AIDS-a. Većina ih teško pati, bilo fizički, bilo moralno, jer su u bijedi ostali sami. Želim predstaviti neke od njih.

Jedna majka je nepokretna već devet godina, a i muž joj je nepokretan. No oni su ljudi puni vjere i svoju bolest podnose u molitvi i s puno strpljivosti. Za nju je bolnica već davno dala posljednju riječ: nemoguće je bilo što napraviti. Naime, boluje od kronične bolesti koja u tropskim krajevima uništava jetru. Živi od dobročinstava svojih susjeda, vjeroučitelja, od ljudi dobre volje koji su spremni pomagati. Mi joj ponekad, kad su bolovi nesnošljivi, pružimo i lijekove protiv bolova.

Upoznali smo i jednu baku kojoj su svi umrli, muž i djeca. Boluje od dijabetesa i nepokretna je. Prošli tjedan smo išle kod nje, donijele joj malo ugljena, riže, krumpira. Stanuje u maloj kućici kod susjeda, kod ljudi dobre volje. Mi joj operemo rublje i počistimo kuću.

Obilazimo i jednu bolesnicu s jako uznapredovanom parkinsonovom bolešću. Potpuno je nepokretna, ni jesti ne može sama. Živi sa sinom, a muž ju je ostavio u početku njezine bolesti, prije 11 godina.

Imamo i našeg dragog starčića Petra. Zanimanje: prosjak. Umrta mu je žena i svih devetero djece. Ostao je sam. Neki su mu se rugali, jer je slovio kao neuredan, neobrijan, jednom riječju - jadan. Sve je na njemu bilo odrpano. Nikad u životu nije nosio cipele. Bosonog je cijeli život. Ali je sretan i zahvalan. Naše „poznanstvo“ je počelo slučajno. On je iz susjedne župe. Sestra ga je pronašla izglednjela gdje leži na putu. Od gladi nije mogao dalje, a kuća mu je daleko. Najprije smo mu dale kruha. Zatim smo ga dovele u naš samostan i dale mu vode da se opere. Naš susjed mu je podšišao kosu i obrijao ga. Dali smo mu čistu odjeću.

Nije vjerovao samom sebi. Vraćajući se u svoju drvenu kolibu okretao se lijevo–desno da se vidi. Kao da je govorio: jesam li to ja? Susjedi nisu vjerovali svojim očima. Pitali su ga, kako to da njemu netko želi pomoći, tko ga još gleda kao osobu? A on se osjećao vrlo sretnim. Pokazao nam je svoju kolibicu. Pošto nema ključa, vrata se ne mogu zaključati. Kad ima koje drvo za naložit vatru, djeca iz susjedstva to odnesu, posluže se njegovim drvima. A on kao pravi siromah Božji, ne ljuti se. Ta to mu je i onako *poklonjeno*.

Sretne smo i zahvalne Bogu što možemo bar malo pomoći ovim bijednim i napuštenim ljudima. Želimo da ih naša prisutnost podsjeti na njihovo dostojanstvo kao osobe i Božjeg ljubljenog djeteta.

Brigitte Ciza, kandidatkinja

MAJKA OD MILOSTI – ČUDOTVORNA GOSPA SINJSKA U DEMOKRATSKOJ REPUBLICI KONGO

„Marija je od svih žena odabrana da bude Majka Božja i Majka naša, Kraljica neba i zemlje, posrednica milosti kod prijestolja svog Sina. Gospodin Bog hoće da se Mariji iskazuje posebna čast, da je štuje nebo i zemlja, anđeli i ljudi“ (o. J. Šetka).

Marija je od Boga odabrana da vodi sve ljude, baš sve, k svome Sinu Isusu Kristu. Bez obzira na ime koje ona nosila: Gospa Sinjska, Trsatska, Bistrička, itd. Ona je uvijek jedna i ista osoba, milošću

Duha Svetoga ispunjena. Milosti posreduje svakom tko joj se s vjerom i ljubavlju utječe. Ona se ne da i ne može staviti u naše ljudske teritorijalne granice, jer Ona je Božja. Ona je crkvena u najširem smislu te riječi. Ona je narodna i pripada svakom narodu. Često nosi ime po mjestu gdje se je posebno očitovala i odgovorila na molbe trpećih ljudi. Tako se zove Sinjska, Bistrička, Guadalupska, Lurdska, Fatimska, itd. Njezina slika, preko koje se objavljuje i djeluje, jest nešto materijalno, ali njezina osoba je bitno duhovna i neograničena.

Slika Majke od milosti - Čudotvorne Gospe Sinjske, došla je prvi put u DR Kongo i izložena javnom štovanju u župi Nyantende. Tu Gospa nije stranac, došla je svojim. Majka od milosti je odavno odlučila putovati s franjevcima: iz Sinja u Ramu 1536. godine, iz Rame ponovno u Sinj 1687. godine s franjevcima u bijegu od Turaka. U župi Nyantende opet je našla franjevce i franjevke.

Narod u nadbiskupiji Bukavu voli Gospu. To potvrđuje i činjenica da je ona posebna zaštitnica i zemlje i župe. Da narod Gospu štuje potvrđuje velika potražnja krunica kao i postojanje *Marijine legije* na razini Nadbiskupije i u župi Nyantende. Jedna od glavnih briga nas misionarka za vrijeme odmora u Domovini je nabaviti i ponijeti što više krunica te razveseliti sve koji je žele imati. Članovi *Marijine legije* susreću se jednom mjesečno u jednoj od župa u nadbiskupiji, imaju svoga duhovnika. Jako su postojani u molitvi, posjećuju bolesnike, hrane zatvorenike, i dr. Mjesto susreta ovaj put bila je župa Nyantende, u jednoj staroj i prošle godine, 3. veljače, potresom jako oštećenoj Crkvi. U tom potresu popucali su zidovi, a neki su i srušeni. Ali ne samo zidovi nego i kip Gospe Fatimske je pao i potpuno se razbio.

Dok sam prošle godine bila na odmoru, u blizini svetišta Gospe Sinjske, mislila sam na našu crkvu u Nyantende u kojoj trenutno nije bilo Gospine prilike, ni kipa ni slike. Dobrotom župnika župe Gospe Sinjske fra Nikice Ajdučića i gvardijana istog samostana fra Bože Vulete, dobila sam ne samo sliku Majke od milosti nego i novi kalež sa svim što ide uz njega za misu, puno Gospinih medaljica i sličica. Osjećala sam se kao netko tko posjeduje veliko blago i s nestrpljivošću sam čekala povratak u Nyantende, dan kad ćemo sliku postaviti u crkvu.

Bijaše to 7. veljače 2009. godine prigodom mjesečnog susreta *Marijine legije*. U prisutnosti velikog broja vjernika, duhovnika *Marijine legije* vlč. Pierra Nkinga, župnika župe Nyantende fra Emmanuela Bisimwa, dva župna vikara fra Pascala i fra Stephana, u svečanoj procesiji slika je unesena u crkvu, blagoslovljena i postavljena na glavni zid pored križa i tabernakula. Procesija i obred blagoslova slike praćeni su marijanskim pjesmama, plesom i radosnim osmijehom na licima prisutnih. Za vrijeme blagoslova slike vlč. Pierre održao je kratku homiliju u kojoj je iznio detalj iz slavne pobjede nad Turcima, one iz 1715. godine u Sinju. Ovdajni puk je bio dirnut tim događajem. Vidio je sličnost između borbe cetinskog naroda s Turcima i svoje ratne situacije koju živi već 12 godina. Zatim je fra Emmanuel ispriповjedio narodu događaj koji je toga dana doživio kao prvo čudo Majke od milosti u Nyantende. O čemu je riječ? Kako već rekoh, župna crkva u Nyantende je jedva upotrebljiva zbog posljedica potresa, treba graditi novu. Župnik animira ljude za tu akciju, piše molbe i traži pomoć svugdje, ali to ne ide tako lako. Od ljudi koji žive u kućama od blata, pokrivenim travom, koji jedu jednom ili nijedan put na dan, teško je očekivati da sami sagrade crkvu. No, Bogu hvala, ima i onih koji nisu tako siromašni, iako su u manjini. Dok smo se pripremali s Gospinom slikom ući u crkvu, slikom o kojoj još nitko od vjernika ništa nije znao, jedan čovjek priđe župniku da bi mu želio nešto reći. Župnik ga upita: „Je li to tajna, mogu li i sestre čuti?“ A on reče da mogu i nastavi: „Vidim da je crkva u lošem stanju od potresa, prilažem 300 \$ za gradnju nove crkve“. Iznenaden, župnik u toj gesti vidio je Marijino djelo, čudo, radostan i uvjeren da taj čovjek ne će biti jedini, jer je Majka od milosti od sada na djelu i u Nyantende. Župnik je sljedećih nekoliko nedjelja govorio o Gospi, potičući puk da joj se obraćaju s vjerom, jer ne će biti razočarani. Slavlje ovog dana nastavljeno je svetom misom i završeno u kasnim popodnevnim satima.

I ovim putem želim se posebno zahvaliti fra Boži i fra Nikici te s. Trpimiri, sakristanki u svetištu Gospe Sinjske. Veliko hvala svima. Neka Majka od milosti bude trajna veza dviju župa i svih nas. Neka Gospa u Nyantende nađe ugodan boravak ne samo u budućoj novoj crkvi, nego na poseban način u srcima ljudi. Molimo naročito za mir u DR Kongu kao i na cijelom afričkom kontinentu, za nova svećenička i redovnička zvanja.

s. Mirjam Penić

KULIMUSHI KULIHOSHI OSKAR

Preteča naše misije u Luhwinji

Ne može se govoriti o počecima našeg misijskog djelovanja a da se ne spomene Kulimushi Kulihoshi Oscar. Koliko se sjećam, još se nije pisalo o njemu u *Odjecima*. A on to zaslužuje.

Svima je poznata naša prva postaja u misijama - Luhwinja. Već 35. godinu smo prisutne i djelujemo u toj misiji. Odlučila sam napisati nešto o našem preteči u Luhwinji. Moglo bi se o njemu pisati puno. Bio nam je desna ruka, svuda prisutan i u svim planovima pratilac. Prava Božja providnost. Znali su nam stariji misionari reći: „Imali ste sreću naći Kulimushija u Luhwinji“. Bio je toliko poznat u Nadbiskupiji da je za Svetu godinu 1975. poslan u Rim kao predstavnik kateheta i angažiranih laika u službi Crkve i brige za dobro naroda. Rođen je 1935. godine. Kao učitelj i kateheta u Luhwinji počinje djelovati između 1955. i 1960. godine.

Razmišljajući što izdvojiti kao posebno važno, sjetila sam se razgovora s njim, koji me se toliko dojmio da sam ga zabilježila ima više od 30 godina. Bila je riječ o urođeničkom jeziku koji sam ja tada trebala učiti. Da me ohrabri i naglasi važnost urođeničkog jezika, ispričovjedio mi je svoj put do katoličke vjere. Kaže: „Kao dijete bio sam protestant. Kršćanstvo me privlačilo, ali u Luhwinji, Burhinji i Kazibi bili su samo protestanti. Otac me je poslao u školu k misionarima u Burhale. Za vrijeme jednih praznika bio sam na putu od Ifendule prema Hebandi (centar Luhwinje), susreo sam jednog bijelca koji me je pozdravio mojim materinskim jezikom *mashi*. Nastavio je sa mnom razgovarati, očinski se za sve zanimati, a sve jezikom *mashi*. Bio sam zbunjen, iznenađen, najviše zadivljen. Nikada još nisam čuo da jedan stranac u ovim našim planinama govori moj materinski jezik, da hoda i živi kao jedan od nas, da je ovako blizak i dobar. Spontano smo postali prijatelji. On mi se predstavio: Ja sam otac Ivan, katolički svećenik, misionar, bijeli otac. Odlučio sam mjesec dana provesti s ovim narodom, svi me lijepo primaju. Vratit ću se u svoju misiju zadovoljan.“ Kulimushi nastavlja: „Ja sam još zadovoljniji i duboko potresen. U protestantizmu sam slušao da je katolička vjera namet na kršćanstvo, da je sotonska vjera. Ništa zato, govorio sam sebi. Ovo je prava Božja vjera, vjera oca Ivana je moja vjera. Njegova vjera voli i poštuje sve ljude. Nastavio sam školu i živo se zanimao za svoju vjeru. Postao sam katolik i veoma cijenim katoličke misionare. Jedan od njih u Burhale dao mi je ovaj mali molitvenik.“ Izvadi iz učiteljske torbe *Nasljeduj Krista* od Tome Kempenca, sav izlizan. Stalno mu je, kaže, u torbi ili u rukama. „Nisam više razmišljao dalje nastaviti studij, što mi je otac omogućio. Moji kolege, manje mogući, su nastavili, stigli u Europu ili u veće gradove Afrike. Ja sam želio što prije završiti za običnog učitelja, vratit se u svoje planine, učiti djecu i odrasle svojoj vjeri i otvoriti školu za djecu. Ovdje gdje sada razgovaramo (u sestrijskoj kući), bila je moja prva škola, od pruća i trave. Kulimushi mi je rekao i više puta kasnije ponovio, da je cijeli teren misijskog centra bio vlasništvo njegova oca, teren koji su rado ustupili za katoličku misiju. Narod je željno čekao katoličku misiju. Ispjevali su dirljivu himnu župe koja sve to govori u pjesmi. Za sve veće prigode do danas se pjeva, znaju je napamet.

Ljudi su nam spominjali oca Ivana, njegovu bratsku blizinu s narodom. Vjerojatno tada nije bio svjestan plodova svoga misijskog pohoda Luhwinji. Sada u nebu sve zna. Zaista smo imali sreću naći Kulimushi-a u Luhwinji i ovaj divni narod željan Boga i Njegove istine i ljubavi.

Naš Kulimushi, poput nas više puta je napadnut. Živio je u progonstvu. Umire daleko od kuće, u Bukavu 30. siječnja 2008. godine. Ispratili smo ga u Luhwinju i pokopali uz njegova oca i majku.

s. Blaženka Barun

USKRSNE ČESTITKE

Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu! (Lk 24, 5-6)

Svaki se Uskrs ima dogoditi u nama. Uskrsli Gospodin želi se objaviti u tišini naše nutrine, u našem *danas*. Ohrabreni susretom s Uskrsnim, prenesimo vijest: *Krist je živ! Aleluja!* Budimo glas i znak novog uskrslog života!

Svim sestrama i čitateljima *Odjeka* želimo blagoslovljen Uskrs! Od srca žele
sestre iz Frankfurta

Radujte se, drage sestre, Zora spasa evo rudi, Pobjedniku hvalu dajte, Aleluja zapjevajte.

U ovim mislima neka vam je svima i svakoj napose sretan i blagoslovljen Uskrs!

Uz topli pozdrav žele vam

vaše sestre iz Trpnja

Zašto tražite života među mrtvima? On nije ovdje! Uskrsnuo je! (Lk 24,6)

Neka Uskrsli Gospodin i nas okrene životu i daru uskrsnuća. Izložimo se i otvorimo Kristovoj uskrsnoj svjetlosti da u nama i među nama uvijek pobjeđuje i živi Božja i sestrinsko-bratska ljubav, istina, zajedništvo i mir.

Sretan Uskrs svim našim sestrama, prijateljima i dobročiniteljima žele, uz srdačne pozdrave

sestre iz Sigurate, Dubrovnik

Ne bojte se! Idite, javite mojoj braći da pođu u Galileju! Ondje će me vidjeti!

(Mt 28,10)

Drage sestre!

Živom vjerom u Uskrslog Gospodina, nastavimo svoje poslanje, radosno naviještanje, te sućutno služenje bližnjima.

S uskrsnim poklikom *Aleluja*, blagoslovljen Uskrs, svim sestrama diljem Provincije žele

sestre iz Kaštel Lukšića

Mir, radost i sjaj Uskrsnuloga neka ispuni Vaša srca. Neka Vas Božji blagoslov prati na hodočasničkom putu za vječni život.

Sretan i blagoslovljen Uskrs svim sestrama i čitateljima *Odjeka* od srca žele vaše

postulantkinja Mirjana i
novakinja s. Nada sa s. Karolinom

Uskrsnuće određuje cjelokupni ljudski život.

Ako ustima ispovijedamo da je Isus Gospodin i srcem vjerujemo da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćemo spašeni! (prema Rim 10,9)

Blagoslovljen Uskrs i puninu života s Uskrsnim svima žele

sestre s Jordanovca, Zagreb

NAŠI POKOJNICI

SESTRE NAŠE KONGREGACIJE

- s. **M. Tekla Leskovec**, živjela 91 godinu, u Kongregaciji 62 godine preminula u Brezju, 29. prosinca 2008.
- s. **M. Salezija Šimunović**, živjela 90 godina, u Kongregaciji 70 godina preminula u Splitu, 26. siječnja 2009.
- s. **M. Valtrudis Levec**, živjela 98 godina, u Kongregaciji 76 godina preminula u Formosi, 2. ožujka 2009.
- s. **M. Bernardina Marinčić**, živjela 88 godina, u Kongregaciji 69 godina preminula u Mostaru, 5. ožujka 2009.
- s. **M. Flavijana Kastelic**, živjela 92 godine, u Kongregaciji 72 godine preminula u Brezju, 29. ožujka 2009.

RODBINA SESTARA

Iva Svaguša, sestra s. Karle Brečić, preminula 31. prosinca 2008. u 78. godini života.

Ante Bandić, brat s. Hedvige, preminuo 1. ožujka 2009. u 52. godini života.

S. M. SALEZIJA JELA ŠIMUNOVIĆ

Dana 26. siječnja u večernjim satima blago je u Gospodinu preminula naša s. Salezija Šimunović u 91. godini života.

Sprovod na splitskom groblju Lovrinac bio je 28. siječnja. Okupile su se brojne sestre iz gotovo svih naših podružnica, brojna rodbina, desetak svećenika. Od pokojnice se oprostila provincijalna zamjenica s. Mirja Tabak. Sprovodni obred na Lovrincu i misno slavlje nakon sprovoda u samostanskoj kapeli na Lovretu predvodio je i izrekao prigodnu homiliju fra Ante Bilokapić, gvardijan samostana Gospe od Zdravlja. Nakon euharistijskog slavlja, uz obiteljski stol rodbina s. Salezije s posebnom ljubavlju i zahvalnošću se spominjala susreta s njom, njezine jednostavnosti, brižnosti i ljubavi za njih i za sve s kojima ju je život vezao.

OPROŠTAJNO SLOVO PROVINCIJALNE ZAMJENICE

Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima. (Iz liturgije za pokojne)

U ponedjeljak, 26. siječnja o. g., na spomendan svetih biskupa Timoteja i Tita, u večernjim satima naša s. Salezija je zamijenila ovaj prolazni život vječnim.

Krsnim imenom Jela, rođena je 15. srpnja 1918. godine u Otoku kod Sinja, od oca Josipa i majke Ane, rođene Smoljo. U obiteljskom vjerskom ozračju u kojem se po volji Božjoj rodilo šesnaestero djece, a kao nejačad umrlo čak devetero, živjela se snažno okrenutost prema Nebu i vječnim vrednotama. Tako je Jela kao devetnaestogodišnja djevojka osjetila Božji poziv za redovnički život i na nj spremno odgovorila, te 19. ožujka 1937. godine stupila u našu zajednicu Školskih sestara franjevnaka u Splitu.

Na blagdan Velike Gospe 1938. započela je godinu novicijata. Nakon godine kušnje polaže svoje privremene zavjete, a doživotne zavjete polaže 16. kolovoza 1942. godine.

S. Salezija je školu za medicinske sestre završila u Ljubljani. U prvim godinama radnog vijeka svoju službu u bolnici obavljala je u kraćim periodima najprije u Kninu odakle je s vojskom 1945. godine išla prema Blajburgu. Božjom providnošću iz Dravograda je vraćena u Zagreb na Sv. Duh gdje ostaje godinu dana. Slijedi zatim rad u bolnici u Zadru dvije godine, ponovno u Kninu, pa tri godine u Domu zdravlja u Sinju. Najduže je radila u Splitu, od 1953. do umirovljenja 1978. godine, na vrlo zahtjevnom onkološkom odjelu, najprije u „Santoriju dr. Roić“ u Kavanjinovoj ulici, a po otvaranju bolnice, na Firulama.

Od godine 1960. do 1966. obavljala je službu provincijalne savjetnice.

Sestre s kojima je živjela i radila svjedoče da je vrlo odgovorno, s predanošću u volju Božju obavljala svoje dužnosti u teškom vremenu drugog svjetskog rata i poraća koji je odnio i dva njezina brata. S molitvom i brižnošću pratila je život uže i šire obitelji svoje ostale dvojice braće i dviju sestara.

Svoju snagu crpila je naša s. Salezija u trajnoj povezanosti s Bogom. Nakon iscrpljujućeg rada u bolnici, njezino omiljeno mjesto boravka bila je kapela gdje bi svakodnevno obavljala pobožnost križnog puta, razmatrala Sv. pismo, utjecala se rado svecima, na poseban način našim hrvatskim svecima sv. Leopoldu Mandiću i bl. Alojziju Stepincu.

Nakon umirovljenja od službe u bolnici, od godine 1978. do 1981. vrši službu kućne predstojnice u zajednici sestara u Sinju, a kasnije i u Unešiću. Iako krhkog zdravlja, prihvaća voditi domaćinstvo i uređivanje crkve u župi na Klisu i tu ostaje četiri godine. I u dobi od 70 godina s. Salezija rado odlazi na ispomoć gdje je trebalo u našim kućama: u Imotskom, u Kaštel Lukšiću, u Sinju u zajednicama gdje su druge sestre bile zauzete svojim službama na župi, u školi ili u bilo kojem drugom radu.

Posljednjih deset godina svoga života s. Salezija je provela u provincijalnoj kući u Splitu na Lovretu. Sa svojim visokim godinama i slabim zdravljem, osobito čestim frakturama kostiju, hrabro se i strpljivo nosila. Uza sve tjelesne nemoći, posvema svježa duhom, sa zanimanjem je pratila događanja u Crkvi i u svijetu. S iskrenom radošću i zanimanjem za druge sestre susretala bi svaku i pratila. Svjesna da je izdaju fizičke snage, znala bi mlađim, aktivnim sestrama reći: „Vi radite, ja ću moliti“. Gajila je osobitu pobožnost prema Bl. Dj. Mariji kroz svakodnevno moljenje i po više ružarija. Od krunice se doslovno nije odvajala. Ižaravala je do posljednjeg daha radost i vedrinu, rijetko se tužila i bila vrlo zahvalna za svaku uslugu sestrama koje su je brižno njegovale.

Okrijepljena svetim sakramentima, dva dana nakon spomendana sv. Franje Saleškog, nebeskog zaštitnika s. Salezije, kada je zajednica na poseban način za nju Bogu molitve prikazivala, blago je usnula u Gospodinu.

Draga naša s. Salezija, hvala ti za sve dobro koje si učinila! Neka ti Gospodin kojemu si vjerno služila u bolesnima, nemoćnima i potrebnima bude vječna nagrada! Uživaj blaženstvo kraljevstva Božjega u društvu miljenika Njegovih! Počivala u miru Božjem!

s. Mirja Tabak

Zahvala

Drage sestre!

Zahvaljujem svima koji ste meni i mojoj obitelji izrazili sućut prigodom smrti moga dragoga brata Ante. Hvala sestrama i svećenicima koji su ga pratili na zadnji ovozemni počinak. Neka Gospodin bude nagrada svima, a mom dragom bratu neka udijeli pokoj vječni!

Vaša zahvalna s. Hedviga Bandić

IZ ŽIVOTA NAŠE KONGRAGACIJE

IZ MARIBORSKE PROVINCIJE

Drage sestre!

Kongregacijski list dragocjeno je sredstvo povezivanja među sestrama naše Kongregacije, omogućuje nam pratiti odvijanje života u svim provincijama. Bogu hvala za to!

Kod nas mnogo toga događalo. Konferencija redovničkih poglavara i poglavarica Slovenije redovito organizira razne susrete. U studenome 2008. bio je seminar za novakinje i novake te za mlađu braću i sestre iz svih redovničkih zajednica. Na tom susretu, kao i uvijek, sudjeluju i naše mlade sestre. Dana 7. siječnja 2009. u cistercitskom samostanu u Stični održan je jednodnevni seminar za poglavare i poglavarice, na kojemu je s. Enrica Rosanna, podtajnica Kongregacije za ustanove posvećenoga života i društva apostolskoga života, predstavila crkveni dokument *Služba autoriteta i posluh*. Istoga dana bio je i susret viših redovničkih poglavara i poglavarica Slovenije. Na blagdan Svijećnice, zajedno s našim biskupima po biskupijama, proslavili smo Dan posvećenoga života.

Franjevačka konferencija Slovenije prigodom 800. obljetnice karizme sv. Franje, od 29. ožujka do 4. travnja 2009., priprema misije na katoličkom radiju Ognjišće pod nazivom *Hoditi Isusovim stopama*. Vodstvo misija preuzeli su franjevci i franjevke (redovnici, redovnice i laici koji se nadahnjuju na franjevačkoj duhovnosti). Sudjelujući u tome, i mi Školske sestre, u siječnju smo kroz osam dana na radiju Ognjišće pripremale duhovnu misao.

Od listopada 2008. do lipnja 2009. u Repnjama se dvaput mjesečno održavaju susreti pripremanja voditelja za duhovno vodstvo, duhovno praćenje osoba u duhu sv. Franje. Ovo osposobljavanje namijenjeno je braći i sestrama svih franjevačkih zajednica. Sudjeluju dvije sestre naše provincije.

Jesenski susret kućnih predstojnica i provincijalne uprave bio je 7. i 8. studenoga 2008. u Repnjama. Glavnu temu susreta *Sestrinstvo kao znak za naše vrijeme* pripremila je s. Bernardka Stopar. Zadržale smo se i na drugim aktualnim temama.

S. Polonca Majcenovič 19. studenoga 2008. uspješno je obranila magistarski rad pod nazivom *Škola za roditelje u župama i drugim crkvenim sredinama*.

Vrhovna predstojnica s. Natalija Palac u siječnju je kratko boravila u našoj provinciji, prilikom posjeta svojoj zamjenici s. Aleksandri Kuri, koja se nakon operacije oporavljala u provincijalnoj kući u Ljubljani. Tom prilikom s. Natalija nam je predala primjerak tekstova obnovljenih Konstitucija, Odredaba i Pravilnika vrhovnih kapitula na talijanskom jeziku. Vrhovnom vijeću i sestrama kapitularkama zahvalne smo za sav rad na obnavljanju našega zakonodavstva.

Od polovice studenoga 2008. do polovice veljače 2009. s. Tadeja Mozetič, misionarka u Paragvaju, provodila je godišnji odmor u svojoj domovini. Sudjelovala je na različitim misijskim susretima i mnogim skupinama svjedočila o svom poslanju među Indijancima. Svojim posjetom posebno je obradovala nas sestre.

Gospodin nas pohađa većim ili manjim trpljenjima, bolestima i nezgodama. Naše bolesne sestre preporučujemo u vaše molitve.

Koncem prosinca sestra smrt odnijela je u vječno kraljevstvo našu s. Teklu Leskovec. Bila je bolničarka, dobra, skromna, strpljiva, požrtvovna, vesele naravi. Posljednjih godina, zbog bolesti, potpuno je ovisila o pomoći susestara. Neka joj Gospodin bude nagrada za njezino nesebično služenje bolesnima!

Želimo vam milosti pune korizmene dane i radostan Uskrs!

s. M. Mira Rožanc

IZ SPLITSKE PROVINCIJE

U godini smo velikog franjevačkog jubileja - 800. obljetnice osnutka franjevačkoga reda. Kao članice franjevačke obitelji u svom životu i apostolskom djelovanju nastojimo posvješćivati i oživljavati franjevačku karizmu. U tom ozračju odvijaju se i susreti na razini Provincije, međuprovincijski susreti kao i susreti s vjernicima u župama i u našim samostanima.

Na nacionalnoj razini po svim biskupijama upriličuje se *Hod s križem sv. Damjana*. Prigoda je to da se našim suradnicima i vjernicima još više približi franjevačka karizma. To se nastoji postići u manjim skupinama upoznavanjem s *Franjinim križem* i molitvom pred tim Križem. Stoga sestre u našim samostanima i župama u kojima djeluju upriličuju duhovne obnove s franjevačkom tematikom. Upoznavanje s osnivačem reda sv. Franjom Asiškim dio je i odgojno-obrazovnog programa koji sestre provode u dječjim vrtićima i na vjeronaučnim susretima s djecom i mladima.

U našem samostanu u Zagrebu 15. studenoga održan je susret braće i sestara Trećega samostanskog reda sv. Franje, u organizaciji Povjerenstva za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica. Sudjelovalo je preko 120 braće i sestara, franjevci trećoreci glagoljaši te sestre franjevke raznih družba koje djeluju u Zagrebu i okolici. U povodu 25 godina obnovljenog *Pravila i života braće i sestara Trećeg samostanskog reda svetoga Franje* trećoredac fra Zvonimir Brusac održao je izlaganje na temu *Odgovori našeg Pravila i našega redovničkog življenja na najuočljivija obilježja suvremenog svijeta i Crkve*, koje je potaknulo traženje odgovora na izazove suvremenog svijeta i civilizacije, s posebnim naglaskom na sekularizaciju, globalizaciju i manjak solidarnosti, što danas sve više utječe i na poimanje i življenje redovničkoga poziva. Ta su tri izazova današnjega svijeta bila temelj i za rad u skupinama. Na temelju vlastitog iskustva i iskustva svoje redovničke zajednice odgovore se tražilo u životu prema Pravilu.

U provincijalnom središtu u Splitu dana 13. prosinca održan je godišnji sastanak kućnih predstojnica s provincijalnom predstojnicom. Prijepodnevi rad animirao je fra Domagoj Runje na temu *Siromaštvo po primjeru sv. Pavla*. Pavlov primjer nenavezanosti na vremenita dobra poticaj je bio na preispitivanje stava prema zavjetu siromaštva. Poslijepodnevi rad animirala je provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović na temelju izvješća kućnih predstojnica iz naših zajednica, koji su pridonijeli cjelovitijem pogledu u Provinciju kroz male zajednice, upoznavanju pozitivne i manje pozitivne istine o zajednici i zajedništvu, kao i odnosu prema vremenitim dobrima sukladno našem zakonodavstvu.

U Splitu je 2. siječnja održan susret sestara katehistkinja, voditeljica liturgijskoga pjevanja i sakristanka naše provincije na temu *Razbaštinjenost sebe – temelj franjevačkog života*. Sudjelovale su dvadeset tri sestre. Nakon predavanja na zadanu temu koje je održao fra

Ante Čovo, u raspravi sestre su izmijenile svoja zapažanja o našem načinu života i pokušale definirati što nam je kao franjevkama u svom apostolskom djelovanju činiti danas. Međufranjevačku povezanost izrazile su posjetom sestrama klarisama u njihovom samostanu gdje su ih upoznale sa svojim životom u klauzuri. Druženje s njima završeno je zajedničkom molitvom Večernje u samostanskoj crkvi sv. Klare.

U franjevačkom ozračju jednostavnosti u nedjelju 22. veljače u prostranoj privremenoj crkvi Gospe velikoga Hrvatskog krsnog zavjeta u Kninu, uz repliku Križa sv. Damjana, tekstom, slikom i pjesmom prikazana je 80-godišnja tiha prisutnost i požrtvovno djelovanje naših sestara u tom gradu, do Domovinskog rata među većinski srpskim stanovništvom. Sada je to po životnoj dobi stanovnika najmlađi grad u Hrvatskoj, stoga smo zajedno s okupljenim vjernicima osobito molili za nova duhovna zvanja iz toga grada.

Od sredine mjeseca siječnja do sredine mjeseca veljače zajednice naših sestara u DR Kongu pohodile su provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović i savjetnica s. Bonifacija Barun. U tom vremenu, tj. 1. veljače bilo je slavlje polaganja doživotnih zavjeta naše s. Fidélie Naweza Bisimwa u Luhwinji, u prvoj misijskoj postaji naših sestara. Poseban je to događaj za zajednicu sestara koja se nakon osam godina izbjeglištva prije godinu dana tamo vratila, kao i za cijelu župnu zajednicu.

s. M. Petra Vučemilo

IZ TRŠĆANSKE PROVINCIJE

Zanimanje za našu stogodišnjicu u Egiptu ne prestaje. Fenomen Aleksandrinki izazvao je šire zanimanje javnosti, ne samo u Sloveniji nego i drugdje u svijetu. Održavaju se kazališne predstave, susreti, simpoziji. Prigodom susreta iseljenika, u srpnju ove godine u Krombergu bit će postavljena velika izložba, popraćena raznim predavanjima gdje će biti nazočan i predsjednik republike Slovenije Danilo Türk. Tako u provincijalnoj kući, u Gorici, u Aleksandriji i u Kairu imamo stalne posjete novinara i uglednih osoba, stalne intervjuje i istraživanja po našim arhivima. Žao nam je što nismo više zapisivale o djelovanju naših sestara u Egiptu i da nismo sačuvale fotografije i njihove osobne bilješke kao ni bilješke Aleksandrinki. Mnogo toga s njima je pokopano u grob. Zato savjetujemo svim našim susestrama širom Kongregacije, neka vjerno zapisuju ono što pripovijedaju starije sestre, dok nam one još mogu pripovijedati svoje doživljaje iz mladih dana. Očuvajmo našu baštinu budućim pokoljenjima!

Blagoslov našega djelovanja u Egiptu je naš pomladak, nova zvanja iz Egipta. Dana 2. listopada 2008. godine s. Sabah Shendy, s. Ahlam Helmi i s. Marian Demyan obnovile su svoje privremene zavjete. U kapelici provincijalne kuće 15. listopada primljene su u novicijat s. Sahar Maxi i s. Shadia Gad. S pjesmom Duhu Svetome započeo je obred primanja u novicijat. Sestra provincijalka Suzana Masten održala je kraći nagovor, nakon kojeg je povjerala novakinje voditeljici s. Andreji Kete. Od 8. ožujka ove godine u provincijalnoj kući su i dvije kandidatkinje: Mariam Badri i Amal Nady. Dopratila ih je iz Egipta s. Martina Arhar prilikom njezinog posjeta Evropi. Preporučujemo ih u vaše sestrinske molitve.

U Trstu smo se uključile u pripremu pučkih misija za slovenske vjernike. Pastoralni centar povjerio nam je mlade te umirovljenike u domovima. Misije će biti od 10. do 18. listopada ove godine. Ova priprema traži od nas dodatnu skrb i požrtvovnost. Zahvalne smo s.

Maristeli Palac koja nam je poslala mnogo korisnoga materijala iz Pesara, gdje su sestre već sudjelovale u misijama za mlade.

Našu kuću u Žabnicama nastojimo koristiti za duhovne i rekreativne susrete. Za vrijeme božićnih praznika ugomile smo obitelji iz Standreža (Gorica) i obitelji s brojnom djecom iz Slovenije, koje sebi drugačije ne bi mogle priuštiti tjedan odmora na čuvenoj snježnoj stazi pod planinom Lussari. U raznim prigodama sestra provincijalka zna ondje odvesti pojedine sestre na duhovnu okrpju. Od srijede 1. do nedjelje 12. srpnja imat ćemo već tradicionalnu duhovnu obnovu za sestre triju slovenskih provincija, a predvodit će je provincijalka s. Rafaela Glasenčnik i s. Veronika Verbič.

Veliko blago su nam naše bolesne sestre. One prinose svoje trpljenje i tegobe za blagoslov u našem apostolatu. To su: s. Leandra Erjavec u Gorici, s. Amalija Zupanc, s. Klara Krmec, s. Ignacija Peljhan i s. Gema Scherjav u Trstu. Tešku operaciju podnijela je s. Amabilis Štranj, a s. Stanislava Rotovnik se priprema na operativni zahvat. Znamo da ih se spominjete u svojim molitvama zajedno sa svim vašim bolesnim susestrama.

Neka Kristovo uskrsnuće svim sestrama, koje ovaj list povezuje, donese novu nadu i neprolaznu radost u nasljedovanju uskrslog Krista u službi njegove Crkve.

s. M. Gabrijela Koncilja

IZ LEMONTSKE PROVINCIJE

Drage sestre! Primite srdačne pozdrave od svojih sestara iz Lemonta. Kroz ove svete korizmene dane nastojmo se što više približiti svome Otkupitelju.

Zbog studeni, leda i snijega, u siječnju ove godine, sestre zaposlene u školama uživale su u neočekivanim slobodnim danima nazvanim “snježni dani”. Preljep je bio Lemont pod snijegom, ali nije bilo lako kretati se.

U četvrtak, 11. prosinca 2008. godine, 15 gospođa i 5 djelatnica iz Alvernia Manor hodočastilo je u svetište Gospe Snježne u Belleville, Illinois. Program hodočašća obuhvaćao je večeru i “Put svjetla” s 300.000 svijeća za proslavu Kristova rođenja. Sljedećeg dana, nakon sv. mise i uobičajenog zajedničkog fotografiranja, obogaćene lijepim doživljajima, nastavile su put povratka u Lemont koji je trajao četiri sata.

Na božićnoj večeri u Lemontu bile su nazočne i sestre s podružnica (Joliet i Chicago). Trećega siječnja bio je blagoslov provincijalne kuće i međusobna razmjena darova. Sutradan, 4. siječnja, brojne sestre iz Lemonta i Joliet-a zajedno s drugim redovnicama i redovnicima kojih je u Chicagu i okolici oko 500, odazvale su se pozivu u Drury Lane. Tom prigodom izvedena je kazališna predstava.

Drugi Dan zajednice s temom: “Slavimo blagoslov koji smo mi” proslavile smo 7. veljače 2009. godine. Provincijalna predstojnica s. Patricia Kolenda, uz pomoć s. Alexine Brdas i s. Kathleen Vugrinovich, molitvom je započela Dan. Kao odgovor na njihovu molitvu s. Marjorie Westendorf slikama je dočarala molitvu naslovljenu: “Tapiserija zahvalnosti”, predstavljajući svaku sestru Provincije slikom i pridjevom svojstvenim svakoj pojedinoj. Predstavljanje je popraćeno smijehom, šalom, usmenim odobravanjem, pokretima glave i pjesmom.

S. Lois Prebel, OSF, uvodila nas je u "Otkriće zahvalnosti". Postavila nam je nekoliko pitanja na koja je trebalo odgovoriti pojedinačno i u skupini. Euharistijskom slavlju u 12,30 predsjedao je fra Charles Faso, OFM. U propovijedi je naglasio kako je potrebno biti sluga svima. Nakon sv. mise uslijedio je ručak za vrijeme kojega se čula pjesma, poezija i priča za djecu.

Za dan zajednice sestre su izložile svoje radove. Našlo se ondje cvjetova "palme", slika, ručnih radova, ukrasa, izvorne poezije, knjiga, puzzla, domaćih keksa, čestitaka, kojekakvih božićnih ukrasa, albuma s fotografijama koje predstavljaju sve djelatnosti sestara: služenje kuće molitve, Mt Accademy, skrb za starije osobe i rad u župi. Sve smo ostale zadivljene kakvim nas je divnim darima Bog obdario.

Svake godine u našoj školi *Mt Assisi Accademy*, uz večeru i ples, dodjeljuju se nagrade osobama koje su se na osobit način posvetile radu u školi. Među ovogodišnjim dobitnicima nagrade bila je i s. Sandra Zorko, vrhovna savjetnica. Ona je primila nagradu za životno djelo zbog zasluga u dugogodišnjem uspješnom radu poučavanja i vođenja Akademije. Posebno nam je drago što je s. Sandra tih dana bila među nama.

Zajedno s našim pridruženim članicama 6. ožujka imale smo molitveno bdijenje u čast naše utemeljiteljice M. Margarete Pucher. Nakon komemoracije života naše utemeljiteljice, fra Metod Ogorevc, OFM, blagoslovio je novu sliku naše utemeljiteljice postavljenu u kapeli provincijalne kuće. S. Angela Zanjko, bivša provincijalna predstojnica iz Maribora, donijela nam je tu umjetničku sliku prigodom stogodišnjice našega djelovanja u SAD-u. Zahvalne smo s. Angeli za taj dar i što je boravila među nama.

Od 13. do 15. ožujka pridružene članice naše provincije imale su duhovnu obnovu. U petak uvečer, zajedno sa sestrama molile su franjevački Put križa. U subotu su se usredotočile na otkrivanje darova i vrlina svake osobe. Sudionice susreta imale su zadatak u sebi samima tražiti vrednote koje odražavaju našu franjevačku karizmu. Gledanje filma "Slaveći ono što je dobro u svijetu", imalo je za cilj pomoći prepoznati i biti zahvalni za dobrotu koja nas okružuje a ne zadržavati se na manjkavostima i negativnostima koje u životu susrećemo. Susret je završio molitvom "Časoslova muke" sv. Franje.

Svim sestrama želimo sretan Uskrs! Uskrsli Gospodin neka vas ispuni nadom i mirom!

s. M. Jimene Alviani

IZ MOSTARSKE PROVINCIJE

Pozdrav iz Mostara! Za sve sestre Kongregacije izdvajam djelić života iz Provincije Svete obitelji u proteklih nekoliko mjeseci.

Ovogodišnju svetkovinu Krista Kralja, svetkovinu naslovnika naše Družbe svečano smo proslavile u bjelopoljskoj zajednici. Euharistijsko slavlje predvodio je provincijski duhovnik fra Mladen Herceg, a sudjelovalo je 40-tak sestara iz naših zajednica. Nakon svete mise upriličeno je otvorenje *sobe sjećanja* koju je otvorila provincijska predstojnica s. Jelenka Puljić, a fra Mladen blagoslovio. U *sobi sjećanja* su izloženi prikupljeni uzorci iz života i rada sestara koji nas obvezuju na sjećanje i iskazivanje dužne hvale za sve ono što su nam naše prethodnice nesebično predale u baštinu. Tako su oživljene uspomene na mnoge pokojne sestre koje nisu i ne će dopustiti da se istragne iz zaborava povijest i

vrijednost prošlosti. U prigodnoj homiliji fra Mladen je istaknuo kako svatko od nas ima radosnih i žalosnih otajstava u životu te kako je dobro oživljavati radosne trenutke i iz njih živjeti jer oni imaju snagu ozdravljati našu sadašnjost.

Ovogodišnji blagdan Svete obitelji proslavile smo u samostanu sestara u Mostaru (Franjevačka 88). Sv. misu za Provinciju Svete obitelji, koja je osnovana 1932. godine, predvodio je fra Ivan Sesar, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. U prigodnoj homiliji provincijal je govorio o zdravim temeljima redovničke obitelji te idealnoj slici redovničke obitelji po uzoru na Svetu obitelj. Istaknuo je da su individualizam i aktivizam dvije najveće opasnosti koje narušavaju idealnu sliku redovničke obitelji te da je molitva "lijek" protiv njih. Slika obiteljskog zajedništva mogla se osjetiti i nakon euharistijskoga slavlja, u prostorijama sestarskog blagovolišta, gdje je u ozračju zajedništva, uz razgovor i pjesmu, nastavljeno slavlje ovoga dana.

Ovogodišnji susret starijih i bolesnih sestara održan je 11. veljače 2009. u Mostaru (Franjevačka 88) i u Bijelome Polju. Okupilo se oko 25 sestara koje su došle u pratnji svojih kućnih predstojnica. Susret je započeo u Mostaru. Nakon pozdravnih riječi Provincijske predstojnice slijedila je meditacija uz glazbu i sliku. Potom je sestrama predstavljen kratki povijesni pregled o dolasku prvih sestara u Mostar. Slijedilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio fra Ante Marić. Nakon objeda sestre su posjetile bolesne sestre u Franjevačkoj i krenule put Bijeloga Polja. Posjetile su *sobu sjećanja* nakon čega je uslijedio zabavno-rekreativni dio programa koji su i ove godine pripremile najmlađe (kandidatkinje, postulantkinje i novakinje) s odgajateljicama.

Ovih dana došla nam je vrhovna predstojnica, naša s. Natalije Palac, koja će u ožujku započeti kanonski pohod našoj Provinciji. U sestarske molitve preporučamo ove milosne dane i cijelu našu Provinciju kako bi kanonski pohod s. Natalije bio plodonosan, učvrstio nas i potaknuo za život po Evanđelju.

U očekivanju uskrsnuća Gospodnjega svima nama želim milosno korizmeno vrijeme!

s. M. Zdenka Petrović

IZ ARGENTINSKO URUGVAJSKE PROVINCIJE

Isus Krist neka bude hvaljen i slavljen u našim srcima!

Drage sestre, želimo s vama podijeliti nekoliko važnijih vijesti iz naše provincije. Dok u rukama budemo imale Kongregacijski list, vjerojatno ćemo već slaviti Uskrs.

Svima zajedno i svakoj sestri osobno želimo radostan Uskrs! Neka mir koji Isus daruje svojim učenicima ostane u našim srcima da mogemo biti svjedocima njegova Uskrsnuća.

Zahvaljujemo Bogu za kanonski pohod vrhovne predstojnice s. M. Natalije Palac našoj provinciji u pratnji naše s. Gregorije Sušnik. Šteta da je bio kratak. Ali unatoč tome susreti su bili sestrijski, iskreni, duboki, molitveni. Tako smo ih doživjele, osobito na dva glavna susreta. Hvala, draga Majko, za Vašu blizinu, poticaje, zapažanja i dobre želje za nas: hoditi prema svetosti, tražeći u svemu volju Božju kroz življenje zavjeta. Može se reći da je to bio prolazak Duha za našu provinciju. Sada Vas pratimo svojom molitvom na Vašem kanonskom pohodu Vašoj provinciji.

Hvala Bogu, jača i raste želja za jedinstvom i zajedništvom dviju južnoameričkih provincija: Argentine i Paragvaja. Gospodin će dovršiti započeto djelo. Dokaz tome je zajedničko slavlje zlatnog i srebrenog redovničkog jubileja 2. veljače o. g. u provincijalnoj kući u San Lorenzu. Dvadesetpetu obljetnicu redovničkog života proslavile su: s. Hermelinda Riveros, provincijalna predstojnica iz Paragvaja i s. Adelaida Ferreira iz Argentine. Pedesetu godišnjicu proslavile su: s. Natalia Alvarega, provincijalna predstojnica, s. Mariana Villalba, s. Genoveva Kazmer iz Argentine, a iz Paragvaja: s. Elisa Arguello i s. Clemencia Pintos. Sve smo s radošću i zahvalnošću slavile godine vjernosti naših susestara. Bila je to najbolja promocija zvanja.

Istoga dana u San Lorenzu, na blagdan Prikazanja Gospodinova, naša provincija obogaćena je prvim redovničkim zavjetovanjem dviju novakinja: s. Marije Pable Ortellado i s. Lourdes Ortiz. Ustrajnost u zvanju ovih dviju mladih sestara, ali i jubilantkinja, preporučujemo u vaše molitve.

U Formosi, 2. ožujka 2009. godine, u Gospodinu je blago preminula naša draga s. Valtrudis Levec. Bila je posljednja od sestara koje su kao misionarke iz Europe došle u Argentinu. Vjerujem da je u Očev dom stigla s naprtnjačom punom zrelih plodova. Želim zahvaliti Bogu i našoj Kongregaciji za svetost života ove sestre, za njezino vjerničko svjedočenje, za samozatajnost i žrtvu, potpuno predanje Onome koji je njoj bio sve. Bez imalo pretjerivanja, možemo reći da je ljubila Euharistiju i živjela iz nje. Odavno je živjela između „već“ i „još ne“.

Ujedinjene u molitvi sestrinski vas sve pozdravljamo

s. M. Ruth Mendoza

IZ BOSANSKO-HRVATSKE PROVINCIJE

Drage sestre!

Svi događaji u našoj Provinciji od prethodnog javljanja do danas u sjeni su redovitog provincijskog kapitula koji smo slavile u Bugojnu od 4. do 8. ožujka.

Pratile ste nas u ovom događaju i vi iz svih provincija i regije. Hvala vam za poruke koje smo primile tijekom kapitula, kao i za čestitke koje ste uputile novoizabranoj provincijskoj upravi: s. Ivanki Mihaljević, provincijskoj predstojnici i s. Kati Karadža, njezinoj zamjenici i prvoj savjetnici, te savjetnicama s. Željki Dramac, s. Ani Oršolić i s. Ljubici Stjepanović. U Bugojnu po završetku kapitula obradovale su nas svojim dolaskom i čestitkama provincijska predstojnica iz Mostara s. Jlenka Puljić zajedno sa s. Frankom Bagarić, provincijskom savjetnicom i provincijska predstojnica iz Splita s. Klara Šimunović u pratnji s. Marije Petre Vučemilo, provincijske tajnice.

Misao vodilja kapitula bila je *Hodimo u novosti života* (Rim 6, 3-4). Vrhovna predstojnica s. Natalija Palac izrazila je zadovoljstvo što je u našoj Provinciji prigodom slavlja kapitula, te naglasila da se među nama osjeća kao jedna od nas. U riječi pozdrava istaknula je da u provincijski izborni kapitul valja ući s dva temeljna stava: prvi je da na službu autoriteta treba gledati očima vjere, a drugi da trebamo biti otvorene za traženje općeg dobra. Također je iznijela nekoliko smjernica iz crkvenih dokumenata o redovničkom životu i poslanju te nas podsjetila na riječi sv. Franje i sv. Klare o službi poglavara, odnosno poglavarice.

Objasnila je da je pozornost na znakove vremena i suočavanje s njegovim izazovima zahtjev koji stoji pred osobama izabranim u upravne službe.

Kroz izvješća provincijske predstojnice s. Celine Vidak i pročelnica provincijskih povjerenstava pokušale smo sagledati život Provincije kroz proteklo šestogodište. Osvrt na izvješća radile smo u četiri skupine, a zatim u plenumu. Nakon dva intenzivna radna dana uslijedio je dan duhovne obnove. Redovništvo, pitanje autoriteta i krizu koju živi redovništvo danas kroz dva predavanja iscrpno je analizirao i potaknuo nas na razmišljanje fra Ivan Šarčević, profesor s Franjevačke teologije u Sarajevu. Uslijedio je izborni dio kapitula kojemu je predsjedala s. Natalija, vrhovna predstojnica.

U ponedjeljak nakon kapitula u provincijalnoj kući naše sestre iz Sarajeva su se okupile i izrazile dobrodošlicu novoizabranoj provincijskoj predstojnici s. Ivanki Mihaljević i njezinoj zamjenici s. Kati Karadža. Euharistijsko slavlje predvodio je provincijal Bosne Srebrne fra Mijo Džolan. S. Celina Vidak zahvalila mu je za suradnju i sve dobro koje je činio i promicao među braćom i sestrama. S. Ivanki je čestitao izbor i poželio da tako bude i ubuduće među našim dvjema franjevačkim zajednicama. Kao i u svim važnijim događajima i u ovom su nas pratile i izrazile potporu naše sestre susjede – Služavke Maloga Isusa. Provincijalna glavarica s. Marina Piljić, koja je i predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH, posjetila nas je sa svojim sestrama i čestitala izbor novoj upravi.

Ubrzo nakon preuzimanja službe s. Ivanka Mihaljević, novoizabrana provincijska predstojnica u pratnji s. Celine Vidak u Ordinarijatu se susrela s našim kardinalom Vinkom Puljićem. Susrela se i s nuncijem mons. Alessandrom D'Erricom i pozvala ga da blagoslovi našu kuću s *Malom školom* za prihvata i odgoj djece u Varešu na što je rado i pristao.

Kao što vidite, korizmeno vrijeme za nas bilo je vrijeme izborâ i donošenja odluka, vrijeme razlučivanja. Zahvalne smo Bogu za duh jedinstva kojim smo prevladale naše nesigurnosti i bojazni te smo događaj kapitula doživjele kao slavlje.

U uskrsnom vremenu pred nama su također važni događaji. Dana 14. travnja u našoj kući u Livnu susrest će se odgajateljice i provincijske predstojnice triju provincija hrvatskog govornog područja. Očekujemo da će ondje biti i vrhovna predstojnica s. Natalija Palac koja je u kanonskom pohodu Provinciji sv. Obitelji, Mostar, a sve ih zajedno očekujemo u Varešu sljedećeg dana. U srijedu 15. travnja u 11 sati apostolski nuncij će blagosloviti našu kuću i kapelu, a potom ćemo se okupiti na euharistijskom slavlju u župnoj crkvi u Varešu. Zajedno sa svim uzvanicima i vjernicima župe Vareš proslavit ćemo otvaranje kuće s *Malom školom* i zahvaliti Bogu koji nas je pratio na putu povratka u Vareš.

S. Ivanka, provincijska predstojnica upravo je započela kanonsku vizitaciju koja će trajati do polovice lipnja.

Hoditi u novosti života neka nam svima bude poziv i dar Uskrsloga Gospodina! Radostan vam Uskrs!

Vaše sestre Bosansko-hrvatske provincije

s. M. Željka Dramac

PRILOZI

SIROMAŠNI – IZAZOV ŽIVOTU U SIROMAŠTVU I PREDANOM POSLANJU
S. FRANCISKE LAMPEL, S. MARGARITE PUCHER, S. LADISLAVE KALINŠEK
I PRVIH SESTARA SPLITSKE PROVINCIJE*

U naslovu su naglašeni *siromašni* i to kao *izazov* života u siromaštvu. S. Franciska Lampel, s. Margarita Pucher, s. Ladislava Kalinšek, dobro su shvatile duh siromaštva. Ono što su bile, talente koje im je Bog dao, materijalna sredstva koja su imale stavile su u službu drugoga. Ono što su od Boga primile kao dar, poklonile su najpotrebnijima. Bile su kadre upustiti se u rizik da bi bile vjerne poslanju kojeg su osjećale u dubini svoga bića.

Snagu za svoje predano poslanje crpile su u Bogu, a po primjeru sv. Franje, njegov odsjaj prepoznavale su posebno u rubnima i siromašnima svoga vremena.

Ove sestre koje stoje na počecima različitih odsjeka naše povijesti snažan su poticaj i izazov i nama danas. Zaustavit ćemo se na njihovim likovima, da iščitavajući njihov život i okolnosti u kojima su živjele još više porastemo u želji da živimo u istom evanđeoskom duhu: živjeti u siromaštvu radi predanog poslanja drugima. *Teško ćemo jednom pred Bogom odgovarati, ako na nas padne krivnja, da tom narodu nismo pripomogle.*¹

Lik Antonije s. Franciske Lampel

Antonija Potječe iz brojne obitelji. Rođena je u Austriji u Fürstenfeld-u. U osmoj godini života ostaje bez majke a u četrnaestoj i bez oca. Unatoč tome imala je solidan odgoj. U dobar odgoj djevojaka onog vremena - osim kuhanja i poznavanja kućanskih poslova - spadalo je učenje čitanja, pisanja, računanja, vjeronauka, ali i znanje stranih jezika. Antonija je francuski i talijanski poznavala kao i materinski njemački jezik. Jako se dobro razumjela u ručni rad, slikanje i glazbu.

Antonija i starija joj sestra Amalija rade u privatnoj školi koju je vodila gospođica Ana Engel. Antonija je bila jako sposobna i obrazovana, ali stidljiva i nesigurna u nastupu. Nije joj ležalo zapovijedanje već služenje pa je uvijek gurala naprijed svoju mlađu i hrabriju sestru Amaliju koja je tako poslije smrti Ane Engel preuzela vodstvo škole.

Sestre Lampel su sa učiteljicama tako dobro surađivale da su ih pridobile i oduševile za ideal sv. Franje. Sve su pristupile Trećem svjetovnom redu sv. Franje. Živjele su zajedno iako još nisu pripadale nijednoj redovničkoj obitelji. Bile su iz imućnijeg građanskog sloja, obrazovane, a stavile su se u službu nižih slojeva. Nisu tražile osobnu savršenost već su htjele jednostavno *služiti*, služiti Bogu u najsiromašnijima. Taj njihov način života odrazio se na bolji uspjeh škole.

U to vrijeme grački biskup je bio Sebastijan Zängerle. On se posebno zauzimao za obnovu kršćanske obitelji. Bio je uvjeren da redovnice na poseban način mogu doprinijeti odgoju djevojaka, budućih majki. U Grazu su sestre uršulinke vodile odgoj djevojaka, ali su tu školu mogle pohađati samo djevojke imućnijih obitelji. A siromašnije su ostajale po strani.

* Izlaganje je u okviru mjesečnih duhovnih obnova, u mjesecu ožujku, u nekoliko naših zajednica održala s. Karolina.

¹ Provincijalni arhiv, Split, *Zapisnik sastanka provincijalnih savjetnica od 29/V. 1924. godine.*

Biskup je pokušao u svoju biskupiju za odgoj 'presaditi' sestre Naše Gospe. U tu svrhu šalje u novicijat u München Amaliju Lampel i još jednu učiteljicu s namjerom da se poslije redovničke izobrazbe vrate u biskupiju. Međutim, one se nakon tri mjeseca vraćaju bolesne i, nažalost, podliježu bolesti.

Ovi događaji su izmijenili biskupov plan. Ne želi više nikoga slati u München, a od učiteljica više nitko nema hrabrosti da tamo krene. Zašto bi i išle? Ta one već žive kao u samostanskoj zajednici. Zajedno stanuju, mole i rade nadahnute idealom sv. Franje. Nedostaje im samo crkveni pristanak.

Umjesto sestre Amalije, vodstvo škole preuzima Antonija. Po naravi tiha, sklona promišljanju i otvorena suradnji mlađih sestara sada već ima hrabrosti te nastupa u ime svih. Obraća se biskupu s molbom da mogu provoditi život u potvrđenoj zajednici po pravilu Trećeg reda sv. Franje, kojem već pripadaju.

Antonija Lampel nije htjela kopirati nijednu redovničku zajednicu. Htjela je jednostavno slijediti pravilo Trećeg reda kojeg su se već držale te dodati točke koje se odnose na samostanski red i zavjete. Postojali su Trećoredski samostani koje je utemeljila sv. Angela Folinjska. Imali su stoljetnu tradiciju koju je ona mogla jednostavno preuzeti. No, bila je mišljenja da se tradicija treba razvijati iz vlastite ustanove, jer se zadaća njezine ustanove razlikuje od postojećih. Gračke sestre nisu imale nastavu samo djeci koja su dolazila u školu, nego su također odgajale djecu u svojoj kući. One su se brinule o cjelokupnom njihovom odgoju. A tom je zadatku trebalo biti sve podređeno: molitva, zajednički život, siromaštvo, klauzura, odijelo, zavjeti. Antonija sama obrazlaže: *Sestre nemaju na brizi samo školu, već teži i važniji zadatak: odgajanje djece. Mi moramo djeci posvetiti najveći dio vremena i imamo malo prilike biti u ćeliji i crkvi, već se moramo potruditi, da budemo u nutrini povezane s Bogom.*²

I vlastito posvećenje je podvrgnuto ovom zadatku. Sestre trebaju težiti za svetošću, za sjedinjenjem s Bogom, ali ne toliko radi sebe koliko radi onih kojima su se posvetile. *Moramo biti zaista ponizne, zaista malene pred Bogom, da nas On uzme u svoje svemogućee ruke i tako On odgoji djecu s nama. Znamo, svakako, da blagoslov mora doći odozgor, od Oca svjetlosti. Čim ovo zaboravimo, nailazimo upravo na same sebe te smo svi pomalo nesposobni.*³

Uređenje klauzure ovisi također o odgoju djece. Stoga se sestre ne mogu držati klauzure, biti odvojene od svijeta kao uršulinke. One moraju izići u svijet kada se radi o važnim razlozima.

Redovničko odijelo mora biti praktično i prikladno. Ne upadno da se previše ne razlikuje od nošnje siromašnijih ljudi. Antonija naglašava da je odijelo, *kako zahtijeva zajednički život, jednako i skromno, ipak nije nikakvo formalno redovničko odijelo, već slično jednostavnom odijelu siromašnih i skromnih svjetovnih osoba.*⁴ Zato je razumljivo da se u tom duhu odijelo s vremenom treba mijenjati.

Način života koji je Antonija zahtijevala bio je zapravo teži od onog u samostanima s dugom tradicijom što sama potvrđuje ovim riječima: *Naš način života nije lako razumjeti, a još je teže ostvariti. Većina sanja o samostanskoj tišini i povučenosti, ali se boje strogosti Karmela. Misle da bi kod nas bilo lakše. Kad pak dođu, vide da su upale u još teže. Dok se ne nauči umjetnost, da se usred posla, dječje vike stalno bude sjedinjen s Bogom, treba*

² S. Dr. Amabilis Solar, *Majka Franciska Antonija Lampel i njezina ustanova*, Cetinje, 2002.g., str. 28.

³ Isto.

⁴ Isto, str. 24.

dosta, a to ne nauče svi. /.../ Neprestana sjedinjenost s Bogom, koja ne prestaje ni pri odgoju djece, ni kod kućnog posla, sestrama našeg reda je izvanredno potrebna.⁵

Antonija je htjela da sestre polažu jednostavne zavjete od kojih ih, u slučaju napuštanja zajednice, može odriješiti biskup. Njezino poimanje zavjeta siromaštva bilo je novo za ono vrijeme. Sestra zadržava pravo na vlasništvo, ali se odriče prava raspolaganja vlasništvom, što je danas normalno uređeno Crkvenim pravom za sve redove.

Okupljanje u samostansku zajednicu ima za cilj što plodniji rad ali i brigu za budućnost. *Opće poznato iskustvo kaže: da ujedinjene snage mogu više, posebno ako su u Bogu ujedinjene, /.../ Udruženje je time potrebnije što je poziv teži. Ovo nedvojbeno važi za poziv učitelja i odgojitelja. Ne mali fizički naponi, duhovni trud, raznovrsne brige i nevolje koje su s time povezane čini, posebno za ženski spol – potrebnim da učiteljice budu međusobno povezane sestrijskim vezom, posvećene i učvršćene u redovničkoj družbi, da se međusobno pomažu, bodre, tješe i u slučaju bolesti kao i duboke starosti, smiju očekivati ljubaznu njegu i brigu.⁶*

Biskup se pobrinuo za crkveno i državno odobrenje Antonijine molbe a duhovnu stranu prepustio je o. Alojziju Gopp-u, franjevačkom gvardijanu. On je trebao šest postulantkinja uvesti u redovnički život. No biskup je doveo dvije sestre iz Tirola, iz samostana s dugom tradicijom da pomognu u odgoju novakinja, iako ga je gvardijan od toga odvrćao, imajući na pameti različite poglede na redovnički život tradicionalne ustanove i ove koja se tek rađa. Sestre iz Tirola su došle ubrzo nakon početka novicijata, jedna u ulozi predstojnice a druga u ulozi voditeljice novakinja. No, već u lipnju iduće godine vraćaju se u Tirol a mlada zajednica nastavlja svoj put. Na blagdan sv. Franje 1844. godine prve novakinje polažu zavjete a nekoliko tjedana poslije biskup imenuje Antoniju, koja je prilikom oblačenja dobila ime s. Franciska, prvom predstojnicom zajednice i daje joj naziv *majka*. Taj izbor nije nikoga iznenadio, ni sestre pa ni samu s. Francisku. No, ona je uvijek naglašavala da je biskup utemeljitelj zajednice.

Sestre su imale samo jedan primjerak pravila Trećeg samostanskog reda sv. Franje. Vlastito pravilo je bilo kratko ali je obuhvaćalo sve potrebno. Izgleda da ni ono nije bilo napisano u više primjeraka, jer sestre nisu imale vremena da ga prepisu. A nije im ni bilo potrebno. Imale su stalno pred očima živi primjer s. Franciske koju su pokušavale nasljedovati.

Majka Franciska je jako naglašavala duhovnu dimenziju u zajedničkom i apostolskom životu. Bog treba biti na prvom mjestu. Iz molitve su sestre trebale crpiti snagu za naporan dan da i usred dječje galame ostanu ustrpljive i povezane s Bogom. Naglašavala je više tihi nego usmenu molitvu, upravo zbog toga što sestre s djecom moraju puno govoriti a to iscrpljuje. Stoga su sestre imale razmatranje i ujutro i navečer da u tihom saobraćanju s Bogom rastu i učvršćuju se u ljubavi koja je izvor svakog apostolata.

S. Franciska je znala oduševiti sestre za siromaštvo koje nije bilo svrhom samom sebi. *Čovjek se ne može osloboditi tjeskobe u srcu, kada čita, kako je oskudan bio stol sestara i kako neudobno su stanovale, da bi stvorile mjesta za što više djece. Siromašnoj djeci je dobro obrazovanje, koje ih čini sposobnima za život, još potrebnije nego bogatoj, koja si mogu priuštiti privatne škole.⁷* Zbog siromaštva sestre ne smiju odbiti nijedno dijete, bilo je pravilo. Tko može platiti školarinu, plaća je, a tko ne može, oslobođen je. Što se tiče konvikta, bilo je slučajeva da bi svaka treća djevojčica imala besplatno stanovanje. Osim

⁵ Isto, str. 28.-29.

⁶ Isto, str. 22.

⁷ Isto, str. 36.

toga, sestre su od prve godine imale i obdanište sa 30 djece za koju su se brinule cijeli dan. Uza sve to, bile su radosne, njihova Majka je u svemu tome prednjačila s vedrinom na licu. Zajedništvo je povezivala ljubav i sloga.

A onda su se nad zajednicu nadvili tmurni oblaci. S. Franciska se razboljela a za časnu majku je izabrana s. Agnes Pfund. Agnes je kao kandidatkinja došla sa sestrama iz Tirola koje je biskup pozvao za redovničku formaciju. One su imale malo ili ništa utjecaja na novakinje a više na kandidatkinje. Postavši odgovornom s. Agnes je mogla u zajednici provesti onaj stil života koji je bio u Tirolu i koji je ona smatrala više redovničkim. U zajednici su nastali razdori, napetosti, izlasci pa i sama s. Franciska na smrt bolesna napušta zajednicu da mladoj predstojnici oslobodi put za reformu. Možemo zamisliti koju je bol u duši osjećala kad se odlučila na taj korak: napustiti zajednicu za čije je ideale dala sve. Tu se obistinjuju riječi Svetog Pisma: Ako pšenično zrno ne umre, ne donosi ploda! Majka Franciska je ubrzo umrla, ali ne i njezino djelo. Duh kojim je ona vodila zajednicu oživio je poslije, a iz zajednice u Grazu razvila su se tri ogranka: Vöcklabruck, Maribor i Slatina u Češkoj.

Lik s. Margarite Pucher

Marija Pucher sa 24 godine dolazi u buduću zajednicu sestara u Grazu. S njom je u novicijatu bila s. Agnes Pfund! S. Margarita je dobro poznavala slovenski i njemački jezik. Bila je osposobljena za šivanje i izradu crkvenoga ruha.

Na poziv mariborskog biskupa koji je u svojoj biskupiji htio imati redovnice za odgoj mladeži 15. listopada 1864. godine časna majka Katarina Luegger dolazi iz Graza u Maribor zajedno sa 3 sestre. Bile su to: s. Margarita Pucher, Slovenka, koja je bila određena za predstojnicu, i dvije Njemice, s. Veronika Bauer učiteljica šivanja i s. Salezija Weitzer učiteljica pletenja, a četvrta s. Ksaverija Langus, učiteljica, došla je par tjedana kasnije. Pod vodstvom s. Margarite sestre su isti dan preuzele sirotište i školu *Društva Katoličkih Gospođa* (DKG).

Sestre su započele svoj rad u novim prilikama živeći veoma siromašno. O tome nam svjedoči kronika koju su pisale prve sestre: *Nakon dočeka smo otišle u dječju blagovaonicu. Posvuda duh svetog siromaštva. Poslije ručka smo pogledale kuću. Dvije unajmljene niske prizemne sobice. Prva sobica je za stanovanje i istovremeno za blagovaonicu prvih 6 sirota. Druga sobica je blagovaonica, spavaonica i stan triju sestara. Istinsko serafsko siromaštvo! Kuhinjska oprema je u početku bila posuđena. Stol smo sastavile od noćnih ormarića. Nakon nekoliko dana nam je g. Girstmeier darovao stol i četiri sjedalice pa onda nije bilo mjesta u sobi. Ta i bez stola nam je bilo tako tijesno da je s. Salezija izjutra morala čekati na s. Veroniku da ona napravi krevet i navečer da legne – ili obrnuto. Unatoč svemu tome bile smo neizrecivo sretno!*⁸

Svaka materijalna pomoć bila im je znak Providnosti i potvrda da su ovdje dobrodošle. Među darovateljima posebno se ističe gospođa Schmiderer koja im je u istoimenoj ulici besplatno ustupila kuću za stanovanje te ih potakla da otvore radionicu crkvenog ruha. Sljedeće godine ista gospođa im je ponudila susjednu kuću pa su se sestre u nju preselile. Kako je broj učenica škole DKG-a rastao, tako su stizale nove sestre iz Graza. Godine 1868./69. pučka je škola postala četverorazredna. Sestre su se već mogle same uzdržavati od školarine i bile su sve više neovisne od DKG-a koje su se više posvetile karitativnom radu. U mariborsku zajednicu su počele pristizati djevojke iz slovenskih krajeva te je polako sazrijevala misao da ta zajednica postane neovisna o matičnoj kući u Grazu. Put k

⁸ *Kronika materne hiše šolskih sester v Mariboru 1864-1941.*, Ljubljana 2007., str. 596.

osamostaljenju nije bio jednostavan, ali je s. Margarita bila jako uporna. Nošena načelom s. Franciske - *Uvijek odgovarati na potrebe Crkve i svijeta koje nam se trenutno postavljaju. Služiti nesebično, iz ljubavi. Sve davati*⁹ - htjela je pomoći siromašnoj djeci koja u cijeloj austrijskoj monarhiji nisu tako zapuštana kao u Mariboru. Znala je *ako ne bi htio nitko započeti i prinijeti ove žrtve, dobro bi uvijek zaostajalo*.¹⁰ Smatrala je da će im bolje pomoći ako se osamostale a u tome ju je podržao biskup Stepišnik. Također su postojale izvjesne trzavice između kuće matice u Grazu i sestara u Mariboru. S. Margareta je smatrala da će se ti problemi riješiti osamostaljenjem. Računajući da će do njega jednog dana doći, nastojala je oko kupnje nove kuće.

Zanimljivo je da upravo uoči blagdana Srca Isusova 1869. godine stiže dopis iz Graza s popisom sestara koje žele ostati u Mariboru. Naime, za Maribor su se mogle slobodno opredijeliti sve sestre slovenskog porijekla, ali je čudno da su se uz s. Margaritu Pucher, javile samo još četiri. Cijeli dan je gorjela luč u čast Srca Isusova a sestre su žarko molile da se dogodi volja Božja. Na tu nakanu su molile i sestre u Grazu! Dana 7. lipnja pet navedenih sestara istupa iz matične kuće, a 15. lipnja načinjen je ugovor s gospođom Schmiderer o kupnji kuća u kojima su sestre besplatno stanovale. U 16. članu kupovnog ugovora stoji da se ta kuća smije koristiti samo za školske i odgojne svrhe.¹¹ Dana 13. rujna 1869. godine biskup Stepišnik imenovao je s. Margaritu Pucher prvom vrhovnom predstojnicom nove ustanove. U zapisniku kuće matice u Mariboru zabilježeno je veliko veselje, dok kronika kuće matice u Grazu opisuje kako ih se ovo odvajanje dojmilo jako bolno. Ipak, u svemu tome gledale su Božju volju i Njegovu slavu a novoj zajednici su poželjele Božji blagoslov.

Božji blagoslov je doista pratio novu zajednicu. Kako pet sestara nije bilo dovoljno za djelovanje koje su započele u Mariboru, posuđene su dvije sestre iz Vöcklabrucka, nove matične kuće koja se također osamostalila od Graza. Već u studenome je obavljeno prvo oblačenje u Mariboru. U novicijat ulazi sedam djevojaka a po prvim zavjetima dvije su već mogle zamijeniti posuđene sestre. Deset godina poslije, zajednica ima 40 sestara. Od malog gorušičinog zrna počelo se razvijati veliko stablo.¹² Tu je misao u propovijedi sestrama izrekao kanonik Franc Kosar na početku njihova djelovanja u Mariboru.

Lik s. Ladislave Kalinšek

S. Ladislava Kalinšek i s. Paskalija Neuwirth su prve dvije sestre koje na poziv splitskog biskupa Filipa Nakića dolaze iz Maribora u Split 1904. godine. Nastanjuju se kod trećoretkinja, zvanih *picokare* pri samostanu Sv. Ciprijana. Taj je samostan bio pri izumiranju, ali ne zbog nedostatka pomlatka već nedostatka pravoga redovničkog duha. Zato je biskup Nakić htio obnoviti taj samostan pa je molio da dođu Školske sestre iz Maribora, koje također pripadaju trećem redu sv. Franje. O njima je čuo da žive dobro prema svojim pravilima, da čine mnogo dobra i poučavaju siromašne djevojke. Dobar redovnički duh, rad s mladima te duhovna srodnost ovih dviju ustanova bili su razlogom da se biskup molbom obratio ljubljanskom i mariborskom biskupu. Mariborske će sestre uvesti trećoretkinje u redovnički život i pripojiti ih mariborskoj zajednici. Ovaj težak zadatak je bio povjeren s. Ladislavi Kalinšek, *koja i ako je znala što sve ju čeka, koju će borbu imati do postignuća pravoga cilja izdržati, rado se je primila ove zadaće čvrstim ufanjem u Boga,*

⁹ M. Similijana Kodrič – B. Natalija Palac, *Školske sestre franjevske Krista Kralja, povijest – poslanje – život*, Mostar-Sarajevo-Split, 1987., str. 17.

¹⁰ *Isto*, str. 29.

¹¹ Usp. *Kronika materne hiše šolskih sester v Mariboru 1864-1941.*, Ljubljana 2007., str. 599

¹² Usp. *Isto*, str. 596

da će joj dati svoj sv. blagoslov i sve potrebite milosti za taj teški zadatak.¹³ Bila je žena pronicava duha, velike snage i nepokolebive volje.¹⁴

Značajno je da s. Ladislava kratko vrijeme boravi u Mostaru radi učenja hrvatskog jezika. Upravo iz Mostara dolazi u Split uoči blagdana sv. Terezije. *Sutradan rekao je sv. misu Prof. Zarbarini u Crkvi sv. Ciprijana, tokom koje primile su sv. Pričest, i to je bio početak rada školskih sestara u Splitu upravo na svetkovinu sv. Terezije.*¹⁵ Taj je početak bio uistinu težak. Zbog oskudnog materijalnog stanja sestre su podnosile i glad, što nam svjedoči zapis o proslavi Božića 1905. godine: *Došao je božić, al tako siromašan, da je svakoj sestri ostao utjehom redovničkog samoprijegora.*¹⁶ Trećoretkinje su se bavile tkanjem i dvorbom bolesnika što nije moglo podmirivati sve troškove; trošan samostan koji je iziskivao popravke; nepoznati jezik i sredina u koju su došle; uvođenje starijih osoba u novi način redovničkog života, sve je to pridonosilo otežanom zajedničkom životu. S. Anđela, jedna od picokara, sestrama je stvarala mnogo neprilika. Kad nikakve opomene nisu pomagale, biskup joj je dozvolio da živi po svojoj volji. *Od tada se je moralo platiti sve dugove koje bi ona učinila na ime samostana; taj teret teško smo snosile sa materijalnog i moralnog gledišta, al pomoć nije bilo.*¹⁷

Velika moralna podrška sestrama bili su biskup Filip Nakić, kasnije biskup Antun Gjivoje, te franjevci s Dobroga i Poljuda. Kad je sestrama bilo jako teško da je i časna majka bila suglasna da se vrate u Maribor, biskup Nakić je bio uporan da sestre ostanu. Govorio im je: *Potrpajte, Vi ćete još mnogo djelovati u Splitu i uspjeti.*¹⁸

Kada su sestre preuzele samostan Sv. Ciprijana, s imovinom su preuzele i dugove. Što se tiče rada u početku su prihvatile stanje kakvo su našle a onda su ubrzo započele izradom crkvenog ruha čime se financijsko stanje popravilo da su sestre mogle svojim radom priskrbiti ono najosnovnije. Ali s. Ladislavi je posebno na srcu bilo odgojno djelovanje sestara. *One se više ne zadovoljavaju brigom za sebe, nego žele svoju djelatnost proširiti i u korist siromašnog dalmatinskog pučanstva. Kućna predstojnica stalno je naglašavala: «Trebamo biti na korist naroda. To je naša zadaća, naša misija.»*¹⁹ Zato su već prve godine popravile i spojile dvije kuće te prilagodile prostor za odgojni rad. Počele su davati satove njemačkog jezika, poučavati djevojke šivanju, ručnom radu. Ali ipak nisu bile zadovoljne jer prostor koji im je bio na raspolaganju, nije bio zadovoljavajući. *I bi odlučeno, da se poradi oko osnivanja «Djevojačke Škole poljodjelstva i kućanstva u Splitu, e da se doskoči potrebi seljačkog pučanstva ove lijepe zemlje, obrazivanjem vrijednih i koristnih po narod domaćica. U tu svrhu bi sastavljena /.../ 22. 11. iste godine [1908.] prva molba za c. kr. Ministarstvo Poljodjelstva u Beču c. k. kotarskom poglavarstvu u Splitu za doznaku novčane podpore.*²⁰

Trebalo je naći i kupiti zemljište, osigurati materijalna sredstva za izgradnju zgrade te ishoditi različite dozvole. Kućna kronika bilježi kako su sestre, da bi ostvarile ovu zamisao, puno radile, štedjele, podizale zajmove, a nadasve se utjecale Bogu molitvom, ne samo danju već i noću. Zemljište je kupljeno 1909. godine, ali konačno rješenje za gradnju dobile su tek 1912. godine. Nacrt za gradnju zgrade nije jednostavno prošao. Uvijek su vlasti nešto novo zahtijevale. *Bilo je časova očajnih i oklijevajućih ali čvrsta volja sestara i jaka vjera*

¹³ *Kronika Školskih sestara franjevačka Split-Lovret I.*, str. 5.

¹⁴ *Un Secolo di Vita*, Roma 1969., str. 184.

¹⁵ *Kronika Školskih sestara franjevačka Split-Lovret I.*, str. 6.

¹⁶ *Isto*, str. 12.

¹⁷ *Isto*, str. 18

¹⁸ *Isto*, str. 13

¹⁹ *Un Secolo di Vita*, Roma 1969, str. 188

²⁰ *Kronika Školskih sestara franjevačka Split-Lovret I.*, str 19

u uspjeh služile su poticanjem u odlučni nastavak do postignuća cilja iako od Mariborske matice ne bijasmo u tome podupirane, koja je u ostvarenje tako zamašitog pothvata sumnjala, bojeći se da sestre teški teret na tim ostvarenjem neće izdržati.²¹ Na financijsku pomoć od kuće matice nije se moglo računati jer je ona već bila u dugovima. Bilo je važno da Maribor ne zabranjuje gradnju a sestrama dozvoljava dizati dug ali s napomenom da teret snosi sama splitska podružnica. Opisati se ne dadu brige, nastojanja trud moljakanja i.t.d. skojim je bilo skopčano pitanje provedenja zajma iznosa potrebita za gradnju, a pomisao, kako ćemo isplaćivati kamate na taj zajam /.../ i hoće li zavod moći jednom isplatiti, sve te dugove i ne ostavi ih budućem redovničkom pomladku na teret bila su za sestre veoma teška. – Viša vrhunaravna moć nalagala nam je, da nastavimo započeto djelo, bez straha ispred truda, brige i neizmjernih žrtava.²²

Prije nego je škola otvorena, sestre su se potrudile putem župskih ureda i samostana upoznati javnost o školi, njezinu svrhu, uvjete primanja i korist koju će domaće seljačko pučanstvo od iste imati. Pobrinule smo se odmah za strukovno usposobljene učivne sile kod matice u Maribor. Najteže je bilo nama još pučanstvu nepoznatim, postignuti njegovu sklonost i pouzdanje za ovu našu toli koristno instituciju, koja je kao svaki dobar podhvat imala mnogo prijatelja i suradnika, al isto toliko neprijatelja i rovarnika. Sasvim tim nijesmo sada u zadnjem trenutku smalaksale već smo istom voljom dosadanjeg našeg dugogodišnjeg rada nastavile da veliko djelo još ove godine k cilju privedemo te da utjehom nad uspjehom prosljedimo u radu za saniranje financijalnog zavodskog stanja kojemu je svatko već unaprijed proricao propast.²³

I započeta gradnja bi dovršena 10. listopada 1914. godine. Već tijekom kolovoza sestre prevoze pokućstvo iz Sv. Ciprijana na Lovret a sredinom rujna su tu započele živjeti. Na 4. 11. slijedio je otvor «Djevojačke škole poljodj. i kućanstva» koja je sa 7 gojenica ušla u svoju prvu školsku godinu,²⁴ prva takve vrste u Dalmaciji. Dalje su sva nastojanja sestara išla za tim da Škola što više napreduje i čini dobra odgajajući dobre i vrijedne kršćanske domaćice.

Umjesto zaključka

S. Franciska, s. Margarita, s. Ladislava i mnoge druge sestre svijetli su likovi na našem obzoru koji nama danas svijetle i pokazuju put. One su znale prepoznati znakove vremena i odgovoriti na potrebe mjesta u kojem su živjele. Svojim životom su utjelovile Franjino načelo: *Ne samo za sebe živjeti nego i drugima koristiti*. Bile su hrabre i odvažne suočiti se sa mnogim preprekama, ali nisu sustale. Bile su oslonjene na Boga. Znale su da samo svojim ljudskim silama ne mogu puno učiniti ni izdržati. Zato su pune pouzdanja u Božju pomoć vjerovala u uspjeh i onda kada se činilo da nije dohvatljiv. Zahvalne smo im za to veliko životno iskustvo i za baštinu koju su nam namrijele. Neka nam budu poticaj da i mi svoje siromaštvo živimo sa sviješću da je sve ono što imamo najprije Božji dar, a onda poziv i zadatak da duhovne i materijalne datosti na franjevački način ugradimo u bolji svijet.

s. Karolina Bašić

²¹ Isto, str. 28

²² Isto, str. 31

²³ Isto, str. 38

²⁴ Isto, str. 40

IZ ZAJEDNO

Glasilo Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH

Godina 33

Uskrs - 2009.

Broj: 29

*Karizma**Anton Rotzetter OFM Cap***Kad su se pomolili, blaženi je Franjo uzeo zatvorenu knjigu i klečeći pred oltarom ju je otvorio.**

Kad su je prvi put otvorili, namjeriše se na Gospodinov savjet: «Ako želiš biti savršen, idi i prodaj sve što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu.» (Mt 19,21) Kad su to otkrili, blaženi je Franjo bio vrlo radostan i zahvalio je Bogu. No, jer bijaše pravi poklonik Trojstva, htio je da se to potvrdi trostrukim svjedočanstvom. Otvorio je knjigu drugi i treći put. Kod drugog otvaranja se namjeriše na riječi: «Ništa ne nosite na put.» (Lk 9,3) A u trećem otvaranju naiđoše na riječi: «Tko hoće ići za mnom, neka se odrekne samoga sebe....» (Mt 18, 24 Lk 9,23).

Blaženi je Franjo prilikom svakog otvaranja knjige zahvalio Bogu za potvrdu svoje odluke i želje koja mu se davno rodila u srcu te mu je i treći put očitovana i pokazana. Spomenutim je ljudima Bernardu, naime, i Petru rekao: «Braćo, ovo je naš život i Pravilo sviju onih koji se htjednu pridružiti našoj družbi. Pođite, dakle i izvršavajte što ste čuli.»

Tako je otišao gospodin Bernardo koji bijaše vrlo bogat, rasprodao je sve što je imao i tako prikupio mnogo novaca. I sve je to razdijelio gradskim siromasima. Petar je također prema svojim mogućnostima ispunio evanđeoski savjet. Kad sve razdijeliše, obojica zajedno obukoše haljinu kakvu je nedavno obukao Svetac, pošto je navukao onu pustinjačku. I od toga su časa živjeli zajedno s njim prema sv. Evanđelju, kako im je pokazao Gospodin. Zato je blaženi Franjo u svojoj Oporuci rekao: «Sam Gospodin mi je objavio da moram živjeti prema sv. Evanđelju.» (LegTD 29)

Godinama je Franjo Asiški bio sam u svome traženju Boga i smisla. Ipak je iskrica preskočila na drugo. Došli su Bernardo Quintavalski i Petar Katanski – prvi je bogati poznavatelj prava, a drugi bogati svećenik. Obojica su htjeli s Franjom dijeliti život. Tu doživljavamo rođendan franjevačke obitelji. On se događa u crkvi u zajedničkom susretu s Božjom Riječju. Na prvi pogled ovdje se susrećemo s «kopkanjem» po Bibliji: slučajno otvaranje Biblije i čitanje rečenice koja prva padne u oči. Crkva je zabranila takav način ispitivanja volje Božje. Nije posve očito, jesu li braća znala za takvu zabranu i svjesno je prekršila ili su pri tome jednostavno slijedili pučku pobožnost. Oni su to tri puta ponovili, jer su častili Trojstvo, kažu Izvori. Ali je moguće da je i to tumačenje naknadno dodano. Čini se da i to trostruko otvaranje Svetog Pisma spada u magični obred pučkog vjerovanja. U drugim izvorima jednostavno se kaže da Franjo nije previše poznao Bibliju i nije točno mogao znati gdje se nalaze određene rečenice-gesla. Ustvari Franjo traži samo potvrdu svoga dosadašnjeg puta koji bi sada trebao postati zajednički put.

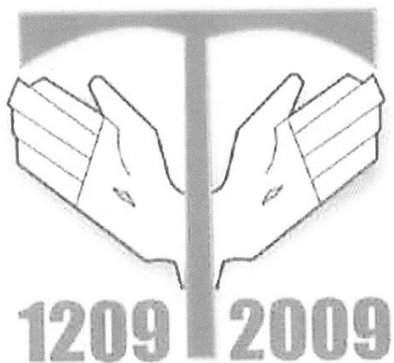
Ali s druge strane pokazuje se da Franjo to traženje volje Božje za novu zajednicu ne shvaća jednostavno magijski. Njegovo nasumce otvaranje Biblije okruženo je osobnom molitvom, čežnjom i predanjem. Svi nađeni navodi ukazuju na radikalno shvaćeno siromaštvo i na naviještanje Kraljevstva Božjega. Odgovarajući tome obojica prve braće prodaju sve što imaju kako bi slijedili Isusa na njegovu putu. Jer Isus je pravi Bog, koji se u utjelovljenju «opljenio svoje jednakosti s Bogom» i snizio u ništavilo svijeta kako bi posve i potpuno bio dolje u nevolji i smrti čovjeka a tako i nada svemu svijetu.

Pitanje:

- 1) Što ti kažeš na otvaranje Biblije nasumce i na druge oblike traženja volje Božje? Koji Ti prakticiraš?
- 2) Na koji se način prepoznaješ u «činu ustanovljenja» franjevačke obitelji?

Milost početaka

Godina 2009.

*Sam mi je Svevišnji objavio
da moram živjeti po načinu svetog Evanđelja
i to u malo riječi i jednostavno dadoh napisati
i gospodin Papa mi potvrdi (Opr 14-15).*

Kamo idemo?

- Prema slavlju dara našega poziva.
- Prema uzvraćanju primljenoga dara, riječima i životom, svijetu, Crkvi, svojoj braći, zavjetujući ponovno Pravilo i život Manje braće, povjeravajući se cijelim srcem našem Bratstvu.

Kojim sredstvima?

- U svakoj jedinici uznastojati oko stvarnih oblika izvlaštenja i povrata naših dobara siromašnima koji su naši učitelji i gospodari.
- U svakom mjesnom bratstvu provjeriti upotrebu naših prostora, sa svrhom odabira solidarnosti i dijeljenja.
- Provjeriti kako upotrebljavamo sredstva evangelizacije, tako da budu stvarno sukladni našem položaju manjih
- U svakoj jedinici svjesno izabirati prioritet evangelizacije, više usmjerene u misionarskom smislu.
- U tijeku godine neka svaki brat ponovno uzme obrazac zavjetovanja da to postane prigodom zahvalnog spomena dara poziva, obnove života i obnovljenog zalaganja.

Snagom čina

- Javno slavljem zahvalnosti *Ocu milosrđa*, hvaleći *Svevišnjega i dobroga Gospodina* za dar kršćanskoga i franjevačkoga poziva i da se u svakom obnovi radost *pripadnosti Onomu koji je sve naše bogatstvo do punine*.

S pogledom u budućnost

Draga braćo rasuta po svijetu kako biste živjeli radosno u duhu «pokore»:

Predajemo vam ovaj nacrt s povjerenjem da će biti prihvaćen doista kao povoljna prigoda da ponovno utemeljimo evanđeoski život našega međunarodnoga bratstva, za dobro svijeta, u dubokom zajedništvu s Crkvom, oživljujući nadu u budućnost koju Duh pripravlja za sve nas u ovom teškom času povijesti.

Predajemo ga svima vama riječima sv. Klare, vjerne čuvarice milosti početaka. Neka nas spomen početka njezina poziva u njezinoj Oporuci potakne da uđemo u ovaj živi spomen karizme koju i mi danas nastavljamo primati i za koju smo odgovorni pred budućnošću:

«U ime Gospodinovo! Amen.

Među drugim dobročinstvima koja smo primile i svaki dan primamo od Oca milosrđa i za koja smo dužne zahvaljivati slavnemu Ocu Kristovu, jest dobročinstvo našega poziva i, koliko je ono savršenije i veće, toliko smo više dužne. Stoga Apostol veli: upoznaj svoj poziv!» (OKI 1.)

Plenarna sjednica Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH
Zagreb, 26. siječnja 2009.

Na sastanku Vijeća sudjelovali su: fra Željko Tolić (Prov. Presv. Otkupitelja, Split) predsjednik Vijeća, fra Ivica Petanjak (Prov. Hrvatskih kapucina) član predsjedništva, s. Celina Vidak (Šk. ss. Franjevke, Sarajevo) članica Predsjedništva, fra Željko Železnjak (Prov. Sv. Ćirila i Metoda), fra Đuro Hontić (Prov. Franjevaca konventualaca), fra Mijo Džolan (Prov. Bosne Srebrene), fra Josip Sopta (Prov. Sv. Jeronima, Zadar), fra Ivan Paponja (Prov. TOR), fra Ivan Sesar (Prov. Hercegovačke provincije Uznesenja BDM, Mostar), s. Jelenka Puljić (Šk. Ss. Franjevke, Mostar), s. Franciska Molnar (Milosrdne ss. Sv. Križa), s. Ljuljanka Marić (izaslanica provincijalke Šk. ss. Franjevaka, Split), s. Silvana Milan (izaslanica provincijalke Ss. Kćeri milosrđa), s. Ružica Barić (Sestre Franj. od BZ Dubrovnik), s. Nevenka Grgat (Ss. Franjevke od Bezgrešne Šibenik) i s. Maksimilijana i Vitomira B. izaslanice provincijalke ss. franjevaka od BZ iz Cetinja).

Od ostalih sudionika sastanku su također nazočili: brat Mato Batorović, nacionalni ministar FSR-a u HR, s. Marija Poropat, ispred Instituta *Mala franjevačka obitelj*, fra Milan Krišto, ispred Frame u HR, a s. Mila Begić, pom. tajnica VFZ-a, priključila se u poslijepodnevnom radu Vijeća.

Uz gore spomenute, sastanku su nazočili također i pročelnici Povjerenstava VFZ-a: s. Renata Mrvelj – Povjerenstvo za duhovnost, fra Petar Kinderić – Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju, fra Marijan Karaula – Povjerenstvo za studijsku i izdavačku djelatnost. Na sastanak su pozvani i odazvali se fra Ante Čovo, zadužen za organizaciju Olimpijade, fra Pero Vrebac, zadužen za projekte *Franjevački izvori* i TFMK, s. Judita Čovo, za radio-emisije u tijeku jubilarne godine.

Sastanku nisu nazočili: s. Anica Jureta (SFMA), Nives Kanevčev (FSR u BIH), s. Jasmina Stoić (Institut *Misionarke Kristova Kraljevstva*), fra Sretan Ćurić (Frama u BIH).

Sastanak je otvorio i sve nazočne pozdravio predsjednik VFZ-a fra Željko Tolić. Provincijalnom ministru Provincije Bosne Srebrene fra Miji Džolanu izrazio je sućut povodom smrti fra Petra Anđelovića, bivšeg provincijala Bosne Srebrene i člana VFZ-a. Nakon molitve Trećeg časa, usvojen je Dnevni red i raspored sastanka. Jednoglasno je usvojen Zapisnik sa sjednice Vijeća od 14. lipnja 2008. Točke dnevnog reda bile su kako slijedi:

1. PLANIRANI PROGRAMI

- **Završno slavlje jubilarne godine u zagrebačkoj katedrali** (19. rujna 2009. u 10 sati)
 - a) Geslo jubilarne godine;
 - b) Liturgijski vodič završnoga slavlja;
 - c) Animator pjevanja i procesije od franjevačkog samostana na Kaptolu do katedrale.
- **Bdijenje u crkvi Sv. Križa u Sigetu** (večer 18. rujna 2009.)
 - a) Knjižica bdijenja
- **Kulturno-umjetnički program u dvorani Vatroslav Lisinski** (17. rujna 2009.)
 - a) Dvorana, program, pozivnice, plakati;
 - b) Tiskanje prigodne poštanske markice.

2. OSTVARENI PROGRAMI

- a) TFMK;
 - b) Hod *Križa Sv. Damjana*;
 - c) *Olimpijada*, priručnik, nagradno putovanje za pobjednike;
 - d) *Franjevački izvori*, molba za copy right, cijena usluge prijevoda;
 - e) Radio emisije;
 - f) Proslava franjevačkog Jubileja za vjernike-laike u Podmilačju kraj Jajca.
- **Izviješća radnih tijela**
 - a) Povjerenstvo za duhovnost (s. Renata Mrvelj);
 - b) Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju (fra Pero Kinderić);
 - c) Povjerenstvo za studijsku i izdavačku djelatnost (fra Marijan Karaula);
 - d) FSR, Frama (b. Mato Batorović, fra Milan Krišto)
 - e) FIKM (fra Ante Čovo);
 - f) Ekonomsko izvješće (s. Blaženka Perković).

▪ **Predviđena izdanja**

- a) Hrv. franjevački biografski leksikon (fra Emanuel Hoško);
- b) Zbornik - *Studijski dani o Spisima sv. Franje i sv. Klare* (s. Renata Mrvelj);
- c) K. Esser: *Komentar Oporuke sv. Franje*;
- d) Hardick: *Komentar Pravila TOR*;
- e) P. Etzi: *Iuridica Franciscana* (prijevod s. Judita Čovo).

3. IZRADA FINACIJSKOG PLANA POSLOVANJA ZA 2009.

4. RAZNO

- a) Mandati u tijelima VFZ-a;
- b) Konferencija za tisak;
- c) Obavijesti za sredstva društvenog priopćavanja.

Ad. 1

Završno slavlje jubilarne godine

◇ Predsjednik VFZ-a fra Željko Tolić izvijestio je Vijeće da je uzoriti kardinal Josip Bozanić prihvatio poziv da predsjedava završnom euharistijskom slavlju u zagrebačkoj katedrali 19. rujna 2009. u 10 sati.

◇ Fra Željko je, također, prenio Vijeću želju i spremnost nadbiskupa Marina Srakića, predsjednika BK Hrvatske, da HBK-a u prigodi franjevačkog Jubileja uputi pismo-poslanicu cjelokupnoj franjevačkoj obitelji. Da bi se to i ostvarilo, potrebno je BK Hrvatske dostaviti određeni nacrt pisma-poslanice. Tu obvezu preuzeo je predsjednik fra Željko.

Geslo jubilarne godine

◇ Nakon kratke izmjene misli većinom glasova se usvojilo da geslo ove franjevačke jubilarne godine bude: *“Idi, Franjo, popravi moju kuću”*. Pod tim geslom već su poduzimane razne duhovno-kulturne aktivnosti, kako u našim zajednicama, tako i na razini Vijeća.

Liturgijski vodič i animator pjevanja

◇ Za liturgijski vodič-knjižicu završnog liturgijskoga slavlja predloženo je i prihvaćeno da je urede: fra Benedikt Vujica, fra Bernardin Škunca, fra Marko Babić, fra Petar Kinderić, s. Nedjeljka Milanović-Litre, s. Jelica Dolić. Knjižica treba biti priređena do blagdana Sv. Ante i predstavljena na sjednici Vijeća 26. lipnja 2009. Spomenuta braća i sestre odredit će između sebe animatora koji će animirati pjevanje tijekom slavlja te ravnati procesijom od franjevačkog samostana na Kaptolu do katedrale.

◇ Na završno euharistijsko slavlje, zaključeno je da treba pozvati također i HKVRP i HUVRP. Budući da je u to vrijeme (19. rujna 2009.) predviđen drugi dan Redovničkog tjedna, trebalo bi zamoliti organizatore Redovničkog tjedna da u njihov program, u vidu koreferata, uvrste predavanje fra Nikole Vukoje: *Utjecaj sv. Franje i sv. Klare na osnivače drugih redova odnosno družbi*.

◇ Zaključeno je također da se svim biskupima Hrvatske i Bosne i Hercegovine uputi osobni poziv i pozove ih se na završno euharistijsko slavlje u Zagrebu.

◇ Nadalje, utvrđeno je da se o svim događanjima (od 17. do 19. rujna 2009) tiska program, te naprave i razasluju plakati o tome. Tu su brigu preuzeli fra Đuro Hontić, fra Željko Železnjak i s. Anica Jureta.

Bdijenje u crkvi Sv. Križa u Sigetu

◇ Za bdijenje u franjevačkoj crkvi Sv. Križa u Sigetu usuglašeno i odlučeno je da se bdijenje održi 18. rujna 2009., od 20 do 24 sata.

◇ Za tu prigodu, fra Bernardin Škunca, napisao je i prigodnu knjižicu bdijenja; knjižica treba biti objavljena čim prije kako bi se njome, osim u prigodi bdijenja, moglo također služiti i u prigodi «hoda Križa iz sv. Damjana».

◇ Raspored klanjanja i brigu oko eventualne okrepe preuzet će s. Domagoja Marić i fra Ivan Paponja koji će u dogovoru s franjevcima u Sigetu urediti sve pojedinosti.

Kulturno-umjetnički program u Lisinskom

O svemu što je do sada poduzeto i dogovoreno izvijestio je fra Željko Železnjak.

◊ Dogovoreno je da će 17. rujna navečer dvorana Lisinski biti slobodna.

◊ Na sastanku Vijeća raspravljalo se i o sadržaju programa u Lisinskom. Iznijeti su različiti prijedlozi i gledišta. Na koncu je zaključeno da se koncepcija i osmišljavanje cjelokupnog programa prepustiti stručnoj ekipi koju bi sačinjavali Stjepan Lice, Rene Medvešek, Krešimir Dolenčić i Berislav Blažević. Od strane Vijeća imenovano je Povjerenstvo koje će gore spomenutim osobama davati određene sugestije i biti im pri ruci kod osmišljavanja tog «franjevačkog kolaža» u Lisinskom. Povjerenstvo sačinjavaju: fra Željko Železnjak, fra Đuro Hontić, s. Franciska Molnar, s. Judita Čovo, fra Ante Čovo i fra Ante Marić.

◊ Na sastanku Vijeća razgovaralo se i o mogućnosti izdavanja poštanske markice u prigodi franjevačkog Jubileja te je predloženo više franjevačkih motiva. Brigu oko toga preuzeo je fra Željko Tolić.

Ad. 2

◊ *TFMK* – Nacionalni koordinator fra Pero Vrebac izložio je godišnje izvješće o aktivnostima TFMK. Govoreći o *ostvarenjima* TFMK fra Pero je naveo: povezivanje s međunarodnim Izvršnim vijećem TFMK, održavanje seminara za animatore/ice, uključivanje u proslavu 800. obljetnice, otvaranje Međunarodnog ureda TFMK u Sarajevu; *izazovi i poteškoće*: nepoznavanje vlastitog identiteta, ravnodušnost prema franjevačkim vrednotama. O *prijedlozima* je istaknuo: neupitnost seminara za animatore TFMK, predložiti osobu za zamjenicu/ka nacionalnog koordinatora, jačati komunikacije (web-stranica na hrvatskom jeziku u sklopu međunarodnog izvršnog vijeća CCFMC).

◊ Izdavanje *Franjevačkih izvora* – Fra Pero Vrebac je odmah izvijestio i o tijeku priprema za izdavanje *Franjevačkih izvora*. Budući da mu je Vijeće povjerilo zadatak oko toga velebnog franjevačkog projekta, fra Pero je priložio popis svih djela koje će *Izvori* sadržavati. Spomenuo je i okvirnu cijenu izdanja *Franjevačkih izvora* na hrvatski jezik, a također je izvijestio Vijeće o prijedlogu sastanka franciskanologa, održanog 16. studenog 2008., da se hrvatskom izdanju *Izvora* dodaju *Cvjetići i Tribulacije*.

◊ *Radio emisije* – O tijeku radio-emisija koje u jubilejskoj godini priređuje s. Judita Čovo, šk. ss. franjevka iz Splita. Svi su podržali rad s. Judite i složili se da se s tim emisijama nastavi.

◊ *Franjevačka olimpijada* – O tome je Vijeće izvijestio fra Ante Čovo, član Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita. Olimpijada će se odvijati u Osnovnim i Srednjim školama i u nju će biti uključeno više tisuća učenika. Fra Ante je izvijestio o pripremi priručnika-udžbenika za Olimpijadu pod naslovom: *Franjo Asiški u izgradnji Crkve*. Priručnik je tiskan u 4500 primjeraka. Preko Malog koncila nude se teme za Osnovne škole. Predložen je projekt nagradnog putovanja za pobjednike *Olimpijade* (tri dana na *La Vernu* i *Asiz*). Polazak bi bio 22. lipnja a povratak 27. lipnja 2009. Išlo bi 6 ekipa natjecatelja i 20 osoba iz nacionalnih katehetskih ureda.

◊ *Podmilačje 30. kolovoza 2009.* – raspravljajući o 800. obljetnici Franjevačkog reda, *Južnoslavenska konferencija provincijala* uvrstila je u svoj program jubilarnog slavlja, među ostalim, i hodočašće vjernika u Podmilačje kraj Jajca iz svih župa koje vode Franjevci OFM u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Pripremu i organizaciju tog slavlja u Podmilačju preuzeo je na sebe provincijal Bosne Srebrene sa svojim suradnicima. Tu svoju odluku provincijali iz Južnoslavenske konferencije iznijeli su i na sastanku Vijeća. O tome se potom pavela rasprava. Budući da su se pojavile određene nedoumice, zaključeno je da hodočašće vjernika-laika u Podmilačje ostaje program Južnoslavenske konferencija provincijala, ali mu se po mogućnosti mogu pridružiti i drugi članovi franjevačke obitelji, a završna proslava u Zagrebu je obvezatna za sve. Dakle, Podmilačje je projekt JKP s narodom, a Zagreb projekt VFZ-a za cjelokupnu «uniformiranu» franjevačku obitelj, uključujući FSR i Framu.

Izvješće radnih tijela

◊ *Povjerenstvo za duhovnost* – pročelnica s. Renata Mrvelj izvijestila je o radu u protekloj godini. Istaknula je: seminar za voditelje franjevačkih duhovnih vježbi, susret u Duhu Asiza, susret zajednica TOR. Spomenuto je Povjerenstvo također priredilo i objavilo Zbornik radova *Studijskih dana o spisima sv. Franje*. Izražena je pohvala Seminaru za voditelje franjevačkih duhovnih vježbi u Lužnici na temelju Franjinih spisa. Povjerenstvo očekuje izlazak knjige *Komentara Oporuke sv. Franje* koja se nalazi kod Povjerenstva za studijsku i izdavačku djelatnost.

◊ *Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju* – pročelnik fra Petar Kinderić izvijestio je o tijeku prošlogodišnje «Zlatne harfe» u pojedinim biskupijama, kao i o pripremama za ovogodišnju koja će se održati na temu: «*Dan Gospodnji*». O *Zlatnoj harfi* treba izdati knjižicu koja bi sažeto prikazala njezinu povijest. Knjižica ne smije biti polemična nego jubilarna uz 800. obljetnicu franjevačke karizme i 25. obljetnicu Zlatne harfe.

◊ *Povjerenstvo za studijsku i izdavačku djelatnost* – pročelnik fra Marijan Karaula izvjestio je o radu Povjerenstva te iznio svoje mišljenje o pojedinim izdanjima koja bi se trebala ostvarivati unutar toga Povjerenstva a ostvaruju se u drugim. Istaknuo je da je *Komentar Oporuke sv. Franje* od K. Essera zastao zbog usklađivanja citata koje zahtijeva puno truda. Ovo Povjerenstvo treba postati «filter» za sva buduća izdanja VFZ-a i Povjerenstava, koja trebaju preko svojih pročelnika svoje projekte konzultirati s Povjerenstvom za studijsku i izdavačku djelatnost.

◊ *FIKM* – ravnatelj fra Ante Čovo. Uz prikaz rada i pripremu oko izdanja knjige *Iuridica franciscana*, fra Ante je, zbog odlaska dviju zaposlenica Instituta i nemogućnosti daljnjeg rada, pozvao Vijeće da donese odluku o daljnjem radu Instituta.

◊ O *Hrvatskom franjevačkom biografskom leksikonu* fra Emanuel Hoško je poslao dopis. U njemu ističe da je u kontaktu s Hrvatskom leksikografskim zavodom koji bi bio suizdavač ovog djela.

◊ FSR u HR – nacionalni asistent brat Vid Mato Batorović podnio je izvješće. Nacionalna ministrica za BiH nažalost nije bila nazočna. Nacionalni FSR u HR ima oko 4200 članova a BiH oko 2500. Brat Mato je kazao da im je dobrodošla svaka materijalna podrška iz VFZ-a, a na poseban način za sudjelovanje na seminarima. Vijeće je upoznao s namjerom da FSR u Hrvatskoj ima namjeru izdavati nacionalno glasilo *Bratstvo*.

To je izazvalo određene primjedbe jer je pokretač *Brata Franje* fra Franjo Vlašić to glasilo zamislio kao list FSR-a. Čula su se i mišljenja da je to nepotrebna individualizacija koja dovodi do povećanja troškova ili pak da postojeće glasilo treba proširiti na ostala bratstva i dodati mu određena poglavlja i teme koje se odnose na život i djelovanje FSR-a (Dokumenti, Pravilo, Konstitucije FSR-a).

◊ O glasilu «*Brat Franjo*» izvjestila je glavna urednica Antica-Nada Čepulić, prikazavši novu koncepciju lista s posebnim rubrikama vezanim uz franjevački Jubilej, kao i rubriku »*iz života naših bratstava*«. Urednica je pozvala sve zajednice da sudjeluju u toj rubrici izvještavajući o događajima u svojim zajednicama. Uz pomoć VFZ-a imali su pozitivan saldo, te zahvaljuju na svakoj daljnjoj pripomoći.

◊ Frama HR – nacionalni asistent fra Milan Krišto je iznio razne poteškoće s kojima se Frama susreće. Vijeće je mišljenja da je Frama vitalni dio franjevačkog pokreta u nas i da treba imati podršku VFZ-a kako bi franjevačku karizmu uspješno predstavljala u svijetu mladih, u Crkvi i izvan nje.

Izvješće tajnice i rizničarke VFZ-a

Godišnje izvješće o aktivnostima Tajništva VFZ-a, o održanim sastancima, cjelokupan pregled Blagajničkog dnevnika i stanje blagajne prikazala je s. Blaženka Perković, tajnica VFZ-a. U zaključku je upozorila da za sve projekte koje tijekom ove godine imamo namjeru ostvariti treba najprije napraviti barem približan predračun i prema njemu se ravnati. Jer je naša blagajna iscrpljiva, a sredstva pritičeju tek jednom godišnje od priloga provincija. S. Blaženka je najavila svoj odlazak s dužnosti tajnice.

Ad. 3

Nakon toga, prešlo se na kratku raspravu o financijskim sredstvima VFZ-a. Istaknuto je da je prošle godine potrošeno sve što je u blagajnu ušlo i da je za ovu tekuću godinu potrebno barem približno predvidjeti troškove, primjerice: izdanje *Franjevačkih izvora*, završna proslava... Zaključilo se da se doprinosi naših zajednica moraju povećati. Odluka o našem doprinosu donijet će se u lipnju.

Radi velikih izdataka koji nas očekuju ove godine, VFZ-a je jednoglasno odlučilo da se ovogodišnji doprinosi svim tijelima VFZ-a (FSR-u, Zlatnoj harfi, TFMK i Frami) dodijele sredstva za 50% manja nego prošle godine.

U nastavku sastanka Vijeće je još jednom raspravljalo o *Franjevačkim izvorima* te odlučilo da u Uredničko vijeće treba ući fra Marijan Karaula, kao tehnički urednik, dok fra Pero Vrebac treba i dalje raditi kao koordinator poslova. Osobe za pojedine redakcije (franjevačka, jezična i tehnička) Vijeće će dogovoriti na sastanku u lipnju ove godine.

Vijeće je također raspravljalo i o FIKM. Načelno svi članovi Vijeća podržavaju taj Institut, ali problem je naći osobu, tj. ravnatelja. Budući da naše zajednice teško pronalaze osobu za Institut, trebalo bi se možda okrenuti prema FSR-u ili Frami u pronalaženju osobe za službu ravnatelja Instituta. Zatvaranje ili gašenje Instituta priskrbilo bi Vijeću negativnu sliku, tim više što je Institut u dosadašnjem postojanju i djelovanju postigao veliki ugled.

Ad. 4

Na sljedeće tri godine jednoglasno su potvrđeni svi izišli mandati u tijelima VFZ-a: fra Ivica Petanjak, član predsjedništva VFZ-a, fra Petar Kinderić, pročelnik Povjerenstva za apostolat i evangelizaciju.

Iz Zapisnika izdvojila: s. Blaženka

RASPORED HODA KRIŽA IZ ASIZA U SPLITSKO-MAKARSKOJ NADBISKUPIJI

Imotsko okružje

- 9. veljače - Susret s roditeljima učenika prvih razreda srednjih škola
- 10.-12. veljače - Pohod učenika osnovne škole
- 14. veljače - Pohod ministranata; krunica pred Križem i pohod molitvenih zajednica
Božanskog milosrđa i Srca Isusova i Marijina
- 15. veljače - pohod FSR-a
- 16. veljače - sv. misa, susret s roditeljima krizmanika
- 17. veljače - pohod prvopričesnika Križu, sv. misa, susret s roditeljima prvopričesnika
- 20. veljače - pohod FRAM-e
- 26. veljače - sv. misa, a zatim klanjanje pred Križem
- 27. veljače - put križa s križem iz sv. Damjana, sv. misa i korizmena propovijed
- 28. veljače - sv. misa na kojoj sudjeluju neokatekumeni, u 19 sati bdijenje pred križem
- 1. ožujka - put križa s križem iz sv. Damjana, sv. misa i oproštaj od Križa.

Sinjsko okružje

- 1. ožujka - Bajagić;
- 6., 7. i 8. ožujka - Gala
- 13. 14. i 15. ožujka - Otok-Udovičići;
- 20. ožujka - Hrvace
- 22. ožujka – Potravlje;
- 26., 27. i 28. ožujka - Sinj
- 29. ožujka – Ugljane

- 31. ožujka do 3. travnja – Split, Obala (Sv. Frane)

Splitsko okružje

- 19. travnja Kaštel Lukšić
- 1. - 6. svibnja Lovret
- 7.- 9. svibnja Kman
- 9.- 12. svibnja Pojišan
- 13.- 16. svibnja Sukoišan
- 20.- 23. svibnja Grljevac
- 23.- 26. svibnja Poljud
- 27.- 31. svibnja Dobri
- 1.- 3. lipnja Trogir
- 4. - 7. lipnja Klerikat

Završno euharistijsko slavlje na svetkovinu Presvetog Trojstva, 7. lipnja 2009. u crkvi Klerikata (Trstenik) u 19 sati predvodi nadbiskup msgr. Marin Barišić.

Radio emisije

U studiju Radio Marije u listopadu 2008. iz Splita –
uz proslavu 800. obljetnice nastanka franjevačkoga reda:

- učinjen je program za sve emisije na Radio Mariji, HKR-u i HR-u;
- dogovoren je raspored emitiranja s urednicama vjerskih programa dotičnih radija te sa sudionicima u emisijama;
- snimljena glazbena najava i odjava emisija na temu: *Gospodine, što hoćeš da činim? – Idi, popravi moju kuću...*; snimku mogu koristiti sve franjevačke zajednice.

Emitiranje na Radio Mariji

Pod naslovom POPRAVI MOJU KUĆU odvijaju se jednosatne emisije; urednica i voditeljica s. *Judita Čovo*.

Učinjeno:

29. rujna: *O počecima franjevačkoga poslanja* – s. *Judita*;
29. listopada: *Duh Asiza* – s. *Judita* i sudionici: fra Ante Čovo, FIKM, Ana Lebl, predsjednica Židovske općine Split, Vahid ef. Hadžić, glavni imam Međzliisa islamske zajednice Split;
29. prosinca: *Franjin Greccio* - s. *Judita* i sudionici:
Lili Gluić, supruga, majka petero djece, umjetnica slikarica, sudkinja u plivanju, zauzeta je vjernica u crkvenoj zajednici samostana Sv. Frane u Splitu na Obali gdje pjeva u zboru; u toj crkvi pravi jaslice; Senka i Jure Botteri Dini, supružnici, roditelji četiriju sinova – trojica osnovali obitelj, najmlađi fra Duje, novak OFM, na Visovcu; Senka je završila gimnaziju, ali se je posvetila obitelji; Jure kao urar desetljećima popravljao satove za svjetionike; umirovljenici su, a djeluju kao ugraditelji vitraja; članovi su župe Gospe od zdravlja u Splitu, na Dobrome; poznati po pravljenu jaslica u svojoj kući.

Planirano: - 2009.

29. siječnja: *Zašto za tobom?*
29. ožujka: *Zahvaćen Kristom raspetim*
29. travnja: *Poslanje mira*
29. svibnja: *Žena i ženstvenost u Spisima sv. Franje*
29. lipnja: *Blizak čovjeku*
29. srpnja: *Sestra Klara i sestre klarise u Hrvatskoj, BiH, Sloveniji*
29. kolovoza: *Franjevci i franjevke u hrvatskome narodu*
29. rujna: *Franjevački svjetovni red* (priprosti puk, pape, biskupi, znameniti ljudi...)
29. listopada: *Hvaljen budi, Gospodine moj, sa svim stvorenjima svojim!*

NB: U emisijama sudjeluju i sugovornici, odabrani prema sadržaju emisije.

Emitiranje na HKR-u

Učinjeno:

u emisiji *Znakovi vremena* – jednosatno trajanje - 26. studenoga: *O jubileju* - s. *Judita*, glavna gošća i anketirane sestre i braća: s. Valerija Kovač, FBS, s. Renata Mrvelj, ŠSF, fra Milan Krišto, OFM, fra Antun Matija Mandić, OFMConv, fra Kristijan Kuhar, TOR;

u emisiji *Riječ za tebe, duhovna misao* – sadržaji iz života sv. Franje - s. *Judita*;
27., 28. i 29. studenoga 2008.
27., 30. i 31. siječnja 2009.

Planirano i dijelom emitirano:

Za emisiju *Lijepo je biti zajedno*, jedne nedjelje u mjesecu, trajanje 15-20 min, predloženi sadržaji i sudionici:

2008.
studen: Fra Mirko Kemiveš, OFMCap.

Tema: *O mnogolikoj franjevačkoj obitelji*, općenito, poglavito o ograncima OFM – opservanti, konventualci, kapucini; s naglascima na *bratstvo i siromaštvo*

prosinac: Fra Zvonimir Brusač, TOR

Tema: *Franjevački treći red, poglavito Treći samostanski red sv. Franje*; naglasci iz Pravila za današnji život u zajednici i u Crkvi

2009.

siječanj: S. Tarzicija Čičmak, klarisa, Zagreb, i S. Renata Mrvelj, ŠSF

Tema: *Sv. Klara; klarise u Hrvatskoj i BiH*

veljača: Brat Renato Matić, FSR

Tema: *Franjevački svjetovni red*

ožujak: Fra Ilija Barišić, OFM, misionar u DR Kongu; s. Romana Baković i s. Erika Dadić, školske sestre franjevske misionarke u DR Kongu, pokrajina Kivu, djeluju 35 godina;

Tema: *Franjevačko misionarsko djelovanje ljudskom blizinom i poučavanjem itd.*

travanj: FRAMA - Fra Milan Krišto, OFM, Zagreb, S. Branimira Bedeničić, Sestre Sv. Križa, Đakovo

Tema: *Izgradnja mira/nenasilje među mladeži*

svibanj: S. Rebeka Anić, ŠSF, Split

Tema: *Nasilje nad ženama – Franjevačka zadaća popravljanja*

lipanj: Predstavnice franjevačkih ženskih zajednica: Dubrovnik, Šibenik, Mostar, Blato/Zagreb

Franjevački svjetovni institut Misionarka Krvi Kristove:

Teme: *Obilježje kojim opećaju mjesto: nekada i danas i Franjevački sveci, blaženici, sluge i službenice Božje* - spomenuti sv. Klaru prvu žena u povijesti Crkve koja je sama napisala pravilo...

srpanj: S. Kata Karadža i s. Ivanka Mihaljević, ŠSF, Sarajevo

Tema: *Franjo Asiški i stvorenja*

Fra Ante Čovo, FIKM: *Ekološko djelovanje*

kolovoz: S. Judita Čovo

Tema: *O ponekom Franjinom i franjevačkom utjecaju na književnost, kulturu, umjetnost...*

Emitiranje na HR-u

U emisiji *Susret u dijalogu*, dana 1. prosinca 2008. sudjelovali su:

fra Đuro Hontić, fra Nikola Vukoja, s. Judita Čovo

Cijeli projekt vodi s. Judita Čovo, Šk. sestra franjevska

Sastanci radnih tijela

Povjerenstvo VFZ-a za pripremu proslave 800. obljetnice u KD Lisinski sazvaio je fra Željko Železnjak na sastanak u Zagrebu na Kaptolu, 26. veljače o. g. Nazočni su bili svi članovi Povjerenstva: fra Željko Železnjak, fra Đuro Hontić, s. Franciska Molnar, s. Judita Čovo, fra Ante Čovo i fra Ante Marić i gosp. Stjepan Lice.

Svima je bio unaprijed dostavljen tekst programa koji je priredila s. Judita ugrađujući dijelove prvog prijedloga fra Đure Hontića. Tekst je temeljito prokomentiran i doraden. Glede izvođenja glazbenih dijelova zaključeno je da se pozove zbor *I. G. Kovačić*. Kada se dogovore pjesme (starih i novih franjevačkih skladatelja) koje će se izvoditi, trebat će glazbenici složiti aranžmane za pjesme.

Predloženi tekst predan je g. Stjepanu Liceu; stupit će se u kontakt s režiserom (Dolenčić, Medvešek), sa zborom i s orguljašem (Penzer).

Dogovor je prihvaćen. Nakon razgovora s režiserom, bude li potrebno, sastat će se povjerenstvo ponovno ili će tekst s primjedbama biti svima dostavljen e-mailom.

Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju

Dne 7. veljače 2009. godine Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju održalo je svoju redovitu sjednicu u prostorijama župe Svete Obitelji, Avenija M. Držića 18 u Zagrebu.

Na sjednicu se odazvalo 5 članova Vijeća. Odsutna je bila s. Mirjam Gadža, predstavnik iz Hercegovine fra Velimir Mandić i Hilda Švarcmajer.

Pročelnik fra Petar Kinderić započeo je sjednicu molitvom, a nakon toga čitanjem Izvješća za prošlu 2008. godinu. Povjerenstvo je saslušalo i prihvatilo Izvješće. Nakon toga podijelili smo Priznanja za nastup i plakate za ovu godinu s temom: Dan Gospodnji.

Pod točkom razno razgovarali smo o pripremama *Zlatne harfe* za ovu godinu, te o budućim temama. Razgovaralo se i o želji Vijeća franjevačkih zajednica da se tiska knjižica o 25. godina Zlatne harfe. Povjerenstvo se slaže da se ona tiska i podijeli na našim susretima. Istaknute su i teškoće - prepolovljena sredstva za ovu godinu, radi proslava 800. obljetnice Franjevačkog Reda, te smo tražili mogućnost kako ipak otisnuti knjižicu koja je već praktički tekstualno gotova.

Na susretu smo se dogovorili da bi slijedeći susret bio sredinom mjeseca lipnja.

Fra Petar Kinderić, pročelnik Povjerenstva

Nova vodstva provincija

Dana 7. siječnja 2009. u kući Provincijalata franjevaca TOR u Zagrebu pod predsjedanjem generalnog ministra Michaela J. Higginsa pregledani su glasovni listići i ustanovljeno je da je:

za provincijalnog ministra izabran	fra Ivan Paponja
za provincijalnog vikara	fra Zvonimir Brusač
za provincijalne vijećnike:	fra Marko Medo, fra Božo Sučić, fra Miroslav Barun i fra Božo Rimac.

Dana 7. ožujka 2009. u Bugojnu na Provincijalnom izbornom kapitolu izabrano je novo vodstvo provincije Školskih sestara franjevki Krista Kralja – Sarajevo:

s. Ivanka Mihaljević, provincijska predstojnica
s. Kata Karadža, zamjenica provincijske predstojnice,
provincijske savjetnice: s. Željka Dramac, s. Ana Oršolić, s. Ljubica Stjepanović.

Novoizabranim služiteljima braće i sestara čestitamo i želimo svjetlost i vodstvo Duha Svetoga za povjereni zadatak kako bi i u slijedećim godinama vodili «družbu» na izvore franjevačke karizme i bili graditelji novog Božjeg svijeta.

IZDANJA

Marco Bartoli, Klara Asiška – studija o sv. Klari koju je prevela s. M. Tarzicija Čičmak, klarisa, Zagreb i s. Judita Čovo, šk. sestra franjevnica, Split.

Zbornik radova Studijskih dana o spisima sv. Franje - VFZ-a, Zagreb
Studijski dani o Spisima sv. Franje održani su u Zagrebu, 7. i 8. ožujka 2008.